

Een goede zaak

Onderzoek naar veilige aangifte voor ongedocumenteerden

Studenten: Rafaël Bouts, 1625167
Ties Coenen, 1623553
Robbert van Dijk, 1630368
Eerste gelegenheid

Coach: Patricia Wijntuin
Opleiding: Social Work (voltijd)
Beoordelaar: Gercoline van Beek
Datum: 23-05-2016

1. Samenvatting

Op 25 oktober 2012 heeft het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie de slachtofferrichtlijn vastgesteld. Deze richtlijn gaat over de minimumnorm voor de rechten, ondersteuning en bescherming van slachtoffers van strafbare feiten. Hierin is ook de mogelijkheid tot veilige aangifte van ongedocumenteerden opgenomen. Dit betekent dat ongedocumenteerden in Europa wettelijk aangifte kunnen doen zonder dat zij worden aangesproken of opgepakt door de vreemdelingenpolitie.

In de praktijk blijkt dat in de vier grootste steden van Nederland een gebrek is aan een effectief beleid. Uit interviews met ongedocumenteerden in deze steden komt naar voren dat zij niet bekend zijn met de mogelijkheid van veilige aangifte. en De ongedocumenteerden zouden wellicht wel aangifte doen als zij de mogelijkheden wel hadden geweten.

De onderzoeksvraag die centraal staat in dit onderzoek is als volgt: Hoe effectief is het beleid 'veilige aangifte' voor ongedocumenteerden in de vier grootste steden van Nederland? Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden, zijn er deelvragen opgesteld. Deze deelvragen geven elk aandacht aan een ander aspect van de effectiviteit van het beleid rondom veilige aangifte. Deze deelvragen zijn:

- Hoe ziet de aanpak eruit van veilige aangifte van ongedocumenteerden in de vier grootste steden van Nederland?
- Wat merkt de doelgroep zelf van het huidige beleid?
- Wat zijn belemmerende en bevorderende factoren bij de aanpak van veilige aangifte?
- Wie zijn er betrokken bij het beleid?

Er is gekozen voor een kwalitatief onderzoek. Deze manier van onderzoeken past goed bij dit onderzoek, omdat het draait om ervaringen, meningen en emoties van mensen. Er zijn semigestructureerde interviews afgenomen bij politie, hulpverleningsorganisaties die zich bezig houden met ongedocumenteerden en ongedocumenteerden zelf. De interviews hebben plaatsgevonden in politiebureaus en bij vestigingen van hulpverleningsorganisaties in de steden Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Den Haag.

In het onderzoek kwam naar voren dat de mogelijkheid voor veilig aangifte er wel is, maar in de praktijk blijkt dat een aannemelijke groep ongedocumenteerden die hier geen weet van heeft, of dit wel heeft maar niet het vertrouwen heeft om naar de politie te gaan. In Amsterdam wordt er deels actief gepromoot door middel van bijeenkomsten waar de politie aanwezig is met de mogelijkheid om aangifte te doen, en de verspreiding van kaartjes waar informatie op staat. Echter is hier vooral in de Bijlmer sprake van. In Utrecht blijkt dat er geen effectieve samenwerking is tussen politie, hulpverleningsorganisaties en ongedocumenteerden. Desondanks zijn er maandelijkse aangiftes die in de meeste gevallen goed verlopen. In Rotterdam wordt er weinig gedaan aan de bekendmaking, maar zijn er wel gevallen van aangifte bekend die goed zijn gegaan. Hier is geen officieel beleid op papier. In Den Haag is er een politiefunctionaris aangesteld die zich binnenkort bezig zal houden met de implementatie van beleid rondom veilige aangifte. Op dit moment is er nog geen sprake van beleid, maar kunnen ongedocumenteerden wel aangifte doen. Dit is meermaals gebeurd met de hulp van hulporganisaties.

Naar aanleiding van het onderzoek zijn de volgende aanbevelingen gedaan aan politie en hulpverleningsorganisaties:

- Bijeenkomsten waar politie en ongedocumenteerden elkaar ontmoeten. Dit zal het vertrouwen van ongedocumenteerden in de politie bevorderen waardoor de drempel lager ligt om aangifte te doen.
- Zorg voor een actieve promotie door politie en hulpverleningsorganisaties. Uit de interviews is gebleken dat ongedocumenteerden die niet op de hoogte waren van de mogelijkheid tot veilige aangifte wellicht wel aangifte hadden gedaan als dit bekend was.
- Deel informatie over de aanpak binnen politiekorpsen. Door middel van overleg tussen politiekorpsen kunnen zij achterhalen hoe het beleid er uit ziet en wat de positieve- en minder positieve punten zijn.
- Werk met vaste contactpersonen bij politie en hulpverleningsorganisaties die regelmatig contact onderhouden met elkaar. Dit om misverstanden te voorkomen.

2. Voorwoord

Dit onderzoeksverslag is geschreven door Rafael Bouts, Ties Coenen en Robbert van Dijk. Het onderwerp van het onderzoek is 'Veilige aangifte voor ongedocumenteerden'. Het onderzoek is uitgevoerd in de vier grootste steden van Nederland. Het schrijven van dit onderzoek was onderdeel van ons afstuderen voor de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Hogeschool van Utrecht.

Wij hebben allemaal minimaal een jaar stage gelopen bij Stichting Seguro, een opvang voor ongedocumenteerde mannen in Utrecht. Vandaar dat onze interesse voor ons afstudeeronderzoek in de richting lag van vluchtelingen en ongedocumenteerde mensen. Onze opdrachtgever, Rian Ederveen van Stichting LOS Rotterdam, stond te allen tijde voor ons klaar voor vragen of feedback. Ditzelfde geldt ook voor onze coach van de Hogeschool Utrecht, Patricia Wijntuin. Patricia en Rian hebben ons gedurende de afgelopen maanden begeleid en wij kijken terug op een prettige samenwerking met hen beiden.

Via deze weg willen wij jullie hartelijk bedanken voor de begeleiding en ondersteuning tijdens de periode van het afstudeeronderzoek.

Daarnaast willen wij alle respondenten bedanken die een bijdrage hebben geleverd aan het onderzoek. De ongedocumenteerden, de hulpverleners en de medewerkers van de politie hebben ons met hun antwoorden een grote bijdrage kunnen leveren om een antwoord te kunnen formuleren op onze hoofd- en deelvragen. Het viel ons op dat er veel welwillendheid en bereidheid was om mee te werken aan ons onderzoek. De resultaten van dit onderzoek hebben wij gepresenteerd aan het bestuur van Stichting LOS. Deze waren zeer enthousiast over de bevindingen en de daarbij behorende aanbevelingen. Zij hebben ons gevraagd of het onderzoek gedeeld mag worden met politie en hulpverlening in de rest van Nederland. Ook de politie en hulpverleningsorganisaties zelf hebben aangegeven dat zij naar aanleiding van ons onderzoek intern gaan overleggen over de aanpak van veilige aangifte. De reacties naar aanleiding van dit onderzoek bevestigen dat wij hebben kunnen bijdragen aan het werkveld en wij zullen er dan ook voor open staan om een vervolg hier aan te geven door middel van presentaties.

Wij hopen dat u na het lezen van dit verslag nieuwe inzichten krijgt. Veel leesplezier!

Robbert van Dijk, Ties Coenen en Rafael Bouts.

Utrecht, mei 2016

Inhoud

1. Samenvatting.....	2
2. Voorwoord.....	4
3. Inleiding	8
4. Aanleiding van het onderzoek.....	9
Kernactiviteiten en taken van Stichting LOS zijn:	9
5. Probleemstelling.....	10
5.1 Literatuurverkenning.....	10
5.1.1 Ongedocumenteerden	10
5.1.2 De grootte van de groep ongedocumenteerden	10
5.1.3 Kwetsbare positie ongedocumenteerden.....	10
5.1.4 Discussie strafbaarstelling illegaliteit	11
5.1.5 Europese richtlijnen.....	11
5.1.6 Landelijk.....	12
5.1.7 Gemeente.....	12
5.1.8 Pilot Amsterdam.....	12
5.1.9 Onderzoek Kalmthout en Jacobs.....	13
5.1.10 Eerdere poging tot oplossing	13
5.1.11 Actuele trends en maatschappelijke discussie.....	14
5.1.12 Belang van de politie	14
5.1.13 Doel van het onderzoek	15
6. Onderzoeksvraag en deelvragen.....	16
6.1 Hoofdvraag.....	16
6.2 Deelvragen.....	16
6.3 Topiclijst.....	17
7. Onderzoeksaanpak	18
7.1 Onderzoeksmethode.....	18
7.1.1 Type interviews	18
7.1.2 Onderzoeksontwerp.....	18
7.1.3 Haalbaarheid	18
7.1.4 Dataregistratie.....	19
7.1.5 Verwerken van data	19
7.1.6 Betrouwbaarheid.....	19
7.1.7 Validiteit	20

7.1.8 Onderzoekspopulatie en onderzoekseenheden	21
8. Resultaten.....	22
8.1 Hoe zijn ongedocumenteerden geïnformeerd?	22
8.1.1 Amsterdam.....	22
8.1.4 Den Haag	23
8.2 The police, they scare me.....	23
8.2.2 Utrecht	24
8.2.3 Rotterdam	24
8.2.4 Den Haag	25
8.3 Hulpverlening, step your game up!.....	25
8.3.1 Amsterdam.....	25
8.3.2 Utrecht	26
8.3.3 Rotterdam	26
8.3.4 Den Haag	26
8.4 Verloop aangifte proces	27
8.4.2 Utrecht	28
9. Conclusie	30
9.1 Deelvragen.....	30
9.1.1 Hoe ziet de aanpak eruit van veilige aangifte van ongedocumenteerden in de vier grootste steden van Nederland?	30
9.1.2 Wat merkt de doelgroep zelf van het huidige beleid?	32
9.1.3 Wat zijn belemmerende en bevorderende factoren bij de aanpak van veilige aangifte? ...	33
9.1.4 Wie zijn er betrokken bij het beleid van veilige aangifte?	34
9.2 Hoofdvraag	35
10. Aanbevelingen	37
10.2 Zorg voor actieve promotie door politie en hulpverleningsorganisaties.	37
10.3 Deel informatie met andere politiekorpsen.....	37
10.4 Werk met vaste contactpersonen bij politie en hulpverleningsorganisaties die regelmatig contact onderhouden.....	37
11. Literatuurlijst	39
12. Bijlages.....	41
12.1 -Vragenlijsten	41
12.2 -Verwerkte interviews Politie	41
12.3 -Verwerkte interviews Hulpverlening	41
12.4 -Verwerkte interviews ongedocumenteerden	41

Vragenlijst Politie.....	42
Vragenlijst Hulpverlening	43
Vragenlijsten ongedocumenteerden.....	44
Verwerkte interviews politie	45
Politie Utrecht	45
Politie Rotterdam	49
Politie Amsterdam.....	55
Interview hulpverlening Rotterdam	69
Interview hulpverlening Amsterdam.....	74
Interview hulpverlening Den Haag.....	79
Interview hulpverlening Utrecht	84
Interviews ongedocumenteerden Amsterdam	85
Interviews ongedocumenteerden Rotterdam.....	94
Interviews ongedocumenteerden Den Haag	104
Interviews ongedocumenteerden Utrecht.....	112

3. Inleiding

Het praktijkonderzoek is een onderdeel van het afstudeertraject bij de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Deze opdracht is maatschappelijk werk georiënteerd omdat wij een maatschappelijk probleem behandelen, het een kwetsbare doelgroep betreft en wij hopen iets bij te kunnen dragen aan het beleid waar ook hulpverleningsorganisaties die zich bezig houden met ongedocumenteerden profijt van hebben. In dit onderzoek zal naar voren komen welk beleid er is gevormd in de vier grootste steden van Nederland met betrekking tot de veilige aangifte van ongedocumenteerden. Dit is onderzocht door middel van interviews met politie, hulpverleningsorganisaties en ongedocumenteerden.

Voorafgaand aan het verslag is er een samenvatting waarin de hoofdpunten en resultaten van dit onderzoek aan bod komen. Na deze inleiding zullen wij de context beschrijven waarin dit onderzoek tot stand gekomen is. In de probleemstelling wordt beschreven waarom dit onderzoek nodig was en wat er al bekend is aan literatuur, waarna er een topiclist wordt samengesteld. De probleemstelling mondt uit in de hoofd- en deelvragen. In het hoofdstuk 'onderzoeksaanpak' staat een beschrijving van de methoden van dataverzameling, de ontwerpactiviteiten en de dataverwerking die zijn toegepast op het onderzoek. Vervolgens zullen aan de hand van de eerder opgestelde topics de interviewresultaten worden beschreven. Ten slotte worden in de conclusie de hoofd- en deelvragen beantwoord, waarna er aanbevelingen worden gegeven.

4. Aanleiding van het onderzoek

Dit onderzoek is gemaakt in opdracht van Stichting LOS. Stichting LOS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) is sinds 2003 het kenniscentrum voor mensen en organisaties die hulp bieden aan ongedocumenteerde vreemdelingen.

Kernactiviteiten en taken van Stichting LOS zijn:

- informatie- en servicecentrum;
- netwerk- en relatiemakelaar;
- collectieve belangenbehartiger.

De aanleiding van het onderzoek vindt zijn oorsprong bij Rian Ederveen van Stichting LOS in Rotterdam. Zij stelde voor om onderzoek te doen naar het veilig aangifte kunnen doen voor ongedocumenteerden. Zij vertelde over de ingevoerde slachtofferrichtlijn, en benoemde hierbij dat er geen eenduidig beleid in Nederland is. Daarop zijn is een vooronderzoek gestart over de vier grootste steden van Nederland en kwamen wij er al snel achter dat iedere stad een ander, of geen, beleid voert met betrekking tot aangifte voor ongedocumenteerden.

5. Probleemstelling

Hierin wordt door middel van literatuur het probleem verkend en wordt duidelijk waarom dit onderzoek is uitgevoerd. De probleemstelling mondt uit in de onderzoeks- en deelvragen. Op basis van de literatuur is een topiclist toegevoegd.

5.1 Literatuurverkenning

Om de omvang van het probleem te kunnen begrijpen is het belangrijk eerst te weten om welke groep mensen het gaat en hoe groot deze groep is.

5.1.1 Ongedocumenteerden

Volgens de Nederlandse vreemdelingenwet moet iemand die niet de Nederlandse nationaliteit heeft een geldig visum of verblijfsvergunning hebben om in Nederland te kunnen verblijven. Iemand die langer dan drie maanden in Nederland is zonder verblijfsvergunning, noemen wij ongedocumenteerd¹. Dit kunnen mannen, vrouwen en kinderen zijn, die vanuit allerlei landen naar Nederland zijn gekomen om zeer verschillende redenen. Het zijn bijvoorbeeld afgewezen asielzoekers, arbeidsmigranten die zonder vergunning naar Nederland zijn gekomen of mensen die zich bij hun familie in Nederland hebben gevoegd (Pharos, 2015). Het kunnen ook slachtoffers van mensenhandel zijn die geen aangifte hebben durven doen of staatlozen die niet kunnen terugkeren naar het land van herkomst. Sommige vreemdelingen willen terug maar kunnen niet, anderen willen hier zo lang als mogelijk blijven (Amnesty, 2015).

5.1.2 De grootte van de groep ongedocumenteerden

Het is niet duidelijk hoe groot de groep ongedocumenteerden is, omdat volgens Anton van Kalmthout (2014) *“Het moeilijk is om betrouwbare schattingen te produceren van een niet geregistreerde populatie die probeert zich zo veel mogelijk schuil te houden om niet in handen van de vreemdelingenpolitie te komen.”*

Het WODC (wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum) heeft in 2015 een eindrapport uitgebracht over hoeveel ongedocumenteerde vreemdelingen in Nederland waren in de periode 1 juli 2012 tot en met 30 juni 2013. Dit aantal kwam uit op 35.530 ongedocumenteerde vreemdelingen. “Voor de schatting is gebruikt gemaakt van gegevens over staande houdingen en aanhoudingen van ongedocumenteerde vreemdelingen uit de registratiesystemen Politie Suite Handhaving Vreemdelingen (PSH-V) van de Politie. Met deze methode wordt gerekend met een 95% betrouwbaarheidsinterval, lopend van 22.881 tot 48.179 (Heijden, van der Cruyff, & Van Gils, 2015).

5.1.3 Kwetsbare positie ongedocumenteerden

De groep ongedocumenteerde vreemdelingen is afhankelijk van anderen voor hulp. Ze mogen volgens de wet niet legaal werken en zijn hierin afhankelijk van anderen die hen opvangen of hen zwart werk aanbieden. Dit zorgt voor afhankelijkheid die deze mensen kwetsbaar maakt. Er kan sprake zijn van huiselijk geweld en machtsmisbruik en door de afhankelijkheid is het risico om in aanraking met het criminele milieu te komen hoog (*Initiatief Raadvoorstel*, 2013).

¹ Als er in de tekst wordt verwezen naar illegalen of ongedocumenteerden, wordt bedoeld ongedocumenteerde vreemdelingen zoals beschreven in ‘de omvang van het probleem’.

Stichting Vluchtelingen in de Knel in Eindhoven heeft een schatting gemaakt van het aantal ongedocumenteerden dat op jaarbasis slachtoffer was van ernstig misdrijf. Volgens hen gaat het om 2 á 3 % van de ongedocumenteerde vreemdelingen die slachtoffer of getuige is van een ernstig misdrijf (Van Kalmthout, 2014).

5.1.4 Discussie strafbaarstelling illegaliteit

Op 7 januari 2013 is een wetsvoorstel gedaan, die een regeling toevoegt aan de Vreemdelingenwet 2000 waardoor illegaal verblijf van meerderjarige vreemdelingen strafbaar wordt. Deze maatregel maakte deel uit van de in het regeerakkoord (TK 32.417, nr. 15) gemaakte afspraken over strafbaarstelling van illegaal verblijf en de verbetering van het terugkeerbeleid. De regering wil hiermee de illegale komst naar en illegaal verblijf in Nederland voorkomen en bestrijden. Na maatschappelijk protest is dit wetsvoorstel ingetrokken bij brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (V&J) van 14 mei 2014 (TK 33.512,13). Hoewel illegaliteit niet strafbaar is, lopen ongedocumenteerden wel het risico op vreemdelingendetentie en uitzetting. "Vreemdelingendetentie mag duren zolang er 'zicht is op uitzetting'. De rechtbank kan elke maand opnieuw toetsen of er nog steeds 'zicht op uitzetting' is. In de praktijk wordt er de eerste 6 maanden vanuit gegaan dat er nog wel zicht op uitzetting is. Na 6 maanden detentie moet een verlengingsbeslissing genomen worden. De overheid moet dan duidelijker laten zien dat er nog wel een kans is op uitzetting, of dat het de schuld van de migrant is dat uitzetting nog niet gelukt is." (Stichting LOS, 2016). Deze voortdurende angst leidt ertoe dat zij zoveel mogelijk zullen proberen contact met overheidsinstellingen te vermijden. Dit zorgt ervoor dat men geen aangifte meer durft te doen van het misdrijf. Elk contact kan er immers toe leiden dat ze opgepakt en uitgezet kunnen worden. Ook als ze in hun recht staan zullen ze niet vaak proberen om dit ook daadwerkelijk op te eisen, omdat ze daarvoor contact met de autoriteiten moeten leggen.

5.1.5 Europese richtlijnen

Op 25 oktober heeft het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie richtlijnen vastgesteld in de wet. Deze richtlijnen gaan over de minimumnorm voor de rechten, ondersteuning en bescherming van slachtoffers van strafbare feiten. Aan deze Europese wetgeving moeten alle 28 lidstaten voldoen, waaronder dus ook Nederland. In de richtlijn staat onder andere dat het slachtoffer van strafbare feiten aan de strafprocedure zou moeten kunnen deelnemen. Dit betekent dat het slachtoffer passende informatie, bescherming en ondersteuning krijgt. De lidstaten zorgen ervoor dat slachtoffers op een respectvolle, tactvolle, geïndividualiseerde, professionele en niet-discriminerende manier worden erkend en bejegend in alle contacten met slachtofferhulp- of herstel recht organisaties of een bevoegde autoriteit, die in het kader van de strafprocedure optreedt. De in deze richtlijn opgenomen rechten worden jegens slachtoffers op niet-discriminerende wijze toegepast, ongeacht hun verblijfsstatus (richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad, 2012).

Dit betekent dat ongedocumenteerde vreemdelingen ook recht hebben op deze procedure. De Europese Unie richtlijnen richt zich op nationale wetgeving wat betekent dat de nationale politie geen onderscheid mag maken op grond van verblijfstatus bij de hulp aan de slachtoffers.

5.1.6 Landelijk

In een Memorie van toelichting op de Implementatiewet van de Minister van Veiligheid en Justitie (2015) wordt beschreven dat de politie bij alle eenheden in Nederland in 2015 de zogenaamde “free in – free out-aanpak” moet toepassen. Dit betekent dat een illegaal verblijvende vreemdeling - die slachtoffer, dan wel getuige is van enig misdrijf - daarvan aangifte kan doen, zonder dat op dat moment vreemdelingrechtelijke maatregelen worden genomen.

Wel wordt er vermeld dat de aangifte van het strafbare feit er niet voor zorgt dat de verblijfstatus van de vreemdeling veranderd.

Deze implementatie van de rechten van het slachtoffer zijn al opgenomen in het Wetboek van Strafvordering.

1.1.7 Gemeente

De Europese richtlijn houdt zich alleen bezig met de nationale wetgeving en niet met het gemeentelijk beleid. In de praktijk blijkt dat elke gemeente een ander beleid heeft met betrekking tot de veilige aangifte voor ongedocumenteerden. In Amsterdam is de pilot “veilige aangifte ongedocumenteerde vreemdelingen” gestart. In Eindhoven en Utrecht zijn inmiddels ook politiefunctionarissen aangesteld maar met veel minder inzet voor outreaching.

In Tilburg en Wageningen is het formeel mogelijk om veilig aangifte te doen voor ongedocumenteerden, maar is er niemand voor aangesteld.

5.1.8 Pilot Amsterdam

In Amsterdam is al een aantal jaren een project gaande die het mogelijk maakt voor ongedocumenteerden om veilig aangifte te kunnen doen. Uit dit project volgde een officiële pilot in 2013-2014. Politiecommissaris Leo Wilde heeft dit project bedacht en uitgevoerd. Toen de pilot formeel liep is er nauwelijks een aangifte binnengekomen bij de politie. Aan het einde van de pilot besloot men deze te koppelen aan een spreekuur in een (Ghanese) kerk en dit bevorderde het gevoel dat mensen veilig aangifte konden doen. De politie kreeg voor de mensen een gezicht en zo konden de mensen op een voorzichtige manier een vertrouwensband opbouwen om vervolgens eventueel aangifte van een incident of delict te doen.

Leo Wilde (2014) beschrijft de aanleiding voor de pilot als volgt: *“De politie kreeg al geruime tijd signalen dat ongedocumenteerde vreemdelingen geen of nauwelijks beroep deden op de politie om zichzelf te beschermen tegen (ernstige) criminaliteit die zich wel of niet specifiek tegen ongedocumenteerde vreemdelingen richtte. Belangrijkste belemmering leek te liggen in de vreemdelingentaak en het daarmee verbonden uitzettingsbeleid. De politie zocht naar oplossingen in dit complexe vraagstuk.”*

Op 1 november 2013 startte de pilot in de regionale eenheid Amsterdam en in het bijzonder in district Oost.

Leo Wilde heeft in augustus 2014 een onderzoek gedaan naar aanleiding van de pilot. Leo Wilde benadrukt dat het geen wetenschappelijk en zeker ook geen strafrechtelijk onderzoek betrof. In totaal waren er 43 ongedocumenteerde vreemdelingen die dienden als respondent. Hieronder volgt een samenvatting van de resultaten van het verdiepend onderzoek (43

respondenten), opgesplitst in redenen om geen aangifte te doen en een aantal neveneffecten van de pilot. Daarnaast staan de resultaten van de pilot beschreven zoals zij voorkomen in de 'bestuurlijke samenvatting evaluatie veilige aangifte ongedocumenteerde vreemdelingen.'

Resultaten Pilot:

Qua input in de strafrechtsketen is er één aangifte gedaan via de pilot-regeling. Waar contact met de politie is geweest, zijn geen vreemdelingenrechtelijke maatregelen genomen, noch is aan de aangifte c.q. getuigenverklaring enige beschermende status verbonden. Als gevolg van de absoluut geringe aantallen aangiften/ getuigenverklaringen en de inhoud zijn geen ervaringen geëvalueerd met het vervolgproces inzake de betrokkenheid van het Openbaar Ministerie en de Dienst Terugkeer en Vertrek.

5.1.9 Onderzoek Kalmthout en Jacobs

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Stichting Vluchtelingen in de Knel door Menno Jacobs (onderzoeker van Lokaal Centraal – Expertgroep Maatschappelijke Vraagstukken) en Anton van Kalmthout (emeritus hoogleraar straf- en vreemdelingenrecht). Dit rapport beschrijft:

"Het doel van dit onderzoek was om bekendheid en onderkenning van de problematiek te beschrijven maar ook de mogelijke manieren om op veilige wijze aangifte te kunnen doen voor ongedocumenteerden."

Over de onderkenning van de problematiek wordt beschreven dat veilig aangifte bij de politie en het openbaar ministerie de problematiek weinig urgentie heeft. Er wordt gezegd dat het wel zou moeten kunnen, maar dan wel op landelijk niveau. Volgens het rapport is het grootste probleem niet het aangeven zelf, maar het opsporingsonderzoek en de eventuele rechtzetting die erop zal volgen. Het ongedocumenteerde slachtoffer (of de getuige) moet vindbaar en oproepbaar zijn om hier eventueel aan deel te kunnen nemen.

Uit de gesprekken die zijn gevoerd met wat zij in het onderzoek illegale vreemdelingen noemen, blijkt dat er voor kleine misdrijven, zoals fietsendiefstal, discriminatie of een handgemeen op straat, door ongedocumenteerden niet eens wordt overwogen om hier op welke manier dan ook mee in de openbaarheid te treden. De Zwaardere problematiek zijn de gevallen waarbij de aangever beschermd wil worden bij het doen van aangifte. In theorie gaat dit dan om uitbuiting (mensenhandel), afpersing, bedreiging, huiselijk geweld en zeden- en (andere) geweldsmisdrijven.

Het doel van het onderzoek was om te achterhalen wat ongedocumenteerden zelf kunnen doen om veilige aangifte te doen. Daarnaast is men op zoek naar de mogelijkheden die hiervoor zijn binnen de politie. Deze zijn wel naar voren gekomen maar de pilot uit Amsterdam komt er met veel nadelen van af. Wellicht kwam dit omdat deze nog niet was geëvalueerd ten tijde van het rapport.

In dit onderzoek wordt op zoek gegaan naar de mogelijkheden waarop ongedocumenteerden zelf aangifte kunnen doen. Hoe is het geregeld in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, en Den Haag en hoe werkt dit?

5.1.10 Eerdere poging tot oplossing

Stichting LOS is een kenniscentrum voor mensen en organisaties die met ongedocumenteerden werken. De instelling die het meest te maken heeft met dit probleem is

de politie. De pilot “veilige aangifte ongedocumenteerde vreemdelingen” is afgerond. Al loopt dit project in Amsterdam wel door. Het is mogelijk dat er een landelijk vervolg op komt, gezien dat in het aanbieden van de pilot schrijft Leo Wilde; “Gelet op de onderhavige belangen, de evaluatie en niet in het minst de recent aangenomen EU-richtlijn ter bescherming en ondersteuning van slachtoffers van misdrijven, ga ik er van uit dat vervolg aannemelijk is.”

Er is nog niet onderzocht hoe de huidige aanpak van verschillende gemeentes is en hoe deze verschillende aanpakken werken in de praktijk.

5.1.11 Actuele trends en maatschappelijke discussie

In het kader van actuele trends zijn er de afgelopen jaren ontwikkelingen geweest op het gebied van veilig aangifte doen voor vreemdelingen. De eerder beschreven pilot liep in Amsterdam, waarna er ook een project in Utrecht werd ontworpen. In Eindhoven werd door D66 een raadsvoorstel geschreven en aangenomen, dat door D66 in Tilburg overgenomen is. Opvallend verschil tussen Eindhoven en Tilburg is dat er in Eindhoven actief wordt gewerkt aan het raadsvoorstel en dat dit in Tilburg minder het geval is. In Eindhoven is inmiddels een politiebureau aangesteld dat de aangiftes van ongedocumenteerden centraliseert (Politie, 2015).

In 2013 startte er in Amsterdam de pilot ‘free in, free out’. Dat betekent dat iemand die illegaal in Nederland verblijft een melding of aangifte kan doen en gegarandeerd het politiebureau kan verlaten zonder te worden opgepakt. In maart 2015 gaf het ministerie van Veiligheid en Justitie groen licht om de pilot in heel Nederland door te voeren (NOS, 2015).

5.1.12 Belang van de politie

Wat is het belang van de politie bij een onderzoek naar de effectiviteit van de veilige aangifte van ongedocumenteerden? Sinds het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie de slachtoffer richtlijn heeft aangenomen heeft Nederland 3 jaar om deze om te zetten naar nationale wetgeving. De richtlijn stamt uit oktober 2012 dus zou dit eind 2015 gerealiseerd moeten zijn. Echter is dit nog niet het geval. De uitrol van een landelijke richtlijn staat op de planning maar is tot nu toe nog niet uitgevoerd. Voordat een dergelijke richtlijn wordt geïmplementeerd is het van belang om te weten welke aanpak effectief is als het gaat om het veilig aangifte doen van ongedocumenteerden. Werkt het project in Amsterdam? Heeft Rotterdam gelijk als zij zeggen dat het werkt zonder dat hier mensen voor zijn aangesteld? Heeft Utrecht successen geboekt op dit gebied? De informatie die wij kunnen verschaffen over hoe het verschillende beleid werkt, of juist niet, kan de uitvoerder van de uitrol bij de politie helpen om deze vorm te geven.

De politie is erg druk met de vorming van de Nationale Politie.

De Nationale Politie is het landelijk korps van de politie in Nederland dat bestaat uit tien regionale eenheden, één landelijke eenheid en een landelijke concerdienst waarin de ondersteunende afdelingen zijn ondergebracht. Dit ene landelijke korps verving per 1 januari 2013 alle voormalige politiekorpsen en -diensten. Dit is geregeld in de Wet van 12 juli 2012 tot vaststelling van een nieuwe Politiewet (Politiewet 2012). Aanvankelijk was een periode van twee jaar uitgetrokken om de Nationale Politie op orde te krijgen, maar dat is 'niet realistisch', moest minister Ard van der Steur van Veiligheid en Justitie in de zomer van 2015 toegeven. Hij geeft aan dat de basis op orde moet zijn. “De «basis op orde» betekent dat de personele reorganisatie is afgerond, de diverse onderdelen zijn ingericht zoals

voorzien in het inrichtingsplan en de harmonisatie in de bedrijfsvoering gereed is” (Van der Steur, 2015).

Doordat veel tijd gaat zitten in de vorming van de Nationale Politie en de basis op orde krijgen, zijn er punten geweest waar minder aandacht aan is besteed. De politie heeft er belang bij dat dit onderzoek informatie aandraagt wat zij niet meer hoeven te onderzoeken.

Het belang van veilig aangifte in alle steden voor de politie, is dat ongedocumenteerden zich durven te melden als ze slachtoffer of getuigen zijn van een misdrijf. Veel van hen zijn op dit moment bang om te worden opgepakt en uitgezet. Hierdoor loopt de politie belangrijke informatie mis en raakt deze verloren.

5.1.13 Doel van het onderzoek

In de literatuur is terug te lezen dat er geen duidelijke aanpak is rondom het ‘Free In- Speak-Free Out’ beleid dat nationaal is ingevoerd. Politie eenheden in heel Nederland vormen hun eigen aanpak rondom het doen van veilige aangifte. Dit betekent dat een ongedocumenteerde vreemdeling die slachtoffer, dan wel getuige is van enig misdrijf veilig aangifte kan doen in Nederland, maar dat dit in verschillende steden anders is geregeld.

De groep ongedocumenteerde vreemdelingen is afhankelijk van anderen voor hulp. Ze mogen volgens de wet niet legaal werken en zijn hierin afhankelijk van anderen die hen opvangen of hen zwart werk aanbieden. Dit zorgt voor afhankelijkheid die deze mensen kwetsbaar maakt. Er kan sprake zijn van huiselijk geweld en machtsmisbruik en door de afhankelijkheid is het risico om in aanraking met het criminele milieu te komen hoog.

De politie heeft er belang bij dat wij informatie aandragen wat zij niet meer hoeven te onderzoeken. Het belang dat de politie heeft als veilig aangifte in alle steden mogelijk is, is dat ongedocumenteerden zich durven te melden als ze slachtoffer of getuigen zijn van een misdrijf. Veel van de ongedocumenteerden zijn op dit moment bang om te worden opgepakt en uitgezet. Hierdoor loopt de politie belangrijke informatie mis en raakt deze verloren.

De vraag is hoe deze aanpakken vorm hebben gekregen, hoe effectief het beleid of het gebrek hieraan is en hoe dit ervaren wordt door de ongedocumenteerden die aangifte willen doen.

6. Onderzoeksvraag en deelvragen

6.1 Hoofdvraag

De onderzoeksvraag die gesteld is in dit onderzoek luidt:

Hoe effectief is het beleid 'veilige aangifte' voor ongedocumenteerden in de vier grootste steden van Nederland?

6.2 Deelvragen

Om de onderzoeksvraag zo volledig mogelijk te kunnen beantwoorden, zal deze aan de hand van deelvragen worden behandeld.

Hoe ziet de aanpak eruit van veilige aangifte van ongedocumenteerden in de vier grootste steden van Nederland?

Deze vraag heeft betrekking op de vier grootste steden van Nederland: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Het onderzoek heeft betrekking op de vier grootste steden, met de meeste inwoners, omdat deze ver uit elkaar liggen met betrekking tot hun beleid over de aanpak van veilige aangifte voor ongedocumenteerden. Het huidige beleid wordt onderzocht door te spreken met de politie en hulpverleningsinstanties.

Wat merkt de doelgroep zelf van het huidige beleid?

Interessant is hoe de doelgroep zelf kijkt naar de huidige aanpak bij het doen van veilige aangifte. Per stad worden vijf ongedocumenteerden geïnterviewd om erachter te komen hoe belangrijk zij veilige aangifte vinden, en in hoeverre zij het gevoel hebben veilig aangifte te kunnen doen.

Wat zijn belemmerende en bevorderende factoren bij de aanpak van veilige aangifte?

In dit onderzoek wordt gekeken welke factoren (per stad) belemmerend of juist bevorderend zijn bij de aanpak van veilige aangifte. Zeer waarschijnlijk verschilt dit per stad en zodoende wordt een vergelijking gemaakt en daaruit wordt geconcludeerd wat goed werkt en wat niet. Worden er extra mensen ingezet, hoe worden ongedocumenteerden bereikt en welke rol speelt de hulpverlening.

Wie zijn er betrokken bij het beleid?

Bij de vier grootste steden van Nederland is de aanpak bij het doen van veilig aangifte verschillend. Daarbij zijn er dus ook andere instanties en/of functies binnen een instantie bij betrokken. Per stad wordt een beeld geschetst van de betrokkenen zodat er duidelijkheid ontstaat de taken van verschillende partijen.

6.3 Topiclijst

Om gericht aan de interviews te beginnen is er een topic lijst samengesteld aan de hand van de literatuur. Hierbij worden verschillende onderwerpen benoemd die belangrijk kunnen zijn tijdens het interviewen. De topics zijn thema's met betrekking tot het doen van veilige aangifte van ongedocumenteerden. Daarnaast bieden de topics structuur tijdens het afnemen van de interviews. De topics die worden gebruikt zijn:

- Hoe zijn ongedocumenteerden geïnformeerd?
Over de mogelijkheden van het kunnen doen van veilige aangifte.
- The police, they scare me!
Vertrouwen in politie in het doen van veilige aangifte.
- Hulpverlening, step your game up.
Over het kenbaar maken van veilige aangifte door hulpverleningsorganisaties
- Verloop aangifte proces.
Over de aanpak van veilige aangifte.

7. Onderzoeksaanpak

7.1 Onderzoeksmethode

Er is bij dit onderzoek sprake van een vergelijkend onderzoek. Er wordt eerst beschreven hoe de veilige aangifte voor ongedocumenteerden tot nu toe vorm heeft gekregen in de vier grootste steden van Nederland. Vergelijkend is het omdat deze steden met elkaar worden vergeleken wat betreft het beleid rondom de veilige aangifte van ongedocumenteerden, en hieruit wordt een conclusie getrokken. Dit is onderzocht op basis van de ervaringen en belevingen van politie, medewerkers van hulpverleningsorganisaties en ongedocumenteerde personen. Het doel daarbij is om een helder beeld te schetsen van de in die stad geldende richtlijnen met betrekking tot het doen van veilige aangifte voor ongedocumenteerde vluchtelingen, en de manier waarop de betrokkenen hier mee om gaan. Dit is onderzocht door middel van diepte interviews te houden met de betrokkenen. Dit maakt het onderzoek kwalitatief omdat er geen uitkomst zal zijn die vast te leggen valt in cijfers. Wij doen kwalitatief onderzoek, omdat het bij dit onderzoek niet zozeer gaat om de cijfers (kwantitatief), maar om de vragen 'hoe, wat, waarom'.

7.1.1 Type interviews

In de loop van het onderzoek zijn er tijdens de gesprekken met betrokkenen semi-gestructureerde interviews houden. Deze worden ook wel kwalitatieve of diepte-interviews genoemd. Hierbij is er een algemeen interviewschema met vooropgestelde, wat algemener geformuleerde, vragen, waar wel van af geweken kan worden. Zo kan er worden door gevraagd als onze respondent iets interessants zegt of als wij niet helemaal begrijpen wat hij of zij bedoelt. Hiermee krijgt de onderzoeker meer en gedetailleerde informatie, wat in het kwalitatief onderzoek het doel is (Baarda et al., 2009).

7.1.2 Onderzoeksontwerp

Tijdens dit onderzoek wordt er een kwalitatieve survey gebruikt. Door gebruik te maken van een vragenlijst/interview zullen de meningen, gevoelens en belevingen van de respondenten aan bod komen (Baarda et al., 2009). Eerst wordt er een vragenlijst opgesteld en deze wordt daarna als interview afgenomen. De drie verschillende groepen die worden geïnterviewd zijn gevraagd naar hun meningen over de veilige aangifte, of zij hier ervaringen mee hebben en hoe zij de huidige werkwijze beleven.

7.1.3 Haalbaarheid

Door het onderzoek te richten op de vier grootste steden van Nederland proberen de onderzoekers de haalbaarheid te vergroten. De problematiek rondom ongedocumenteerden speelt zich af in heel Nederland. Ook rondom de veilige aangifte van ongedocumenteerden zijn er meerdere steden actief, of juist niet. Als al deze steden onderzocht zouden worden zou het een enorm onderzoek zijn waarbij wij alle steden met iets van beleid rondom veilige aangifte voor ongedocumenteerden zouden moeten meenemen. Dit leek niet reëel en vandaar dat het onderzoek zich richt op de vier grootste steden van Nederland. Vooraf is onderzocht dat in Amsterdam en Utrecht en Den Haag en Rotterdam het beleid ver uit elkaar ligt met betrekking tot hun beleid over de veilige aangifte van ongedocumenteerden. Dit is de reden geweest dat dit de focus is van het onderzoek. In deze vier steden kunnen verschillende betrokkenen geïnterviewd worden. Binnen de tijd dat het onderzoek afgerond dient te zijn, eind mei, is het haalbaar om in elke stad meerdere betrokkenen te benaderen

en te interviewen. De haalbaarheid van het ongedocumenteerden die wij kunnen interviewen hebben wij gesteld op vijf per stad. Dit omdat deze doelgroep moeilijk te benaderen is en wij een beperkte tijd hebben.

7.1.4 Dataregistratie

Bij dit onderzoek is het belangrijk om de data goed te bewaren, zodat het mogelijk is hier meerdere keren beschikking tot te kunnen hebben. Door de interviews op te nemen was er de mogelijkheid deze vaker te kunnen beluisteren. Vooraf is er toestemming gevraagd aan de respondenten. Er is een kans dat deze dit zullen weigeren aangezien de ervaring spreekt dat deze doelgroep zich liever niet openbaar maakt. Daarvoor is het van belang dat de ongedocumenteerde personen benadrukken dat privacy erg belangrijk is. Het opnemen zal gebeuren met een telefoon met opnamefunctie. Deze heeft ook de functie om hierna de opgenomen content gelijk te versturen naar de mail of andere opslag. De interviews zullen waarschijnlijk tussen een half uur en een uur plaatsvinden. Het ligt aan de groep die wordt geïnterviewd of er ook een kladblok voor ons hebben liggen voor eventuele aantekeningen. Dit zal vooraf worden gevraagd.

7.1.5 Verwerken van data

De data die zal worden verzameld zal komen te staan op een google drive waar alle drie de onderzoekers toegang tot hebben. Als een interview afgenomen wordt, zal de opname hiervan komen te staan op zowel telefoon, computer als cloud(google drive). Dit om zeker te weten dat inhoud niet per ongeluk verwijderd kan worden. Na de interviews worden de opnames uitgewerkt tot transcripties. Hierin wordt de onderzoeker dikgedrukt aangegeven en de respondent in normaal lettertype. Aan het einde zullen de belangrijkste quotes van het stuk worden opgesomd (Baarda et al., 2009).

7.1.6 Betrouwbaarheid

In dit geval hebben de respondenten die geïnterviewd zijn er belang bij dat er onderzoek wordt gedaan naar het onderwerp. De landelijke uitrol is aanstaande en er is belang bij om te weten hoe de verschillende partijen nu omgaan met de veilige aangiftes. Doordat de politie graag wil weten hoe veilige aangifte kan worden gedaan in andere steden, is het plausibel om er van uit te gaan dat zij hun medewerking verlenen en dit naar waarheid doen.

De interne betrouwbaarheid betekent dat de reproduceerbaarheid van het onderzoek wordt bekeken. Komt hetzelfde resultaat uit het onderzoek als iemand anders een zelfde interview zou uitvoeren. De stappen van onderzoek zullen zo duidelijk mogelijk worden beschreven. Dit is terug te zien aan alle literatuur en interviews die zijn verzameld en bewaard zijn.

De onderzoekers hebben tijdens dit onderzoek getracht de interne betrouwbaarheid van het onderzoek zo hoog mogelijk te maken door alle stappen zo duidelijk mogelijk te beschrijven. Bij dit onderzoek is dat terug te zien aan alle informatie die verzameld is en bewaard is zoals de interviews en de literatuur. De interne betrouwbaarheid is groot bij dit onderzoek omdat een andere onderzoeker tot een zelfde conclusie zou kunnen komen met de informatie die verzameld is door de onderzoeker (Baarda, De Goede, & Teunissen, 2009). De uitslag van de politie en de hulpverleningsorganisaties zal hetzelfde zijn maar de interviews van de ongedocumenteerden zal kunnen verschillen. Mede hierom zijn wij op zoek gegaan naar een plek waar een gemêleerd publiek qua ongedocumenteerden komt. Per stad hebben wij gekeken naar een organisatie die zich niet alleen richt op een bepaalde groep ongedocumenteerden. Door deze personen te interviewen is er een redelijk gemiddeld beeld

neergezet wat betreft ongedocumenteerden. Onderzoekers beseffen dat deze groep niet alle ongedocumenteerden kan vertegenwoordigen, maar zoals in de haalbaarheid al eerder is aangegeven was dit een realistisch aantal.

Bij externe betrouwbaarheid wordt gekeken of de onderzoeker tot het zelfde resultaat zal komen met andere data, oftewel als er andere respondenten geïnterviewd zouden worden. Bij een onderzoek als deze, namelijk kwalitatief, is dit lastig, omdat de uitkomst van het onderzoek afhankelijk is van verschillende factoren. Eén van die factoren is de wisselwerking die de onderzoeker en de respondenten op elkaar hebben. Een deel van de respondenten die geïnterviewd zijn, spreken nauwelijks of geen Nederlands en zijn in het Engels geïnterviewd. Ook blijkt uit ervaring dat de ongedocumenteerde personen soms wantrouwend zijn naar nieuwe mensen. Door vooraf goed duidelijk te maken wat wij precies willen weten en waarom, zal het wantrouwen wellicht afnemen. Ook zal het benoemen van stichting LOS en onze ervaring met ongedocumenteerden bijdragen aan vertrouwen. Dit is in de praktijk ook daadwerkelijk gebleken. Het opnemen van de interviews zal de externe betrouwbaarheid verhogen omdat er zo geen discussie ontstaat over wat zij gezegd hebben. De woorden tijdens de interviews kunnen soms op andere manieren geïnterpreteerd worden. Dit zorgt ervoor dat er een redelijk lage externe betrouwbaarheid is.

7.1.7 Validiteit

Bij de interne validiteit wordt de vraag gesteld of de uitkomst ook echt is wat de onderzoeker dacht te meten. Het is belangrijk voor een hoge validiteit om begrippen die eerder zijn onderzocht of die uit eerdere theorieën komen te gebruiken in het onderzoek. Er ontstaat hierdoor geen verwarring over de begrippen. In dit onderzoek zijn de topics op basis van de literatuurverkenning tot stand gekomen. De data die voort is gekomen uit de interviews wordt gekoppeld aan de topics die uit het literatuurverkenning komen. Hierdoor is de interne validiteit hoog (de Bil, 2011).

Bij externe validiteit gaat het er om of de uitkomsten van het onderzoek representatief zijn voor een grotere groep of enkel voor de testgroep. De Bil (2011) zegt dat kwalitatief onderzoek vaak gebruik maakt van een beredeneerde steekproef waardoor het onderzoek niet representatief is. De uitkomsten van dit onderzoek zijn geldig voor zowel de politie die geïnterviewd zal worden als de rest van de politie in die gemeente omdat deze zich aan de richtlijnen en regels moeten houden. Voor de hulpverleningsorganisaties en ongedocumenteerden geldt dit minder, dit zorgt dus voor een lage externe validiteit (Baarda et al., 2009; De Bil, 2011).

Onze vraagstelling is aangepast aan de ongedocumenteerden. Als zij het hadden over het doen van veilige aangifte, is altijd de vraag gesteld of zij bekend zijn met het begrip. Als hieruit bleek dat dit niet zo was hebben wij dit toegelicht. Hieruit bleek dat sommige na de uitleg wel wisten wat er werd bedoeld. Daarom was het belangrijk dat de vraagstelling wordt begrepen. Zeker bij deze doelgroep waarbij door de taalbarrière miscommunicatie snel op de loer ligt. Dit voegt toe aan een hoge validiteit.

7.1.8 Onderzoekspopulatie en onderzoekseenheden

Rian Ederveen heeft contactgegevens met ons gedeeld van belangrijke organisaties en personen die zich bezig houden met ongedocumenteerden en de veilige aangifte. Wij hebben zelf contact opgenomen met hulpverleningsorganisaties en politie. Via de hulpverleningsorganisaties is er contact gelegd met ongedocumenteerden. Gebruik is gemaakt van de omgeving van de organisatie om deze personen te interviewen.

Er is niet geselecteerd op of de onderzoekspopulatie al aangifte heeft gedaan. Hierdoor wordt een zo neutraal mogelijk beeld gemaakt. De verschillende respondenten hebben geen naam gegeven omdat de meerderheid heeft aan gegeven anoniem een interview te willen geven (Baarda et al., 2009; de Bil, 2011). Politie Haaglanden wilde niet meewerken aan ons onderzoek omdat zij op dit moment bezig zijn met het implementeren van beleid en hiermee nog niet naar buiten willen treden tot halverwege juni.

De organisaties die zijn benadert voor interviews zijn onder meer:

- De noodopvang Weertsingel, een opvang voor ongedocumenteerden in Utrecht.
- Het wereldhuis in Amsterdam en Den Haag, een plek waar ongedocumenteerden terecht kunnen voor hulp en ontmoeting.
- De Pauluskerk is een opvang en biedt hiernaast juridische hulp in Rotterdam.
- Stichting ROS, Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt, biedt hulp aan ongedocumenteerden en vangt deze op.
- Emmanuel Koney, Ghanese pastor, onderdeel van de pilot Veilige Aangifte en nog steeds actief voor ongedocumenteerden.
- Marijke Bijl, actief bij OKIA, OndersteuningsKomitee Illegale Arbeiders.
- Politie Rotterdam, Wijkagent Kita Badloe, contactpersoon Pauluskerk.
- Politie Amsterdam, Michael Zwart, adviseur met betrekking tot ongedocumenteerden.
- Politie Midden Nederland, Alfred Folkeringa, Projectleider stad Utrecht.

8. Resultaten

Een belangrijk deel van het onderzoek zijn de resultaten van de interviews die er zijn gehouden met ongedocumenteerden, hulpverleningsorganisaties en politie. Aan de hand van vier topics worden de interviewresultaten beschreven.

8.1 Hoe zijn ongedocumenteerden geïnformeerd?

In de interviews met ongedocumenteerden uit de vier steden blijkt dat er verschillen zijn in de kennis die ongedocumenteerden hebben rondom het doen van veilige aangifte.

8.1.1 Amsterdam

In Amsterdam geven twee van de vijf ondervraagden aan te weten dat veilig aangifte gedaan kan worden. *“I know. Because I work as a volunteer at the diaconie and ones or more times a year we have the police coming here. To tell people about their basic right in the Netherlands. So a lot of people here are aware of it.”* Dit komt doordat Respondent 5 vrijwilligerswerk doet bij de diaconie en uitleg heeft gehad over het doen van veilig aangifte. Hij vertelt dat veel mensen er al vanaf weten. Een andere respondent geeft aan veel contact te hebben en hierdoor weet dat hij gewoon aangifte kan doen. De andere drie mensen geven aan nog nooit van het doen van aangifte gehoord te hebben, een goed voorbeeld hiervan is Respondent 2:

“Wist je dat dat kan in Amsterdam?”

- *“Nee nee, kan dat nu?”*

8.1.2 Utrecht

In Utrecht weten drie van de vijf ondervraagden niet dat veilig aangifte mogelijk is bij de politie. De mensen in Utrecht geven aan hier nog nooit van gehoord te hebben en zij zeggen ook niet duidelijk geïnformeerd te zijn door de hulporganisaties. Bij het vertellen over het kunnen doen van veilig aangifte wordt aangegeven dat het wel heel handig is. Respondent 4 zegt:

“Wat is het eerste wat je denkt nu je dit hebt gehoord?”

- *Jeetje ja.. Heel goed dat dit nu kan is het eerste wat in mij opkomt.”*

De ondervraagden die hier wel van wisten, geven aan dit te weten door al eerder in aanraking te zijn geweest met de politie zoals Respondent 3 aangeeft:

“Ja dat ken ik wel en ik heb het zelf ook gedaan in 2014. Wij hebben niks verkeerd gedaan toch? En de wijkagent kent ons wel een beetje, dus sowieso voelde het veilig voor ons”.

8.1.3 Rotterdam

In Rotterdam zijn de mensen meer op de hoogte, vier van de vijf ondervraagden weet dat er veilig aangifte gedaan kan worden bij de politie. Twee mensen hebben meerdere keren aangifte gedaan. Zoals Respondent 1 aangeeft weet hij precies hoe het moet:

“Ja je gaat gewoon een afspraak hebben, en dan gaat het personeel horen wat er is gebeurt. En dan jij gaat alles vertellen wat er is gebeurd. En dan was ik klaar en dan zegt de politie wij gaan onderzoek doen. En dan krijg je een brief van het onderzoek.”

De ongedocumenteerden die aangifte hebben gedaan in Rotterdam werden niet geïnformeerd door een hulporganisatie. De aangiftes kwamen tot stand doordat de politie contact had met de ongedocumenteerden en deze mensen kennen van de straat zoals Respondent 2 aangeeft: *“Jij bent vaak bij ons geweest je moet aangifte doen”*. Respondent 3 geeft aan dat de politie weet waar zij verblijven en het dus niet noodzakelijk is om hem op te pakken als hij aangifte komt doen. *“Well it depends, for me it is no problem And the police*

knows everything of me so if they want me they can knock on my door and take me anytime they want."

8.1.4 Den Haag

In Den Haag weten twee van de vijf geïnterviewden dat je aangifte zou kunnen doen bij de politie. Er wordt aangegeven dat zij dat te weten zijn gekomen door andere mensen die een goede ervaring hebben gehad met het doen van aangifte. Respondent 4 uit Den Haag geeft het volgende aan als hem wordt gevraagd of hij weleens gehoord heeft van veilige aangifte: *"Ja ik weet. Zij pakken mij niet op als ik kom daar. Is heel goed voor de andere mensen, voor mij maakt niet uit haha."*

De andere drie geïnterviewden weten nog niet hoe het werkt en zijn bang voor de politie. Dit geeft Respondent 1 aan, *"I am no sure if police is friendly because of the documents."*

8.2 The police, they scare me

Uit de interviews met de politie blijkt dat er in de verschillende steden een andere aanpak wordt gehanteerd om de veilige aangifte bekend te maken. Zij proberen duidelijk te maken aan ongedocumenteerden dat de veilige aangifte nu mogelijk is maar dit blijkt nog steeds niet overal aan te slaan.

8.2.1 Amsterdam

Uit het interview met de politie in Amsterdam kwam naar voren dat de politie kaartjes heeft verspreid waarop zowel in het Engels als in het Nederlands staat wat ongedocumenteerden kunnen doen als zij slachtoffer worden van een misdrijf en aangifte willen doen. Deze kaartjes worden verspreid via een netwerk dat zij hebben opgebouwd. Michael Zwart van de politie Amsterdam geeft aan: *"Hoe doen we dat, we hebben een netwerk van organisaties en via dat netwerk verspreiden wij dat."* In de Bijlmer zijn er door Emmanuel Koney in samenwerking met de politie bijeenkomsten georganiseerd waarbij de politie ter plekke ook aangiftes op kan nemen: *"Wat hij doet, in samenspraak met Leo Wilde en het plaatselijke wijkteam, is dat zij de mogelijkheid hebben om het te doen bij Emmanuel Koney in zijn kerk. Dus dan nemen zij hun laptop mee en dan worden ze ter plaatse opgenomen."*, aldus Michael Zwart. Koney geeft zelf aan over de bijeenkomsten: *"You create a atmosphere from friendship."* Op deze manier zorgen zij ervoor dat de politie en de ongedocumenteerden elkaar leren vertrouwen. De politie geeft aan dat aan de ene kant de lat lager ligt omdat mensen in een veilige omgeving aangifte kunnen doen. Aan de andere kant zorgt het er voor dat mensen niet zelf naar de politie komen, omdat dit een makkelijke gelegenheid is. Volgens Michael Zwart is er een reden dat ongedocumenteerden zich nog steeds bang voelen ondanks de outreachende aanpak. Hij geeft aan: *"Binnen de ongedocumenteerde wereld gaat ook een mythe, politie is gevaarlijk, politie moet je niet hebben. Ene kant komt het omdat er een referentiekader is aan het land waar zij vandaan komen. Daar is de politie niet zoals wij dat kennen hier in Nederland. Grotendeels. Andere kant wordt het ook in stand gehouden door mensen die deze groep uitbuiten, die zeggen: ja, nee politie, kan je wel heen gaan maar dan weet je wat er gebeurt."* Deze angst is volgens zowel Emmanuel Koney als Michael Zwart de reden waarom het nog steeds een grote stap is om naar de politie te gaan.

8.2.2 Utrecht

Uit het interview met de politie in Utrecht bleek dat zij een deel van de werkwijze van Amsterdam hebben overgenomen. In de bekendmaking zitten nog wel wat verschillen. Uit het interview blijkt dat in Utrecht de kaartjes niet het gewenste middel zijn voor de bekendmaking van veilige aangifte. Alfred Folkeringa geeft aan: *“We hebben ook nog zitten denken om met visitekaartjes te gaan werken. We werden ook voor allerlei zaken benaderd waar wij eigenlijk niks mee konden. We zijn dienstverlenend dus hebben wel geholpen, maar opgegeven moment zeiden wij: dit doen wij niet meer.”*

Er is sinds dat de veilige aangifte verplicht werd regelmatig contact met hulpverleningsorganisaties. *“Ik heb per stichting 1 contactpersoon en die stichtingen hebben ook gezamenlijk overleg en in dat overleg heb ik ook aangegeven wie ik ben.”* Hieruit blijkt dat de stichtingen die zich bezig houden met ongedocumenteerden geïnformeerd zijn over de contactpersoon bij de politie. Binnen de politie zelf was er in het begin soms wat weerstand tegen het niet oppakken van ongedocumenteerden. Via een mailingslist is het hele district Midden Nederland op de hoogte gesteld van het beleid. Daaropvolgend kreeg Alfred Folkeringa te dan soms te horen van een districtchef dat er wat weerstand was binnen een team. Hij geeft aan: *“Dan maak ik gewoon een afspraak om het uit te leggen. En heel vaak kweek je op die manier begrip en gaan zij inzien waarom dit beleid nu zo ingevoerd is.”* In Utrecht valt uit het interview op te maken dat er nog geen aangiftes binnen zijn gekomen op dit moment. Alfred Fokkeringa geeft aan: *“De verantwoordelijkheid ligt bij iedereen. Wij hebben met iedereen om de tafel gezeten en ik vind dat het taak is van de organisaties om het daar binnen bekend te maken. Wat ik wel kan voorstellen, het komt zo weinig voor, dat het heel snel wegzakt.”* Uit het interview met de nachtopvang op de Weerdsingel in Utrecht bleek echter wel dat een ongedocumenteerde persoon aangifte had gedaan. Bij Stichting STIL geeft een medewerkster dat er op maandelijkse basis een medewerker meegaat naar een aangifte op het politiebureau. Volgens haar wordt er ook na maart 2015 nog altijd wisselend gereageerd op een ongedocumenteerde die aangifte komt doen. Als voorbeeld beschrijft zij dat een vrouw op een toeristenvisum door haar man naar Nederland werd gehaald en dat hij haar vervolgens verkrachtte, mishandelde en op straat achterliet als oud vuil. Toen de medewerkster van Stichting STIL samen met de vrouw aangifte kwam doen, werd er door de politieagent gevraagd waarom zij niet gewoon terug ging naar haar land van herkomst.

8.2.3 Rotterdam

In Rotterdam komt naar voren dat er online aangifte gedaan kan worden door ongedocumenteerden. Dit maakt het volgens Kita Badloe mogelijk om de drempel lager te maken om aangifte te doen. Zij geeft aan: *“Via de aangifte maak je je bereikbaar, beschikbaar en vriendelijk voor de mensen. Omdat het makkelijk via internet kan.”* Dit is mogelijk tot een bepaalde ernst van de zaak. Mocht de zaak te ernstig zijn voor een anonieme online aangifte, *“dan spreek je af op een andere plek, en spreek je met een informant die besluit of jouw bewijs goed genoeg is en of het klopt en als dat zo is gaan ze de zaak runnen.”* Aldus Badloe. De wijkagenten proberen contact te leggen met ongedocumenteerden om te laten zien dat zij niet bang hoeven te zijn voor de politie als zij aangifte willen doen. Badloe geeft aan: *“Ik kom ze op straat wel tegen, en dan bouw je door ze op straat te zien toch een band op. En dan ontstaat er toch een band van die politie vrouw is toch oké en veilig.”* Een andere manier van het contact leggen met de ongedocumenteerden is de tolkentelefoon. Uit het interview blijkt dat, mocht een wijkagent een persoon tegenkomen waarbij er sprake is van een taalbarrière, er telefonisch een tolk

wordt ingeschakeld waarbij de kosten gefactureerd kunnen worden bij de politie. *“De tolkentelefoon is erg handig, die mensen voelen zich dan ook serieus genomen dan.”* In de Pauluskerk is er de afspraak gemaakt dat de Badloe als enige politievrouw en als wijkagent binnen kan komen. Badloe geeft aan: *“Ik heb ook een afspraak met de burgemeester, ik heb geen no go gebieden. Ik loop overal naar binnen. Gewoon om te kijken hoe het gaat.”* Het doel hiervan is om contact en binding te maken. Het gaat er volgens Badloe om dat politie en hulpverlening elkaar hierdoor versterken. De politie probeert hierdoor vertrouwen te krijgen van de ongedocumenteerden maar dit gaat volgens Badloe moeilijk door het referentiekader dat mensen meegekregen hebben door het land waar zij vandaan komen. *“Die hebben en een heel ander beeld bij de politie.”* aldus Badloe.

8.2.4 Den Haag

Mpanzu Bamenga van het wereldhuis geeft aan: *“In Den Haag heeft volgens mij de burgermeester gezegd, bij ons kan dat al lang. Punt. Wij doen het al.”* Dit is volgens Mpanzu Bamenga een passieve manier van het inzetten van het beleid van veilige aangifte. Hij zegt dat het beleid er op gericht is dat de organisatie weet dat de mogelijkheid van veilige aangifte er is. *“Ik denk dat rustig bij rustig dat er voor gaat zorgen dat meer en meer mensen daar achter komen. En dat het op gegeven moment natuurlijk is.”* Uit het interview blijkt dat nog niet alle organisaties die zich bezig houden met ongedocumenteerden genoeg geïnformeerd zijn. Daarnaast zijn volgens Mpanzu Bamenga veel ongedocumenteerden nog bang voor de politie. Dit wordt veroorzaakt door de verhalen die zij horen over gevallen die niet goed gingen en dat zij denken dat deze kans nog bestaat. *“En het is een hele reële kans, en waarom is dit een hele reële kans? Er zijn gevallen van mensen die gewoon opgepakt zijn terwijl zij veilige aangifte gingen doen.”* Aldus Bamenga. Het vertrouwen is erg makkelijk te beschadigen door de politie. Bamenga geeft aan: *“Je kunt drie man daar neerzetten die iedere week werken aan vertrouwen maar er hoeft maar 1 incident te zijn en het vertrouwen is weg.”*

8.3 Hulpverlening, step your game up!

In de interviews met hulpverleningsorganisaties rondom ongedocumenteerden bleek dat zij allemaal een verschillende manier hebben om het doen van veilige aangifte bekend te maken en te promoten. Er zal hieronder worden beschreven hoe uit de interviews bleek dat de hulpverlening in verschillende steden hier mee bezig is.

8.3.1 Amsterdam

In Amsterdam is Emmanuel Koney een belangrijke schakel in de informatievoorziening naar ongedocumenteerden. Hij is samen met Leo Wilde de pilot ‘veilige aangifte’ begonnen en probeert hierdoor meer bekend te creëren voor het doen van veilige aangifte. Hij geeft aan dat hij initiatief heeft genomen omdat hij van meer dan 5000 ongedocumenteerden de gegevens heeft.

“And we took the initiative for undocumented because I have more than 5000 who I registered, in case there is a problem.” Aldus Emmanuel Koney. Dit is voor de politie belangrijk omdat zij op deze manier een ingang hebben in de wereld van de ongedocumenteerden. Emmanuel Koney geeft aan: *“I said I have 5000 illegals and don’t go after them because I’m honest to you.”* Op deze manier kan de politie voorlichting geven en kunnen de ongedocumenteerde personen dit op neutraal gebied beluisteren. Daarnaast kan er op de avond zelf ook aangifte gedaan worden zodat de drempel lager ligt. Naast de

voorlichtingavonden deelt Koney ook de kaartjes van de politie uit waarop informatie staat over veilige aangifte. Hij geeft aan: *“This is their own card and every police employee who do not know about this, when you get a card you can go to the website and check.”* Een deel van de ongedocumenteerden is niet op de hoogte van de kaartjes en de veilige aangifte. Dit blijkt uit een interview met een ongedocumenteerde vrijwilliger bij het wereldhuis. Hij is niet bekend met de kaartjes en geeft als antwoord op de vraag of hij weet dat hij veilige aangifte kan doen: *“I know. Because I work as a volunteer at the diaconie and ones or more times a year we have the police coming here. To tell people about their basic right in the Netherlands. So a lot of people here are aware of it.”* Aldus de ongedocumenteerde vrijwilliger. Daarnaast zegt hij wel dat bij andere organisaties waar hij wel eens komt, dit minder bekend is. Het wereldhuis doet de aankondiging tijdens bijeenkomsten en wisten niet af van de kaartjes van de politie.

8.3.2 Utrecht

In Utrecht blijkt uit een interview bij de noodopvang wat zij deden om de veilige aangifte bekend te maken. Een medewerker geeft aan: *“Wij hebben ook folders liggen in onze ruimte zodat een ongedocumenteerde bijvoorbeeld weet wat zijn rechten zijn als hij wordt uitgebuit met werken, maar we dragen het niet actief uit naar bewoners. Alleen bewoners die de folders lezen die weten ervan. En ik moet ook zeggen dat de politie niet door iedereen even makkelijk wordt vertrouwd. En dat bleek ook bij de aangifte want eentje die ging er heel goed mee om en de ander stelde vragen waarop de bewoner zich niet op zijn gemak voelde.”* Hieruit bleek dat het in Utrecht wat achterblijft in het bekendmaken van de mogelijkheid tot veilige aangifte. Als reden werd opgedragen: *“Ik denk dat elke organisatie zo bezig is met haar eigen taken dat het een beetje blijft hangen.”* De noodopvang ondersteunt ongedocumenteerden wel als zij de aangifte willen doen. Dit bleek uit de meerdere aangiftes die al zijn gedaan.

8.3.3 Rotterdam

In het interview met een medewerker van de Pauluskerk in Rotterdam kwam naar boven dat er pas informatie verschaft wordt op het moment dat iemand met de vraag komt of hij of zij aangifte kan doen. *“..als het aan de orde is. Stel dat een jongen zegt ik ga aangifte doen en dan zeg ik: is dat al geregeld, en dan zegt hij ja ik heb een afspraak gemaakt met de politie. En ze hebben ook al een datum gegeven. En ik zeg dan oké. Want anders kwam het via ons en zo. Dus als het aan de orde is vertellen we het, we gaan het niet breed communiceren.”* Aldus een medewerker van de Pauluskerk. Als reden voor het niet informeren geeft zij aan dat de ongedocumenteerden al zo veel informatie moeten verwerken. In Rotterdam geeft men aan dat de veilige aangifte weinig gebeurt, dus mocht dit sporadisch zo zijn dan kan er op dat moment informatie worden verschaft. De medewerker geeft aan: *“En dan zijn ze het al lang vergeten of ze weten al niet meer precies hoe het werkt.”* Er is wel de afspraak gemaakt dat zij, mocht er aangifte gedaan worden, bij de wijkagent terecht kunnen.

8.3.4 Den Haag

In Den Haag komt naar voren uit de interviews dat de hulpverleningsorganisaties zelf actief moeten verspreiden dat de mogelijkheid voor veilige aangifte er is. Bij het Wereldhuis in Den Haag zeg Mpanzu Bamenga het volgende: *“Kijk, wat we als manieren hebben is dat wij vooral vertrouwen hebben van onze doelgroep. En onze doelgroep komt naar ons toe als ze ons nodig hebben.”* Het vertrouwen dat zij hebben opgebouwd zorgt er voor dat er eerst naar de hulpverlening wordt gegaan voordat de politie wordt ingeschakeld. *“Als ik iets erg*

genoeg vind om naar de politie te gaan, dan doe ik dat. Dat verwacht je eigenlijk ook van de ongedocumenteerden. Dat als er iets ergs gebeurt. Dat ze naar ons toe komen. Ook al kunnen ze rechtstreeks naar de politie. En dat wij duidelijk maken dat ze naar de politie kunnen en aangifte moeten doen. Dan zorgen wij dat er een afspraak gemaakt wordt en dat die persoon er naartoe kan.” Aldus Bamenga. Er komt naar voren dat er niet echt gestimuleerd wordt om zelf naar de politie te gaan. In Den Haag heeft de hulpverlening dan ook geen kaartjes, flyers of andere promotiemiddelen. Wel is er een persbericht uitgegaan die de organisaties zelf weer kunnen verspreiden. Vooralsnog komt naar voren uit dat dit rustig aan gebeurt en nog niet actief naar buiten wordt gebracht.

8.4 Verloop aangifte proces

Uit de interviews blijkt hoe de verschillende steden omgaan met een ongedocumenteerde die aangifte wil doen. Wij schetsen per stad een beeld van wat er nu gebeurt als een ongedocumenteerde aangifte komt doen.

8.4.1 Amsterdam

In Amsterdam kan een ongedocumenteerd persoon veilig aangifte doen. Hij of zij zal op het politiebureau niet worden geconfronteerd of belast met zijn of haar illegale status. Michael Zwart van de politie Amsterdam zegt hierover het volgende: *“Dan komt iemand aan het bureau, die zegt ik ben slachtoffer geworden van.. eh.. van eh.. mensenhandel of iets dergelijks.. dan wordt er aangifte opgenomen, al dan niet met een tolk. Als de persoon de nederlandse taal niet spreekt moeten wij een tolk er bij hebben. Dat zijn wij ook verplicht in verband met de richtlijn.”*

Iedereen moet volgens Zwart aangifte kunnen doen, omdat de politie geen onderscheid hoort te maken tussen personen. Hij zegt het volgende: *“Nee, er is geen verschil en zeker hier wordt het.. na de implementatie is er helemaal geen verschil. Het enige verschil is dat de een wel gedocumenteerd is en de andere niet. Maar dat maakt voor de zaak niet uit.”*

Wat in Amsterdam opvalt is dat de politie wel enigszins wil vaststellen met wie zij te maken hebben als een ongedocumenteerde aangifte komt doen. Hierover zegt Michael Zwart: *“Wij moeten wel kunnen vaststellen wie ben jij? Dat is ook een soort rechtszekerheid. Je moet je voorstellen. Dat ik aan jou een hekel heb en nu ga ik naar het politiebureau toe en ik zeg, ik ben Piet de Jong en ik heb geen paspoort, ik heb geen papieren, maar ik doe aangifte tegen mensenhandel tegen jou. Dan wil jij weten, en zeker jouw advocaat, wie is de aangever? Kan ik die herleiden? Kan ik die horen? Weet ik wie hij is? Dus we moeten wel vaststellen wie ben je? Soms hebben mensen geen paspoort meer. Dan proberen we een biometrische identiteit vast te stellen. Dat is eigenlijk dat iemand zegt. Ik ben die en die. En dat wij een foto erbij plakken en een vingerafdruk doen. Dat we in ieder geval weten, we hebben je identiteit. Over de naam twifelen. Maar we hebben in ieder geval je koppie en we hebben je vingerafdrukken.”*

Amsterdam is een uitzondering wat betreft het grondig registreren van de ongedocumenteerde aangever. Wat voor alle steden geldt is dat vrijwel te allen tijde de naam van de ongedocumenteerde wordt genoteerd (voor zover eerlijk doorgegeven) en dat deze ook aan de advocaat van de dader/tegenpartij wordt bekendgemaakt. Uitzonderingen zijn zeer beperkt mogelijk. De politie van Amsterdam zegt bijvoorbeeld hierover het volgende: *“Dan krijgt iemand een administratieve identiteit.. Een nummer. Maar dat is alleen bij heel, heel ernstige zaken. Waarbij zeg maar, je moet je voorstellen dat gebeurt ook bij*

getuigen, dat zij dan beschermd worden. En dat moet door een rechter worden goedgekeurd.”

8.4.2 Utrecht

In Utrecht komt heel duidelijk naar voren dat ook hier een veilig klimaat voor een ongedocumenteerde aangever is gecreëerd. Alfred Folkeringa van de politie Utrecht zegt hierover:

“Dat gaat feitelijk via het reguliere proces. Hij of zij doet aangifte en gaat gewoon weer naar buiten toe en de zaak wordt dan behandeld.”

Wat opviel in Utrecht is dat het erop lijkt dat er een minimale grens is van een ernstig misdrijf waar aangifte van gedaan kan worden. Hierover zegt Alfred: *“In principe hebben wij gezegd dat het gaat om ernstige misdrijven. Dan kom je in een grijs gebied, maar dat hebben wij nog zo bij de hand gehad. Over het algemeen zie je dat ongedocumenteerd personen voor de kleine zaken geen aangifte doen. Het is met name geënt op bijvoorbeeld huiselijk geweld of seksueel geweld binnen een relatie. Het zou natuurlijk vreselijk zijn dat als een ongedocumenteerde vrouw verkracht wordt en dat zij geen aangifte kan doen.”*

Utrecht is een van de steden in Nederland waar relatief veel ongedocumenteerden verblijven. Desondanks zijn er bij Alfred geen gevallen van aangifte bekend sinds de invoering van het beleid op mei 2015: *“Ehmm, sinds 18 mei hebben we een aantal zaakjes gehad, maar geen een daarvan is echt een zaak geworden. We kregen wel veel belletjes, dat iemand verdwenen was bijvoorbeeld. Dus we waren wel in beeld bij hulpverleningsorganisaties, maar voor zover ik weet zijn er geen aangiftes opgenomen.”*

8.4.3 Rotterdam

In Rotterdam wordt feitelijk hetzelfde beleid gehandhaafd als in Utrecht, behalve dat het niet op papier is vastgelegd. Wijkagente Kita Badloe zegt hierover het volgende:

“... je komt naar ons toe omdat je slachtoffer bent en vanuit die rol wordt de aangifte opgenomen. Dus het is niet dat we gaan kijken ow meneer is hier illegaal want daar zijn ze bang voor dat we daar naar gaan kijken. Maar daar kijken we eigenlijk niet eens naar.

Interviewer: Dus jullie hebben eigenlijk een free in free out beleid?

Ja, daar kunnen mensen gewoon hun aangiftes doen.

Interviewer: En worden er dan nog, vinger afdrukken..?

Nee er wordt helemaal niet afgenomen, want dat heeft ook geen meer waarden bij je aangifte.” Hieruit blijkt dus dat ook in Rotterdam, net als in Utrecht, geen vingerafdrukken worden genomen en dat Amsterdam hierin de uitzondering is van deze drie steden. Verder geldt er dus, net als in Utrecht, een ‘Free In –Speak- Free Out’ beleid. De aangifte wordt opgenomen zonder aangepaste regeltjes of voorwaarden.

8.4.4 Den Haag

Op het gebied van veilig aangifte in Den Haag moeten wij onze informatie vooral halen uit de hulpverleningsorganisaties en de ongedocumenteerden zelf. De politie wil voorsnog geen contact met ons over dit onderwerp totdat er een regionaal beleid is geïmplementeerd. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit medio juni 2016 geregeld zijn, maar dat is te laat voor ons onderzoek. De reden dat de politie hier niet met ons over wil spreken is omdat zij het nog binnen het korps gaan meedelen. Zij verwachten dat er onder de agenten deels negatief op gereageerd gaat worden en daarom wordt het precieze plan nog niet naar buiten gebracht. Wel werd tijdens een telefoongesprek met Marijke Bijl, van het ondersteuningscomité illegale arbeiders (OKIA), duidelijk dat de leidinggevenden bij de politie zich hard willen maken voor

een regionaal beleid ten gúnste van het veilig aangifte kunnen doen voor ongedocumenteerden.

Mpanzu Bamenga van het wereldhuis in Den Haag geeft aan dat het kunnen doen van veilige aangifte op dit moment ook al goed gaat in de stad:

“En onze ervaring met veilige aangifte doen is gewoon goed. Daar gaat altijd iemand mee, van het wereldhuis en dan kan de persoon gewoon aangifte doen en dan wordt er verder naar mijn weten niets op ondernomen.”

9. Conclusie

In de conclusie zullen de deel- en hoofdvragen worden beantwoord. Op basis hiervan zullen er aanbevelingen gedaan worden.

9.1 Deelvragen

9.1.1 Hoe ziet de aanpak eruit van veilige aangifte van ongedocumenteerden in de vier grootste steden van Nederland?

Nadat de slachtofferrichtlijn is aangenomen kreeg de nationale politie drie jaar de tijd om deze te vertalen in nationaal beleid (richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad, 2012). In het beantwoorden van deze deelvraag zal duidelijk worden hoe het veilige aangifte doen voor ongedocumenteerden vorm heeft gekregen in de vier grootste steden van Nederland en wat de resultaten hiervan zijn.

De aangifte

Uit de interviews komt naar voren dat er in alle vier de steden veilig aangifte gedaan kan worden door ongedocumenteerden. Er wordt tijdens de aangifte geen onderscheid gemaakt of iemand wel of geen documenten bezit en er zal evenveel moeite in worden gestoken als in andere zaken. Wel is de manier van aangifte verschillend en zijn er per stad andere manieren om kenbaar te maken dat deze optie er is. In Amsterdam kan er aangifte gedaan worden in de Bijlmer bij een driemaandelijks bijeenkomst georganiseerd door Emmanuel Koney en de politie met als belangrijke schakel Leo Wilde. Deze manier van aangifte doen is geïntroduceerd om de drempel lager te leggen voor mensen die niet naar een regulier politiebureau willen of durven. Op andere politiebureaus kan er ook aangifte worden gedaan door een ongedocumenteerd persoon, waarna er voor de rechtszekerheid een administratieve identiteit wordt vastgesteld. Dit gebeurt door vingerafdrukken af te nemen en een foto hieraan te koppelen. Als iemand geen adres op kan geven zal dit worden vervangen door een adres van een plaats waar hij of zij vaak komt. In de meeste gevallen gaat dit om kerken en hulpverleningsorganisaties. Mocht de persoon in kwestie slecht Nederlands spreken, dan wordt er altijd een tolk ingeschakeld.

In Utrecht is er een 'Free In –Speak- Free Out' beleid. Hier kan een ongedocumenteerde aangifte doen via het reguliere proces. Wel geeft de politie aan dat het hier in principe gaat om ernstige misdrijven waar iemand slachtoffer van is geworden. De reden die de politie hiervoor geeft is dat de ongedocumenteerden in het algemeen geen aangifte doen van kleine vergrijpen. De politie geeft toe dat er een grijs gebied is met betrekking tot wat een ernstig misdrijf is of niet. Hierbij geven zij aan dat zij hier nog niet mee te maken hebben gehad en dus niet per definitie iemand zullen weigeren die aangifte komt doen van een klein vergrijp.

In Rotterdam is de aanpak niet eenduidig. Er is niets op papier vastgelegd maar in de praktijk kan er wel aangifte gedaan worden door ongedocumenteerden. Even als in Utrecht geldt hier een 'Free In –Speak- Free Out' beleid. Ongedocumenteerden die wij hebben gesproken hebben gebeld naar de politie om een afspraak te maken waarna zij langs kunnen komen op het politiebureau. Iemand wordt niet anders behandeld omdat hij of zij geen documenten heeft. Hier worden er geen extra maatregelen zoals vingerafdrukken of foto's genomen omdat de politie hier geen meerwaarde van ziet. In Rotterdam wordt er ook aangegeven dat er vaker gebruik kan worden gemaakt van het online aangifte doen. Echter kan dit niet anoniem (Politie, 2016).

In Den Haag is er nog geen duidelijk beleid met betrekking tot de veilige aangifte. Er is duidelijk geworden dat er op dit moment wel gewerkt wordt aan een regionaal beleid dat zij halverwege juni zullen implementeren. In de praktijk kunnen ongedocumenteerden wel aangifte doen waarbij er geen actie wordt ondernomen op het feit dat deze persoon geen papieren heeft. De ervaringen die hulpverleningsorganisaties hebben met de veilige aangifte zijn vooralsnog goed.

Bekendmaking

In Amsterdam wordt het beleid van veilige aangifte bekendgemaakt door het onderhouden van een netwerk met hulpverleningsorganisaties door de politie. De pilot 'veilige aangifte' is hier een voorbeeld van, maar ook de kaartjes die de politie uitdeelt en de presentaties die zij houden bij vluchtelingenorganisaties. Naast de politie wordt er verwacht dat de hulpverleningsorganisaties dit ook verspreiden. Uit ons onderzoek blijkt dat dit nog niet bekend is bij alle hulpverleningsorganisaties.

Binnen het politiekorps van Utrecht zijn, door middel van een mailinglist, alle politiemedewerkers op de hoogte gebracht van de mogelijkheid tot veilige aangifte. In Utrecht is er door de politie aan de hulpverleningsorganisaties bekend gemaakt dat ongedocumenteerden veilig aangifte kunnen doen. Er wordt vanuit de politie verwacht dat de hulpverleningsorganisaties zelf bekend maken aan de doelgroep dat deze mogelijkheid er is. Er wordt dan ook geen materiaal verstrekt om dit extra te promoten. Organisaties hebben wel folders waar het in staat, maar in de praktijk worden deze niet heel regelmatig gelezen. Mocht er een situatie voordoen waarin het aan de orde is, dan wordt er door de organisaties wel informatie verstrekt.

In Rotterdam wordt er weinig gedaan aan het bekendmaken van het beleid rondom veilige aangifte. Mocht iemand aangifte willen doen, dan wordt ter plekke uitleg gegeven over wat de mogelijkheden zijn door hulpverleningsorganisaties. Vanuit de politie zijn wijkagenten bezig om de boodschap van veilige aangifte te verspreiden in gesprekken die zij hebben met ongedocumenteerden maar dit gebeurt niet actief. Er wordt door de politie geprobeerd vertrouwen te winnen waardoor ongedocumenteerden sneller aangifte willen doen. In de praktijk verloopt dit moeizaam door het referentiekader dat de ongedocumenteerden hebben met betrekking tot de politie.

Het beleid in Den Haag is er op gericht dat de hulpverleningsorganisatie weet dat de mogelijkheid van veilige aangifte er is. De hulpverleningsorganisatie geeft hier voorlichting van op het moment dat dit nodig is. Er wordt dan ook begeleiding geboden. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de hulpverleningsorganisaties graag hebben dat er eerst met hun overlegd wordt, voordat de ongedocumenteerde naar de politie gaat.

9.1.2 Wat merkt de doelgroep zelf van het huidige beleid?

In deze deelvraag wordt beschreven wat de ongedocumenteerden zelf merken van het huidige beleid rondom de veilige aangifte op basis van de afgenomen interviews. Op 25 oktober 2012 is de richtlijn over de minimumnorm voor de rechten, ondersteuning en bescherming van slachtoffers van strafbare feiten vastgesteld. (Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad, 2012). Dit moet in Nederland vorm hebben gekregen en dit moet een positieve invloed hebben op ongedocumenteerden die aangifte willen doen.

In Amsterdam is er een verschil in wat de ongedocumenteerde merkt van de veilige aangifte per plek. Er is vanwege de pilot 'veilige aangifte' al langer aandacht voor de mogelijkheid tot veilige aangifte. Door het grote bereik van onder meer Emmanuel Koney is er in de Bijlmer een grote groep die hiervan op de hoogte is. Exacte cijfers zijn niet bekend, maar Koney zelf zegt dat er 5000 ongedocumenteerden zijn van wie hij de contacten heeft en onder wie hij deze boodschap heeft verspreid. Deze ongedocumenteerden hebben informatie gekregen én kunnen eens in de drie maanden terecht in een kerk voor een ontmoeting met de politie waarbij zij ook de mogelijkheid hebben om ter plekke aangifte te doen. Buiten de Bijlmer blijkt dat er minder aandacht is voor de veilige aangifte. Hier is een deel van de ongedocumenteerden niet op de hoogte van deze mogelijkheid. De kaartjes die de politie in Amsterdam gebruikt om ongedocumenteerden te informeren zijn hier ook niet bekend bij organisatie en ongedocumenteerden. Het blijkt dat een deel van de ongedocumenteerden wel gebruik zou willen maken van de aangifte als dit hen overkomt maar dat er nog steeds angst heerst voor de politie.

In Utrecht weet het grootste deel van de ondervraagde personen niet wat veilige aangifte inhoudt. Wel zijn er foldertjes beschikbaar voor ongedocumenteerden. Deze foldertjes bevatten basisrechten, waaronder de veilige aangifte, maar worden door veel ongedocumenteerden niet gelezen. Omdat er vanuit de organisaties niet actief informatie wordt verstrekt over de veilige aangifte lijken veel ongedocumenteerden niet te weten dat de optie tot veilige aangifte er is. Wat wel opvalt is dat er ook ongedocumenteerde personen zijn die er van weten omdat zij zelf al aangifte hebben gedaan. Deze personen zijn afkomstig van zowel de noodopvang als STIL. Dit ondanks dat de politie van Utrecht aangeeft nog geen aangiftes te hebben ontvangen. De reden die ongedocumenteerden geven voor de aangiftes die zij hebben gedaan is dat zij de wijkagent kenden en dat deze vertrouwen.

In Rotterdam worden de ongedocumenteerden niet of nauwelijks op de hoogte gebracht over de optie tot veilige aangifte en hier merken zij dan ook weinig van. Als iemand slachtoffer is van een misdrijf wordt er op dat moment door de hulpverlening aangegeven dat de mogelijkheid er is. Sommige ongedocumenteerden hebben vernomen dat de mogelijkheid er is van de politie en niet van de hulpverlening. Ongedocumenteerden geven aan dat zij in de meeste gevallen online aangifte doen of bij de wijkagent terecht kunnen. De wijkagenten proberen wel steeds vaker contact te leggen met ongedocumenteerden, zodat zij vertrouwen krijgen in de politie en minder angst hebben.

In Den Haag merken ongedocumenteerden weinig van de mogelijkheid tot veilige aangifte. Er zijn geen promotiemiddelen beschikbaar gesteld door politie of hulpverleningsorganisaties. Uit de interviews die zijn gehouden blijken dat de veilige aangiftes die zijn gedaan, tot stand zijn gekomen door goede verhalen van andere ongedocumenteerden over de veilige aangifte. Tot nu toe is er geen actief beleid maar zijn er wel meerdere ongedocumenteerden die van de veilige aangifte af weten.

9.1.3 Wat zijn belemmerende en bevorderende factoren bij de aanpak van veilige aangifte?

Bevorderende factoren

De slachtofferrichtlijn, opgesteld door het Europees Parlement en de Raad, is een bevorderende factor voor ongedocumenteerden om veilig aangifte te kunnen doen. De uitrol van de landelijke richtlijn is inmiddels doorgevoerd in Amsterdam en Utrecht, waarbij de politiekorpsen werken met het beleid 'Free In –Speak- Free Out'.

In Utrecht en Amsterdam zijn er politiefunctionarissen aangesteld om een regionaal beleid te implementeren en deze te ondersteunen waar nodig.

In Amsterdam wordt actief gewerkt met het promoten van het 'Free In –Speak- Free Out' beleid door de politie. Dit wordt gedaan door langs organisaties te gaan en uitleg te geven over het beleid. Dit bevordert de samenwerking met de organisaties en hiermee toont de politie meer betrokkenheid met de doelgroep. De politie komt in contact met de doelgroep en neemt een stuk angst weg door aan te geven dat de ongedocumenteerden veilige aangifte kunnen doen.

Ook de politie in Rotterdam doet aan het kenbaar maken van het kunnen doen van veilige aangifte. Doordat wijkagenten langsgaan bij organisaties en contact onderhouden met de doelgroep wordt de angst deels weggenomen.

Het langsgaan van de wijkagenten bij organisaties zorgt ook voor een beter contact tussen de politie en hulpverlening. Hierdoor ontstaat er een betere samenwerking en een duidelijk beeld over de behoefte van de ongedocumenteerden.

De politie Amsterdam organiseert samen met Emmanuel Koney bijeenkomsten waarbij ongedocumenteerden informatie krijgen over het 'Free In – Speak – Free Out' beleid en op locatie veilig aangifte kunnen doen. Deze bijeenkomsten zijn in de kerk van Emmanuel Koney en het is een laagdrempelige manier om ongedocumenteerden in contact te laten komen met de politie.

De politie in Amsterdam zorgt voor meer bekendheid van het kunnen doen van veilige aangifte door kaartjes uit te delen aan ongedocumenteerden en hulporganisaties. De kaartjes worden gedrukt in Nederlands, Engels en Spaans en de ongedocumenteerden kunnen deze kaartjes bij zich dragen. De kaartjes kunnen een houvast geven op het moment dat een ongedocumenteerde in een situatie belandt waarbij hij of zij aangifte zou kunnen willen doen.

Belemmerende factoren

De politie van Amsterdam maakt een biometrisch profiel van de aangever, dit betekent dat er onder andere vingerafdrukken gemaakt worden. Voor ongedocumenteerden die niet geregistreerd willen worden kan dit een extra drempel zijn om aangifte te doen.

De politie in Utrecht werkt niet met kaartjes, als reden wordt aangegeven dat ongedocumenteerden bellen met de politie voor andere onderwerpen dan het doen van aangiften. Het niet werken met kaartjes of flyers zorgt voor minder bekendheid van het beleid

Het niet actief promoten zorgt voor minder reikwijdte. Organisaties in Utrecht en Rotterdam berichten ongedocumenteerden pas op het moment dat zij in een situatie terecht zijn gekomen waarbij er aangifte gedaan kan worden. Hierdoor loopt de informatie via de hulpverlening. Het proces van veilig aangifte doen voor ongedocumenteerden werkt het best bij zo min mogelijk stappen die de ongedocumenteerde hoeft te zetten. Als de ongedocumenteerde zelf weet dat hij of zij veilig aangifte kan doen, scheelt dit weer een extra stap dan dat een hulpverleningsorganisatie deze persoon erop wijst dat dit mogelijk is.

Een belemmerende factor kan zijn dat er een grijs gebied is binnen het beleid van Utrecht omtrent het doen van veilige aangifte. Doordat er in Utrecht alleen nog beleid is gemaakt voor veilige aangifte bij ernstige misdrijven. Stel dat een ongedocumenteerde aangifte wil doen van een gestolen fiets, is het nu niet duidelijk hoe de politie in Utrecht hiermee omgaat, omdat dit niet wordt gezien als een 'ernstig' misdrijf.

Een andere belemmering is dat ongedocumenteerden moeilijk te bereiken zijn voor politie en soms ook voor hulpverlening. Zij hebben vaak geen vaste woon- of verblijfplaats en kunnen meestal niet goed bereikt worden per e-mail of telefoon.

Ook is er veel angst voor de politie die ontstaan is door de politie in het land van herkomst van de ongedocumenteerden. In het land van herkomst gedraagt de politie zich over het algemeen vele malen harder dan de politie in Nederland. Hierdoor is de stap om naar de politie te gaan groter dan voor de gemiddelde Nederlander.

9.1.4 Wie zijn er betrokken bij het beleid van veilige aangifte?

Het is inmiddels duidelijk dat bij de vier grootste steden van Nederland de aanpak bij het doen van veilig aangifte verschillend is. Daarbij zijn er dus ook verschillende instanties binnen een stad en/of verschillende functies binnen een instantie bij betrokken. In de uitwerking van deze deelvraag wordt een beeld geschetst van de betrokkenen per stad zodat wij vervolgens een vergelijking kunnen maken en daaruit aanbevelingen kunnen formuleren.

In Amsterdam was de Ghanese pastoor Emmanuel Koney de initiatiefnemer van het kunnen doen van veilige aangifte. Hij vroeg tevergeefs de korpschef van Amsterdam om ondersteuning voor dit probleem. Hij wees Koney's verzoek in eerste instantie af, maar Koney benaderde Leo Wilde om de veilige aangifte samen met hem op te pakken. De intrinsieke motivatie van zowel Leo als Emmanuel zorgden ervoor dat hun samenwerking al snel resultaat behaalde. Samen hebben zij de kerk van Koney in de Bijlmer een aantal momenten per jaar gecreëerd dat ongedocumenteerden veilig aangifte kunnen doen. Dit was zo'n succes dat vervolgens de pilot is geïntroduceerd, die Utrecht in 2015 heeft overgenomen. Verder is in Amsterdam onder andere het Wereldhuis betrokken bij het kunnen doen van veilige aangifte. Zo gaan zij bijvoorbeeld mee als een ongedocumenteerde aangifte wil doen.

In Utrecht valt op dat GroenLinks zich actief heeft opgesteld om het veilig aangifte kunnen doen voor ongedocumenteerden mogelijk te maken. VVD-burgemeester Jan van Zanen heeft zich dit vervolgens persoonlijk aangetrokken en heeft ervoor gezorgd dat politie, gemeente en hulpverleningsorganisaties met elkaar om de tafel zijn gaan zitten. Hieruit is een beleid voor Regio Midden Nederland voortgekomen. Dit beleid is grotendeels overgenomen van de toen al in Amsterdam afgeronde pilot. In Utrecht worden ongedocumenteerden onder andere opgevangen in de Noodopvang. Medewerkers daar

verklaren weleens mee te zijn geweest naar een aangifte. Verder zijn vooral Vluchtelingenwerk en Stichting STIL betrokken organisaties waar ongedocumenteerden zich kunnen melden om begeleid te worden bij het doen van veilige aangifte. Bij Stichting STIL geeft een medewerkster aan maandelijks mee te gaan naar een aangifte op het politiebureau. Zoals eerder beschreven wordt wisselend gereageerd door de politie op het doen van veilige aangifte.

In Rotterdam is de politie regionaal betrokken, maar is er niets over veilige aangifte op papier vastgelegd. Uit interviews blijkt dat de ervaring is dat ongedocumenteerden veilig aangifte kunnen doen in Rotterdam. Naast de burgemeester zijn er nauwelijks hulpverleningsorganisaties bij betrokken. De Pauluskerk is een voorbeeld van een organisatie die wél betrokken is bij het kunnen doen van veilige aangifte. Uit de interviews blijkt dan ook dat, indien gevraagd, zij meegaan bij het doen van een aangifte. Er is nauw contact met de wijkagent en veel ongedocumenteerden kennen haar.

In Den Haag wordt er momenteel gewerkt aan een regionaal beleid. Door de sceptische houding onder de agenten wordt er nu nog niks geopenbaard en krijgen wij pas inzicht in het beleid als deze officieel naar buiten wordt gebracht, naar alle waarschijnlijkheid halverwege juni. Binnen de politie is er een portefeuillehouder aangesteld die met de regionale uitrol belast is, maar ook in Den Haag zijn burgemeester, gemeente en hulpverleningsorganisaties niet of nauwelijks betrokken. Het wereldhuis Den Haag is betrokken bij veilige aangifte voor ongedocumenteerden en zij hebben inmiddels een aantal keer een ongedocumenteerde persoon begeleid bij een aangifte.

9.2 Hoofdvraag

Het doel van dit onderzoek was een antwoord verkrijgen op de onderzoeksvraag. De onderzoeksvraag was als volgt: Hoe effectief is het beleid 'veilige aangifte' voor ongedocumenteerden in de vier grootste steden van Nederland?

Het staat vast dat, naar aanleiding van de slachtofferrichtlijn, op dit moment in de vier grootste steden van Nederland veilige aangifte kan worden gedaan. Wel is er per stad een verschil in de effectiviteit van de aanpak. Officieel is de mogelijkheid er, maar in de praktijk is er een aannemelijke groep ongedocumenteerden die hier geen weet van hebben, of dit wel hebben maar niet het vertrouwen hebben om naar de politie te gaan. Dit leidt er toe dat er op dit moment dan ook minder aangifte gedaan wordt dan eigenlijk zou kunnen. Kan het de ongedocumenteerde kwalijk worden genomen dat een deel niet weet over de veilige aangifte? Nee, de promotie van de politie en hulpverleningsorganisaties blijft in alle steden achter waardoor er geen duidelijkheid is voor de groep ongedocumenteerden. In Amsterdam is het beleid plaatselijk effectief in de Bijlmer. Dit komt door Koney als contactpersoon van de politie en de bijeenkomsten die hij in samenwerking met hen organiseert. Daarbij is een actieve promotie wat betreft de veilige aangifte door middel van kaartjes gedrukt door de politie. In de rest van de stad bleek dit echter niet bij iedereen bekend.

In Rotterdam blijkt het beleid redelijk effectief terwijl er weinig actief wordt gepromoot. Tot nu toe wordt er aangifte gedaan door mensen die, als zij in een situatie terechtkomen waarbij dit nodig is, informatie ontvangen. De wijkagenten laten weten dat de mogelijkheid er is, maar alleen als deze ter sprake komt.

In Utrecht is het beleid rondom veilige aangifte niet effectief. De politie geeft aan dat de mogelijkheid tot veilige aangifte er is en legt dit neer bij de hulpverlening. De politie geeft hierbij aan dat er nog geen gevallen bekend zijn van aangifte. De hulpverlening spreekt dit tegen en zegt juist dat er op maandelijkse basis aangiftes zijn. Daarbij komt het voor dat er aangiftes waarbij het feit dat de persoon ongedocumenteerd is ter sprake komt. Hieruit blijkt dat er geen effectieve samenwerking is tussen politie, hulpverleningsorganisaties en ongedocumenteerden.

In Den Haag is het beleid nog niet effectief. Er zijn situaties gedaan waarbij er aangifte gedaan is en waarbij de hulpverlening heeft ondersteund. Volgens hulpverlening loopt het goed, maar er is weinig contact over met politie. Wel is er regionaal beleid opgesteld dat halverwege juni 2016 geïmplementeerd gaat worden.

In dit onderzoek kan gesteld worden dat het beleid nergens in de vier grootste steden effectief is, dat de grootste groep ongedocumenteerden weet van de mogelijkheid tot veilige aangifte. Daarnaast is er zeker nog winst te behalen op het gebied van de communicatie tussen politie en hulpverleningsorganisaties.

10. Aanbevelingen

10.1 Organiseer bijeenkomsten waar politie en ongedocumenteerden elkaar ontmoeten.

Uit de bijeenkomsten die in de Bijlmer worden georganiseerd blijkt dat er vertrouwen wordt gekweekt door de ontmoeting van de politie. Naar voren komt dat veel ongedocumenteerden de politie niet vertrouwen door hun referentiekader uit het land van herkomst en het in stand houden van mensen die hen uitbuiten. Door de bijeenkomsten die één keer in de drie maanden worden georganiseerd zorgt de politie er voor dat zij zich welwillend opstellen en benadrukken dat ongedocumenteerden niet bang hoeven te zijn om opgepakt te worden. Ook voor andere steden zou het goed zijn om dergelijke bijeenkomsten te organiseren. Ook zou de politie langs kunnen gaan bij hulpverleningsorganisaties die zich bezighouden met ongedocumenteerden. Door presentaties, workshops en symposia te geven zullen hulpverleningsorganisaties en hun cliënten vertrouwd raken met het idee dat zij veilige aangifte kunnen doen.

10.2 Zorg voor actieve promotie door politie en hulpverleningsorganisaties.

Het is belangrijk dat ongedocumenteerden weten dat de mogelijkheid er is om veilige aangifte te doen. Uit de interviews kwam naar voren dat sommige ongedocumenteerden eerder aangifte hadden gedaan, als zij van te voren hadden geweten dat dit veilig kon. De actieve promotie kan vorm krijgen door de kaartjes, gemaakt door de politie Amsterdam, te verspreiden over hulpverleningsorganisaties. Deze zullen op hun beurt deze kaartjes weer moeten verspreiden onder ongedocumenteerden en dit begeleiden met een uitleg over deze mogelijkheid. Door aandacht te geven in de media kan er ook actief worden gepromoot dat de mogelijkheid er is. Voorbeelden uit Amsterdam zijn bijvoorbeeld een stuk in het Parool of een uitzending van een documentaire over dit onderwerp op NPO 2.

10.3 Deel informatie met andere politiekorpsen.

Elke stad heeft voornamelijk een eigen aanpak met betrekking tot veilige aangifte ondanks dat de slachtofferrichtlijn vast ligt. Per stad zijn er punten die als positief of negatief ervaren kunnen worden. Door middel van overleg tussen de politiekorpsen kan deze er achter komen hoe het beleid er uit ziet, en wat hier aan werkt of niet. Utrecht heeft hiermee een begin gemaakt door de pilot van Amsterdam deels over te nemen. Een voorbeeld is het bespreken van de behoefte van een biomedisch profiel van een ongedocumenteerde bij aangifte.

10.4 Werk met vaste contactpersonen bij politie en hulpverleningsorganisaties die regelmatig contact onderhouden.

Zorg als politie dat er aanspreekpunten worden afgesproken bij organisaties zodat de communicatie goed verloopt. Emmanuel Koney is een voorbeeld van een contactpersoon die het vertrouwen en de gegevens heeft van veel ongedocumenteerden. In Utrecht denkt de contactpersoon van de politie met betrekking tot dit onderwerp dat er geen aangiftes zijn binnengekomen, terwijl de hulpverlening spreekt van een regelmatige aangifte. Een hulpverleningsorganisatie geeft daarbij aan dat zij niet bekend is met de contactpersoon van de politie. Door regelmatig contact te hebben met elkaar is dit te voorkomen. Dit schept ook duidelijkheid voor zowel hulpverleningsorganisatie als politie, wie er aangesproken kan worden als er onduidelijkheid of problemen zijn. Politie Utrecht heeft naar aanleiding van

onze bevinding vooralsnog toegezegd de contacten met hulpverleningsorganisaties aan te halen.

11. Literatuurlijst

Baarda, D.B. , Goede, M.P.M. de & Teunissen, J. (2005) (Tweede geheel herziene druk). *Basisboek kwalitatief onderzoek, handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters Noordhoff. ISBN 978 90 207 3179 3.

Blommestijn. (2016). D66 Tilburg stelt vragen over aangifte niet-geregistreerden en preventief fouilleren. (Persbericht). Geraadpleegd op: <https://tilburg.d66.nl/2016/01/20/d66-tilburg-stelt-vragen-over-aangifte-niet-geregistreerden-en-preventief-fouilleren/>

Bil, P. de (2011). *Onderzoek in 15 stappen*. Den Haag: Nelissen.

Donk, C. van der & Lanen, B. van (2011). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Uitgeverij Coutinho. ISBN: 978 90 46 902608.

Donner, J.P.H. (2005). Wijziging van het Wetboek van Strafvordering te versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces. (Rapport nr. 3). Verkregen van: https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/30143_versterking_van_de_positie

European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). *Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims* (ISBN 978-92-9239-522-3). Retrieved from http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2015-victims-crime-eu-support_en_0.pdf

Heijden, P. G. M., Cruyff, M., Gils, G. H. C. (2015). *Schattingen illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen 2012 – 2013*.

Jacobs, M. & A. van Kalmthout (2014). *Aangifte te doen. Mogelijkheden om mensen zonder legitimatie op een voor hen veilige manier aangifte te kunnen laten doen van strafbare feiten waarvan zij slachtoffer of getuige zijn geweest*. Tilburg: Lokaal Centraal.

Jacobs, M. & H. Moors (2014). *Jezelf aangeven. Illegale vreemdelingen als getuige of slachtoffer van misdrijven*. Cogiscope 03-14: 18-21.

Keken, H. van (2006). *Voor het onderzoek; het formuleren van de probleemstelling*. Amsterdam: Boom-Onderwijs. ISBN: 13: 978 90 506 218 9.

Migchelbrink, F. (2007). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP. ISBN: 978 90 6665 749 6.

Minister van Veiligheid en Justitie. (2015). *Memorie van toelichting* geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2015/06/27/tk-memorie-van-toelichting-bescherming-van-slachtoffers>

NOS. (2015). *Illegaal kan veilig aangifte doen*. (Persbericht). Geraadpleegd op: <http://nos.nl/artikel/2028259-illegaal-kan-veilig-aangifte-doen.html>

Politie. (2015). *Illegale vreemdelingen kunnen veilig aangifte doen*. (Persbericht). Geraadpleegd op: <https://www.politie.nl/nieuws/2015/november/11/09-illegale-vreemdelingen-kunnen-veilig-aangifte-doen.html>

Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad. (2012, 25 oktober). Geraadpleegd op 8 maart 2016, van <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:315:0057:0073:NL:PDF>

Steur, van der, G. A. (2015). Implementatie van richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ (PbEU 2012, L 315)

Verhoeven, Nel (2007). (Tweede herziene druk). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Amsterdam: Boom Onderwijs. ISBN: 978 90 473 0001 4.

Wilde, L. E. T. (2014) *Evaluatie pilot “veilige aangifte ongedocumenteerde vreemdelingen”*

12. Bijlages

12.1 -Vragenlijsten

12.2 -Verwerkte interviews Politie

12.3 -Verwerkte interviews Hulpverlening

12.4 -Verwerkte interviews ongedocumenteerden

Vragenlijst Politie

- Hoe gaan jullie er mee om als een ongedocumenteerden aangifte wilt doen? Beschrijf het proces.
- Waarom is het tonen van een identiteitsbewijs belangrijk bij het doen van aangifte.
- Hoe werkt het intern met aangiftes als iemand geen gegevens heeft?
- Als de dader wordt gepakt, wat is de rol van ongedocumenteerde in het proces?
- Moet die zich aan de dader bekendmaken bij het strafproces?
- In hoeverre schat u in dat ongedocumenteerden bekend zijn met het doen van veilige aangifte in u gemeente?
- Kunt u praktijkvoorbeelden noemen van ongedocumenteerden die aangifte hebben gedaan in u gemeente?
- Welke ondersteuning wordt er extra geboden bij het ondervragen van een ongedocumenteerde? (Tolk)
- Op welke manier wordt informatie overgebracht op het slachtoffer?
- In hoeverre brengt u ter sprake dat het slachtoffer ongedocumenteerd is.
- Welke bescherming wordt er geboden aan het slachtoffer tijdens de strafprocedure?
- In hoeverre wordt er contact gezocht met hulpverleningsorganisaties als er een slachtoffer aangifte doet?
- Op welke wijze wordt het contact onderhouden met het slachtoffer als deze geen vaste verblijfplaats heeft?
- Op welke worden ongedocumenteerden door jullie gemotiveerd om aangifte te doen?
- Welke externe contacten kunnen als hulp dienen bij de veilige aangiftes van ongedocumenteerden? (kerk, hv organisaties, gemeente)
- Wat is de kijk op het beleid andere steden? Wat is de beste oplossing volgens hun.
- Wat staat in de slachtofferrichtlijn precies? Waarom is de slachtofferrichtlijn belangrijk in Nederland, hoe verhoudt zich die tot Nederlandse wetten?

Vragenlijst Hulpverlening

- Wat doet de hulpverlening aan het bekend maken van de mogelijkheid tot veilige aangifte van ongedocumenteerden?
- Zijn jullie op de hoogte waar ongedocumenteerden moeten zijn voor veilige aangifte?
- Wat vindt u van het huidige beleid?
- Wat kunnen volgens u de consequenties zijn als er wel/niet aangifte gedaan wordt?
- In hoeverre is veilige aangifte een thema binnen organisaties, en tussen verschillende organisaties?
- In hoeverre heeft u te maken gehad met ongedocumenteerden die wel aangifte willen doen, maar dit niet durven?
- Heeft u er ervaring mee?
- Zijn er volgens u verbeterpunten?
- Op welke manier helpt u de cliënt bij veilige aangifte?
- Hoe is de samenwerking/contact met de politie?
- Via welke wegen moeten ongedocumenteerden volgens u benaderd worden?

Vragenlijsten ongedocumenteerden

- Wat als er iets gebeurd? Weet u hoe er veilig aangifte gedaan moet worden?
- Wat is uw ervaring met het doen van veilig aangifte?
- Kent u gevallen waarbij andere personen aangifte hebben gedaan?
- Zijn dit positieve of negatieve gevallen?
- Via welke wegen weet u dat er veilig aangifte gedaan kan worden?
- Via welke wegen moet dat volgens u zijn?
- Wat zou er gebeuren als u iets overkomt? Bedreiging etc.
- Wat is u beeld van de politie op dit moment?
- In welke taal voelt u zich het fijnst?
- Als er aangifte is gedaan, hoe is dit verlopen?
- Nu u weet van de veilige aangifte, zou u hier gebruik van maken?

Verwerkte interviews politie

Politie Utrecht

Interview Alfred Folkeringa

Dag Alfred, zou je jezelf kunnen voorstellen?

Mijn naam is dan Alfred Folkeringa van de politie Regio Midden Nederland, districtstad Utrecht. En ehm.. gedurende de reorganisatie heb ik vanuit het managementteam een aantal portefeuilles gekregen. Wat termijn, als de politie helemaal klaar is met de reorganisatie, ingebed zullen gaan worden. Vooralsnog is dat niet wenselijk vinden wij ook, dus ik neem nu een aantal portefeuilles voor de stad Utrecht waar, zoals jeugd en ggz. Vanuit die rol ben ik ook anderhalf jaar geleden benaderd. En dat was ook op verzoek van de gemeenteraad, Groen Links met name, die zich afvroegen hoe gaan we om met ongedocumenteerden en in Amsterdam draaide de pilot. En toen heeft de burgemeester, Jan van Zanen, samen met mij en een paar anderen gezegd dat er in Utrecht ook wat moest komen. De burgemeester vond wel dat we in Utrecht ook vast moesten gaan starten met een pilot. Dat heb ik in mijn portefeuille gekregen en ik zal zo meteen wel vertellen hoe dat allemaal gegaan is. En toen is van bovenaf besloten dat ik daarvoor de contactpersoon van Midden-Nederland ben. En ik heb ook de uitrol gedaan door heel Midden Nederland, voor ongedocumenteerden. Dus dat is een beetje mijn functie. Dus ik ben uitvoerend portefeuille houder namens de regio Utrecht.

Duidelijk. En draait er dan op dit moment een pilot in Utrecht?

Nee op dit moment draait er geen pilot. Het is afgerond en we hebben het ook helemaal afgeprocedeerd en wij hebben gezegd deze werkwijze implementeren wij binnen Midden Nederland. Dit is ook afgeprocedeerd met alle delen van Midden Nederland. Dit is zo afgestemd en burgemeester van Zanen heeft ook gezegd dat hij vindt dat het zo moet. Het is dus geen pilot meer. De pilot heeft gedraaid in de stad. Er is ook gekeken, moet je met een spreekuur gaan werken of op vaste dagen beschikbaar zijn? In Amsterdam waren er 2 zaken in een half jaar, dus het loopt niet zo storm. Dus dat hebben wij uitgetest, die pilot en toen zijn wij gekomen tot de werkwijze van Midden Nederland.

Oke, en wat is nu de werkwijze?

De werkwijze is dat wij nu bekend hebben gemaakt binnen alle organisaties Midden Nederland en de stad Utrecht voorop. Laat ik het even op de stad Utrecht houden. Wij hebben een aantal contactpersonen van allerlei organisaties van ongedocumenteerden in kennis gesteld van dit willen wij gaan doen: een pilot draaien en willen jullie daaraan mee doen?

Uiteraard waren zij enthousiast en hebben we ook hier om de tafel gezeten met die organisaties en dat samen met de gemeente. Wij hebben er echt voor gekozen om het buiten de vreemdelingen politie om te doen want ongedocumenteerden hebben daar nou eenmaal meer vrees voor.

We zijn ook naar een bijeenkomst geweest met allemaal vertegenwoordigers en hebben daar neergelegd dat we de pilot op die manier willen gaan draaien.

En sinds wanneer speelt dit allemaal?

De brief die wij naar alle veiligheidscolleges van MN hebben gestuurd is vorig jaar 18 mei verstuurd. Deze kan ik jou ook meegeven en ik vraag je om er vertrouwelijk mee om te

gaan. Daar zitten dus de districtschefs, burgemeesters en districtsofficieren bij. En we hebben toen gezegd dat het principe van Free In – Speak - Free Out dat dat dus allemaal afgestemd is. En op het moment dat er vragen zijn of dat er een ongedocumenteerde aan de balie komt dat zij mij kunnen bellen. Dan zeg ik geef mij de gegevens en dan zorg ik dat ik samen met Neeltje van Hofwegen vanuit AFIM een afspraak plan samen met de lokale politieambtenaar om de aangifte op te nemen. De aangifte wordt dan gedaan zonder dat het consequenties heeft.

Betekent dat dat er ook een van jullie bij is?

Dat hoeft niet per se, maar op verzoek kan dat wel. Wij vinden eigenlijk wel dat we erbij moeten zijn, want we gooien de instructie eruit en het komt zo weinig voor dat het wegzakt. Met alle nieuwe protocollen en alle nieuwe regels binnen de politie zakt het weg. Dus we hebben wel gezegd dat als een ongedocumenteerde komt om aangifte te doen, dat we dan een afspraak maken wanneer het degene schikt en wanneer het mij en Neeltje schikt en dan gaan we een aangifte opnemen.

En alle agenten zijn op de hoogte hiervan?

Ja die hebben allemaal een mailing gehad. Heel ML is gemaïld of heb ik laten mailen via hun districtschefs. Zij weten dat dit de afspraak en regel is hoe wij met ongedocumenteerden omgaan.

Wat als het gaat om stichtingen die hier bij betrokken zijn, moet ik dan denken aan STIL en Tussenvoorziening?

Ja inderdaad. Ik kan je wel een lijst geven van welke stichtingen hieraan verbonden zijn. Ik heb per stichting 1 contactpersoon en die stichtingen hebben ook gezamenlijk overleg en in dat overleg heb ik ook aangegeven wie ik ben. We hebben ook nog zitten denken om met visitekaartjes te gaan werken.

Zoals Amsterdam bijvoorbeeld?

Ja inderdaad. En daarvoor is gekozen in overleg met de gemeente om dat niet te doen. **Wij dachten: de organisaties kennen onze naam en weten ons te bereiken. We werden ook voor allerlei zaken benaderd waar wij eigenlijk niks mee konden. We zijn dienstverlenend dus hebben wel geholpen, maar opgegeven moment zeiden wij: dit doen wij niet meer. Wij zijn geen loket voor allerlei vragen. Je kan naar ons komen voor een aangifte en dat heeft geen consequenties voor je verblijfstatus of voor je proces.**

Hoe gaan jullie om met aangifte van ongedocumenteerde personen in vergelijking met een legaal persoon?

Dat gaat feitelijk via het reguliere proces. Hij of zij doet aangifte en gaan gewoon weer naar buiten toe en de zaak wordt dan behandeld.

En jullie moeten een aantal gegevens in het systeem zetten die bij zo'n iemand onbekend zijn, hoe werkt dat precies?

Dan voeren wij 'onbekend' in. En in de mutatie rapportage wordt er dan bijgezet dat de persoon ongedocumenteerd is. En de vreemdelingenpolitie is er dan ook bij en er wordt meteen vastgelegd dat er aangifte is gedaan van een ernstig misdrijf.

Is het nog gekoppeld aan de organisatie waar de ongedocumenteerde bij betrokken is?

Ligt eraan of zij dat willen. Vaak is er een organisatie bij ter ondersteuning. Dit soort mensen hebben schroom om de drempel van het bureau over te stappen dus dan is het goed dat er iemand bij is die zij al kennen. Het hoeft niet per se, een ongedocumenteerde kan ook gewoon binnenlopen en zeggen dat hij of zij getuige is geweest van een ernstig misdrijf. Of een slachtoffer van seksueel geweld.

Mag het ook iets kleins zijn? Bijvoorbeeld een gestolen fiets?

In principe hebben wij gezegd dat het gaat om ernstige misdrijven. Dan kom je in een grijs gebied, maar dat hebben wij nog zo bij de hand gehad. Over het algemeen zie je dat ongedocumenteerde personen voor de kleine zaken geen aangifte doen. Het is met name geënt op bijvoorbeeld huiselijk geweld of seksueel geweld binnen een relatie. Het zou natuurlijk vreselijk zijn dat als een ongedocumenteerde vrouw verkracht wordt en dat zij geen aangifte kan doen.

Wat ons opviel bij de ongedocumenteerden in Utrecht, was dat de meesten van hen niks wisten van het kunnen doen van veilig aangifte. Bij de leidinggevenden van de organisatie was het minimaal weggezaakt. Van wie vinden jullie het een taak om iedereen de kennis over veilig aangifte doen bij te brengen?

De verantwoordelijkheid ligt bij iedereen. Wij hebben met iedereen om de tafel gezeten en ik vind dat het taak is van de organisaties om het daar binnen bekend te maken. Wat ik wel kan voorstellen, het komt zo weinig voor, dat het heel snel wegzaakt. Ik vind het wel fijn dat je dit zegt, want dat is voor mij een signaal om dit opnieuw kenbaar te maken, ook binnen de politieke partijen.

In Amsterdam hebben Leo Wilde en Koney een hele laagdrempelige manier van veilig aangifte kunnen doen voor ongedocumenteerden opgezet. Waarom heeft Utrecht ervoor gekozen om niet zoiets op te zetten?

Ik weet niet of wij daar nou bewust niet voor gekozen hebben. De gemeente heeft ons geïnstrueerd en een ongedocumenteerde kan via een contactpersoon er ook voor kiezen om de aangifte te kunnen laten opnemen op een andere locatie dan het politiebureau.

De politie zou dus ook naar een organisatie kunnen komen?

Ja zeker. In principe vind ik dat het via het district moet, maar wij hebben wij gezegd dat op het moment dat de ongedocumenteerde niet durft om wat voor reden dan ook, dat wij dan naar een andere locatie gaan. Dat doen wij met allerlei andere delicten ook, dus dat kan hier ook, dat is geen enkel probleem. **Het moet gewoon zo laagdrempelig mogelijk zijn, maar we gaan niet zeggen je kan in een kerk aangifte doen. In samenspraak met de aangever gaan wij kijken hoe we het gaan doen. Vanuit dienstverlening kan hij gewoon aangeven wat hij wil. En als het gaat om ernstige misdrijven dan doen wij het vaak al in een vertrouwde omgeving.**

Check. En je zegt het komt weinig voor de aangiftes van ongedocumenteerden. Zijn daar getallen van bekend?

Ehmm, sinds 18 mei hebben we een aantal zaakjes gehad, maar geen een daarvan is echt een zaak geworden. We kregen wel veel belletjes, dat iemand verdwenen was bijvoorbeeld. Dus we waren wel in beeld bij hulpverleningsorganisaties, maar voor zover ik weet zijn er

geen aangiftes opgenomen.

Het valt me op dat het beleid van Utrecht redelijk overeen komt met Amsterdam.

Ja klopt. Amsterdam is eerder ingevoerd. Zij hebben de pilot gedraaid en Utrecht is ook een pilot gestart op verzoek van de burgemeester en districtschef. **Het is eigenlijk gewoon de Amsterdamse werkwijze die wij hebben ingevoerd. Zij hebben een aantal dingen extra gedaan en wij hebben een aantal dingen anders gedaan. Eigenlijk is het voor 90% hetzelfde.**

Ik heb nog wel als vraag staan: kunt u praktijkvoorbeelden noemen van hoe zo'n aangifte dan in z'n werk gaat. Maar dat weet u dan natuurlijk nog niet. Ik ben daar wel benieuwd naar hoe dat dan zou gaan.

Ja klopt. Ik ben daar ook benieuwd naar. Het is wachten tot er iemand komt die aangifte doet.

Bieden jullie nog extra ondersteuning bij het doen van een aangifte, zoals een tolk?

Ja dat is gewoon het reguliere. Dat krijg iemand die niet ongedocumenteerd is ook.

Wordt er nog extra bescherming geboden tijdens een strafprocedure?

In die zin dat het ongedocumenteerd zijn, geen consequentie heeft voor de persoon op dat moment. En alle andere vormen van bescherming zijn regulier. **Zo zouden wij iemand die slachtoffer is van huiselijk geweld, onderbrengen in een blijf van mijn lijf huis. Dat is gewoon het reguliere proces. Stel dat iemand wordt bedreigd vind ik ook dat de overheid en politie diegene moet beschermen.**

Duidelijke. En op welke wijze zouden jullie contact onderhouden met het slachtoffer?

Nou dat kan op afspraak. Als diegene een telefoon heeft kunnen we een locatie afspreken, zoals het politiebureau of bij diegene thuis. We kunnen in uniform komen, maar we kunnen ook zonder uniform ergens verschijnen.

En tot slot ben ik benieuwd hoe het korps over het algemeen tegen dit nieuwe beleid aankeek of aankijkt.

Nou er was bij ons wel wat weerstand binnen de agenten kan je wel zeggen. Maar ik ben iemand die dan gewoon op de koffie gaat om alles rustig uit te leggen, zodat de dialoog aangegaan kan worden. Mensen zijn al heel snel van 'ho wacht even, waarom gaan wij nu opeens deze mensen helpen, die niet legaal in Nederland verblijven'. En dan krijg ik dat te horen via een districtschef en dan maak ik gewoon een afspraak om het uit te leggen. En heel vaak kweek je op die manier begrip en gaan zij inzien waarom dit beleid nu zo ingevoerd is.

Mooi om te horen. Ik wil je hartelijk bedanken voor je tijd!

Graag gedaan. Ik hoor graag wat er uit het onderzoek naar voren is gekomen.

Politie Rotterdam

Rotterdam Politie, Wijkagent Kita Badloe

Politie Rotterdam, Wijkagente.

Respondent P1

Is het onderzoek heel breed? Of is het specifiek omdat je de Pauluskerk hebt gedaan?

Het gaat voornamelijk om ongedocumenteerden mensen, mensen zonder documenten, hoe dat dan gaat met het doen van aangifte. We zitten dus niet alleen met de politie maar ook met hulporganisaties voor ongedocumenteerden en de ongedocumenteerden zelf, hoe die het dan ervaren, we doen het voor stichting LOS. Wel bekend neem ik aan?

Ja,

Van de Pauluskerk.

Ja de Pauluskerk

Uhu en die had de vraag eigenlijk van hoe het werkt en hoe het overkomt op de doelgroep.

Ja dat vindt ik ik ook altijd, altijd nieuwsgierig naar, maar ook juist altijd het tegenovergestelde, van de bereikbaarheid van de mensen om aangifte te willen doen. je moet een afspraak maken, weet je wel. En nu is er ook de mogelijkheid om via internet aangifte te kunnen doen..

Ja

Bij geen bekende dader, dus is je fiets vernield, je fiets is gestolen, internet ken je gewoon je aangifte doen.

Ja

Omdat er dan geen opsporingsindicatie inzitten.

Oke oke, dus dan wordt het genoteerd zeg maar.

Je kom via internet via de politie site, en dan ga je naar... dan plug je naar aangifte en dan vraag je zelf naar aangifte, klik je er op en dan is het echt simpele gegevens. Gegevens eigenaar, gegevens fiets. Maar en dat wordt gewoon genoteerd. Vaak doen mensen aangifte omdat mensen dat nodig hebben voor hun verzekering. En het moment dat jij aangifte doet en stel je voor dat wij je fiets vinden, vaak zijn ze verzekerd tegen diefstal weet je wel, dan gaat de gevonden fiets naar de verzekeraar, want de verzekeraar is eigenaar van de fiets geworden. Dus daar zit de....

Dus we zeggen wel tegen mensen jo je hoeft niet naar het bureau te komen, dat kan ook gewoon via internet, want dan komt hij gewoon hier bij ons in het systeem. Anders kunnen we er geen analyses op los laten, waar er heel veel wordt ingebroken bijvoorbeeld.

Ja

Via de aangifte maak je je bereikbaar, beschikbaar en vriendelijk voor de mensen. Omdat het makkelijk via internet kan.

En ja als je dan ziet waar er gestolen wordt kan je ook zien wat de hotspod locatie zijn en kan je zien he, welke fietsendief is er vrijgelaten en welke buurt steelt hij vaak. Dus kunnen we onze acties hierop loslaten.

Ja ja dus je ziet bij een vrijlating of er iets gebeurt. Oke dus dat is inderdaad, en hoe zit het hier in de gemeente qua het proces rond het veilig aangifte doen? dan doe je aangifte denk ik met een dader.

Ja, mensen hebben altijd een reden denk ik om aangifte te doen, dat is vaak dat je de dader kent en je bent bang voor herhaling, het licht er aan voor wat voor een feiten je aangifte doet, vaak zijn het hele zware feiten, het kan zijn dat iemand getuigen is in een huiselijk geweld, dat kunnen burens zijn die wel willen vertellen maar wel anoniem.

Zeker als het gaat om ongedocumenteerden dat is ook nog al....

Ja want ja komt uit altijd bij een verdachte, en dat maakt deel uit van een strafproces, dus dat maar deel uit van het hele dossier, dus wat jij verklaard wordt toegevoegd. Dus dan stel je voor dat met jou verklaring... bij een verdachte komt, dus dan zeg ik.... Hij wordt aangehouden door jij verklaring, dit moet hem zijn. Hij wordt aangehouden, meegenomen en dan zegt de advocaat hoe weet jij nou dat mijn cliënt verdachte is? Ja een getuigenverklaring. Ja zegt hij dan, wie is dat dan? Dus dan moet dat toegevoegd worden.

Hoe zit het dan met bescherming van de getuigen?

Je hebt een gedeelte, cijfers. Dat betekent dus dat je een cijfer krijgt. Stel je voor jij wil van een delict aangifte doen.

En ik ben ongedocumenteerd...?

Ja je hebt helemaal niets bij je, en jij wil een verklaring afleggen, dan zal je toch gevraagd worden wie je uiteindelijk bent, en zal je specifiek gevraagd worden naar de getuigen wetenschappen (eigenschappen bedoelt ze) dus dan moet ik wel kunnen linken aan iemand.

Wat heel lastig is is dat ongedocumenteerden, dus een jantje pietje binnenkomt en zegt ik ga niet zeggen wie ik ben maar ik wil wel wat verklaren, nou dat kan dan in het anoniem. Dan kan je anoniem iets verklaren dan zal ik die gene wel moeten kunnen omschrijven. Qua uiterlijk enz. Dus ik krijg toch een beeld van iemand. Ik kijk of het een betrouwbare verklaring kan zijn. Dan breng ik je in contact met een bepaalde afdeling. Ik mag ook niet te veel informatie van pietje hebben anders besmet ik de informatie voor die afdeling.

Ja want anders is die gene niet anoniem.

Dan kan het zo zijn dat ik niet te veel doorvraag omdat ik anders de informatie besmet. Ik moet alleen weten dat ik je moet doorverwijzen naar die afdeling.

Dus dan kom ik hier en...

Dan kom je niet hier maar dat is op een andere plek met een collega.. kan op een afdeling zijn of bij echt hele erge zaken in een hotel of café en dan is de politie ook in burger.

Ja oké dat is bij hele erge zaken.

Ja en dan spreek je af op een andere plek, en spreek je met een informant die besluit of jou bewijs goed genoeg is en of het klopt en als dat zo is gaan ze de zaak runnen.

Het tweede wat wij hebben is dat... mensen dat wel willen verklaren maar wel anoniem aan de politie willen doorgeven, maar niet willen dat het rechtstreeks op het verbaal komt. Dat is eigenlijk bijna anoniem, maar niet anoniem. Dan neem ik jou gegevens mee, dan gaat het naar de hulpofficier, de hulpofficier gaat het verhaal toetsen. Is dit een verhaal dat anoniem verder opgenomen kan worden? En als hij toestemming geeft met dat verhaal dan bel ik een afdeling die noteert jou gegevens dan ben je echt gedocumenteerd dan geef ik jou gegevens aan die afdeling en dan wordt je daar geregistreerd en dan geven ze mij een soort nummer. Dat is eigenlijk een soort BSN nummer. en onder die nummer sta je bij ons op dat moment in het systeem als anoniem.

Ja ja dan ben je dus getuigen anoniem.

Ja het kan niet bij alles zo zijn he maar uuu wel met die verstanden dat als op enig moment als de rechter-commissaris, he dan zit je op echt hele grote zaken, die zegt ik wil die Robbert M. echt spreken en kijken wie dat is,

Dan heeft hij daar toestemming voor.

Ja dan gaat hij het verbaal opeisen en dan ben je niet meer anoniem. En daar moet je je ook bewust van zijn.

Oke dus anoniem is anoniem tot een bepaald niveau.

Ja tot een bepaald level, want de rechter kan die kan dat gelas.... (onverstaanbaar). En sterker nog als je zegt ik wil niet verklaren, dan kunnen ze jou gijzelen. Snap je

Ja

Dus de ene kant kan het wel, de andere kant is het heel beperkt. En wat we dan ook vaak tegen mensen zeggen, van belt gewoon misdaad anoniem, dan komt je melding bij de callmelding en dan krijg je een collega aan de telefoon en dan kan je zeggen. Jo ik wil niet zeggen wie ik ben maar ik verklaar uuhm ik heb gister dat en dat gezien.

Dus je kan gewoon je verhaal vertellen en zij schrijft het op en dan komt het bij ons op de afdeling. Dus ik krijg ook wel eens melding misdaad anoniem melding, dat ze zeggen jo volgens mij is er een dealpand een illegaal gok pand... van alles ik heb gezien en ik vermoed dus dat mijn buurman zich bezighoudt met mensenhandel en dan kun je dus eigenlijk anoniem je verhaal kwijt. Dan praat je echt over meld misdaad anoniem.

En uuh

Dan gaan wij pakken het op en dan gaan wij op de afdeling kijken van jo is dat iets voor de afdeling verdovende middelen, voor vrouwenhandel en die gaan dan kijken. Die gaan dan posten of overnemen. En de melder, daar gaan we nooit meer wat van horen. En de melder kan alleen de gevolgen zien als hij er zicht op heeft.

Ja,

En hoe zit het dan met ongedocumenteerden die aangiften wil doen. dat kan dus anoniem dat kan dus ook door de telefoon, kan het ook niet anoniem?

Ja ook, maar wat belang heeft een ongeletterde... wat voor een aangifte wil hij of zij doen?

Dat zijn vaak aangiftes over iemand die hem bedreigt met een mes of..

Ja of in de mensenhandel is terecht gekomen.

Ja zoiets,

Weet je wel, dat hij bedreigt word, dat hij geen uitweg vindt en dat hij het oneerlijk vindt dat hij zo ver in die nesten zit van het netwerk dat hij de politie op de hoogte wil zetten van het netwerk, dat het bestaat.

En vaak ligt het ook aan de taal,

Ja hoe?

ongeletterde contacten is het vaak... met een warm contact krijg je veel meer informatie dan iemand die een half jaar is, zal niet zomaar de telefoon pakken en denken ik ga misdaadanoniem bellen.

Ja dus dat gaat vaker via hulporganisatie, u werk dan ook vaak bij de Pauluskerk...

Ja idde bij de Pauluskerk bij het leger des heils krijg ik ook,, krijg ik via de gemeente, veilig thuis, huisleijk geweld.. noem maar op. Mijn netwerk is eigenlijk heel ruim. Alleen mogen wij niet vrij verkeer informatie verstrekken.

Oke dus u neemt geen aangiftes op?

Ja, en er zitten convenanten in, Sjany (van de Pauluskerk) zal mij nooit zomaar zeggen jo peitje heeft bij mij ingebroken of datb en dat. We hebben geen relatie tot informatie verstrekking, daar is geen convenant.

Oke

Met jeugdzorg en leger des heils hebben we wel convenanten. Met heel veel instellingen hebben we een convenanten. Het college van persoonsbescherming waakt er dus over dat als jij aangifte doet dat jke dan weet wat er met dat aangifte gaat gebeuren. Als je aangifte gaat doen verwacht je een strafrechtelijke vervolging. Dat moet je wel beseffen. Of je het tot een strafrechtelijke vervolging zal komen ja of nee, dat ligt natuurlijk aan de rechter en officier. Dus dat maakt het voor ongeletterde die eigenlijk vaak uit het buitenland komen heel lastig.

Die hebben vaak al wel een heel ander beeld bij de politie.

Ja de politie daar is natuurlijk al heel anders.

Ja frankrijk, uitsland, belgie. Politie Marokko is hele anders, politie spanje is heel ander. Dus die mensen hebben een referentiekader, waar ze vandaan komen, die hebben en een heel ander beeld bij de politie.

Doen jullie als Politie Rotterdam nog iets speciaals om het beeld te veranderen?

Daar ben ik voor, dat is mijn functie. Ik ben letterlijk dus in de wijk. En heel veel mensen die zien mij. Ik heb ook te maken met zelfs de eerste generatie migranten, deze mensen spreken heel slecht de taal. Maar ik kom ze op straat wel tegen, en dan bouw je door ze op straat te zien toch een band op, door te zeggen go u woont toch hier. En dan ontstaat er toch een band van die die politie vrouw is toch oké en veilig.

En uuhm als jullie dan die Informatie krijgt van jo ik zou wel aangifte willen doen want er is iets gebeurd, hoe gaat dat dan?

Dan leg ik hem of haar uit van go je wil aangifte doen, waar wil je aangifte van doen en het moment dat je aangifte wilt doen, dan zeg ik heel zwaar dat gaat naar de rechter toe, en vaak zitten de mensen daar toch niet op te wachten. Vaak willen de mensen hun informatie kwijt. En als ik zeg jo mijn buurman steelt en dit en dat, dan zeg ik prima ik ga een proces verbaal maken maar ik ga wel uw naam noteren, vindt u dat goed. En dan zie je ze even denken, en zeg ik maar ik moet als meneer boef meenemen, meneer boef meenemen jij verteld. Weet je wel dus je moet de mensen wel het besef geven dat er opeens recherche bij jou voor de deur kan staan van jo je hebt toen aangifte gedaan en we hebben iemand aangehouden we hebben hier een aantal foto's, zie jij die meneer hier tussen zitten. Dus dat proberen wij zo goed als het kan op de hoogte van ze stellen. Maar het blijft altijd een lastige doelgroep.

Ja, en als iemand geen documenten heeft en op het bureau is en zegt ik wil echt aangifte doen wordt er dan nog op ingegaan dat die geen documenten heeft?

Nee hoor, we gaan niet op de illegaliteit zitten, als dat.. dat is de hele intentie niet om aangifte te doen. Dan denken heel veel mensen als ik aangifte ga doen.

Ja dat is natuurlijk de de de

Nee maar dat is ook zo want ik weet dat je die kan op ging.

Dat is het onderzoek eigenlijk

Nee maar dat is het niet, je komt naar ons toe omdat je slachtoffer bent en vanuit die rol wordt de aangifte opgenomen. Dus het is niet dat we gaan kijken of meneer is hier illegaal want daar zijn ze bang voor dat we daar naar gaan kijken. Maar daar kijken we eigenlijk niet eens naar.

Dus jullie hebben eigenlijk een free in free out beleid.

Ja, daar kunnen mensen gewoon hun aangiftes doen.

En worden er dan nog, vinger afdrucken of uuh

Nee er wordt helemaal niet afgenomen, want dat heeft ook geen meer waarden bij je aangifte. Dan kom je hier.

Dus eigenlijk wordt het dan behandeld als een anonieme aangifte dus eigenlijk.

Ja, en je krijgt een papier exemplaar mee, en dan zet ik erbij, go meneer gaf aan in de aangifte identiteit van de aangever kon niet worden vastgesteld omdat het heel lastig was, hij had geen document.,

Oke op die manier. Dus voor het proces maakt het niet uit.

Nee dan maakt het niet uit. Tenzij zoals ik al zei, als je op zwaardere zaken zit dan ga je een tip geven. Dus gaan aangifte doen maar een tip geven. Die wil gaan aangifte doen maar een tip geven.

Wat we ook wel eens doen ik heb altijd een tolken telefoon. Ook op straat. Als ik een Portugese tolk nodig heb dan bel ik in en vraag ik om een Portugese tolk, maar ook Arabisch, Marokkaans, Berbers, Pols.

Dus u heeft een telefoon mee.

Ja ik heb een telefoon mee, en dan komen de kosten bij de politie.
Dan vragen hun, hoelang denk je dat het gaat duren en dat hebben we ook aan het bureau. Soms komen mensen hier aan het bureau die een dialect hebben en dan kunnen we daar een tolk op vinden.

En dat is wel heel erg goed voor de persoon, op het zelfde level.

Ja die mogelijkheden die zijn er ook he, het is ook voor de collega beter. En zo wordt je dienstbaar en klantvriendelijk, anders sla je de plank mis. Iedereen heeft dat nummer, mijn gegevens worden gevraagd en dat wordt ik gebeld door een tolk. En daarna krijgt de politie een offerte en wordt het door de politie betaald.

Nou dat is wel, ja.

Ja dat wist je niet he.

Nou ik wist dat het volgens de Europese wetgeving zo moest maar dat

Ja dat is overal, alle politie doet dit. Eigenlijk is het heel logies.

Wat nu blijkt uit het onderzoek is dat mensen hier in Rotterdam ook gewoon aangifte doen dus dat is erg goed.

En waar doen ze dan aangifte van?

Van mishandeling

Owja

Uuhhmm...

Ja de tolkentelefoon is erg handig, die mensen voelen zich dan ook serieus genomen dan.

Hebben jullie eigenlijk met de Pauluskerk een convenant?

Ik hoorde dat jullie daar af en toe kwamen?

Met de Pauluskerk hebben wij geen convenant afgesloten. Ik kom er wel af en toe binnen om te kijken hoe het gaat, want ik ken ook al die jongens wel.

En kom je dan in uniform?

Ja ik kom dat zeker in uniform, want het gaat niet om mij, het gaat om dat de politie daar komt. We hebben er goede afspraken mee. Sjany is er geen voorstander van dat politie daar komt. Maar ik ben de enige die daar komt. Ik heb ook een afspraak met de burgemeester, ik heb een no go gebieden. Ik loop overal naar binnen. Gewoon om te kijken hoe het gaat.

Als ik daar binnenkom weet ik wie daar komt, ik weet wie ze zijn. Als die medewerkers en die jongens kennen mij. Ik maak contact en maak binding. En dan zien ze me een paar keer en dan zien ze mij ergens anders, en dan maak ik gewoon een praatje. Als wij als politie en hulpverleners een open organisatie zijn dan zijn versterken wij elkaar. Er is nog nooit iemand geweest van de hulpverlening die zegt ik wil hier geen politie hebben.

Wij gaan ook nooit mensen aanhouden in de Pauluskerk. En Sjany zit nog met het idee van vluchtelingenwerk. Van wij moeten die mensen beschermen, en dat hoeft niet. De mensen komen al, Ze hebben een zware reis achter de rug en dan ga je ze nog isoleren de mensen hebben al 40 keer contact gehad met de politie.

Ja sommige mensen hadden al contact gehad met de politie.

Maar ik krijg het niet zo goed tussen de oren bij de Pauluskerk.

Mensen moeten wel wennen dat de politie overal binnenkomt. En ik kom niet voor repressie de jongens op de wagen wel die komen wel met een andere reden maar ik als wijkagent komt met een andere reden.

Even spieken hoor met de andere vragen.

Ja, hoe wordt het contact onderhouden als iemand aangifte heeft gedaan?

Het is nu dan eigenlijk vooral anoniem he maar als iemand niet anoniem aangifte heeft gedaan, hoe wordt het contact dan onderhouden?

Nou als je een nummer achterlaat kan dat via het nummer. want vaak hebben die mensen ook geen postadres of huisnummer enz. Dus vaak gaat het via een nummer. en soms is het gewoon vaag. Als we een adres hebben, kunnen we nog een brief sturen van bedankt voor de aangifte maar we hebben er niets mee kunnen doen. als het een zaak wordt dan worden de mensen gebeld en op de hoogte gesteld. Maar vaak hebben ze wel een 06 nummer waar je zaken mee kan doen. En soms kan je het adres Pauluskerk kunnen doen als ze daar naar toe kunnen.

Nou dan heb ik al mijn vragen gesteld denk ik, dank je wel.

Politie Amsterdam

Interview Michael Zwart, Politie Amsterdam

Waar we sowieso benieuwd naar zijn is, wat u taak precies binnen de politie?

Met dit punt is mijn taak dat ik adviseur ben op dit gebied. Ehm ik heb het in mijn portefeuille zitten, dat betekent dat ik contact heb met ongedocumenteerden organisaties. Ik kan niet met alle ongedocumenteerden contact hebben, dat zijn er gewoon teveel. Dus je neemt dan

slutepersonen. En dat kunnen ook zijn, mensen die eh.. een taak hebben binnen het maatschappelijk werk, mensen die in een kerkelijke positie zitten of in een NGO positie zitten en daar heb ik contacten mee, en zij hebben weer contacten met ongedocumenteerden. Dat houdt in dat als er een incident is. Stel je voor dat iemand meldt aan een kerkelijke organisatie. Ik wordt uitgebuit of ik ben slachtoffer van mensenhandel of iets dergelijks. Dan gebeurt het dat die persoon met mij contact met mij op gaan nemen van joh ik heb een situatie zonder naam en toenaam te noemen. Dit en dit speelt er. Wat kan u doen. Dan zorg ik vaak om even.. Dan gaan we kijken wat is nou de beste, he, wat wil de persoon er zelf mee? Wil de persoon aangifte doen. Ehh.. of wil die zeg maar. Dat geldt voor jou en mij ook trouwens. Dan heb je informatie en die wil je wel delen maar niet je naam erbij. Dan heb je bepaalde trajecten richting de criminele inlichtingen eenheid. En dan probeer je die mensen te koppelen met iemand die verder gaat met zo'n persoon. Dus je kijkt altijd wat is het belang wat zijn de belangen? En hoe pas ik eh. eh. daar het beste op aan. En daarbij adviseer ik ook hester bij de richtlijn die nu is. In praktisch opzicht. Waar zo'n richtlijn het beste aan kan voldoen. En daarbij heeft zij dat ingebouwd in de slachtofferrichtlijn.

Ja.. En rondom ongedocumenteerden, hoe ver zijn jullie daar nu mee, met de implementatie?

Nou, wij zijn al redelijk ver.. Ik moet even reageren op iets.

Ja prima..

Stilte...

Hoe ver zijn wij er mee. Nouja wij waren natuurlijk al vrij ver er mee he. Wij hadden al een pilot lopen in een bepaald gebied van amsterdam en daar stuurden wij altijd wel mensen heen. Want je moet je voorstellen dat een hele hoop politiemensen die denken, joh als je illegaal in nederland bent, ben je per definitie illegaal. Dat laatste daar ben ik het niet mee eens. Crimineel is wanneer je het strafrecht overtreed. En het zijn van illegaal hier, of ongedocumenteerd, is geen criminal offence noemen we maar eventjes.

Er was eventjes sprake van.

Ja dat wilde ze wel maar dat is allemaal goed gekomen. En dan nog hoor had het niets uitgemaakt. Maar als iemand zich niet houdt aan afspraken. Dat noemen we meer een soort bestuurlijke overtreding dat weegt niet op tegen een strafrechtelijke overtreding. Politiemensen zijn altijd bevoegd om te zeggen, hier doe ik niets mee. Dit laat ik gaan. Je zegt dat tegen mij maar ik doe er niets mee. Maar ze zijn ook bevoegd om te zeggen: wacht even, hier komen jij, jij bent illegaal, ik ga zorgen dat jij bij de vreemdelingenpolitie terecht komt. Ja we proberen juist die mindset een beetje te veranderen in Amsterdam al langere tijd omdat namelijk die ongedocumenteerde, die illegaal, die kan ook van belang zijn. 2 redenen. Waardevol omdat wij als politie willen helpen, mensenrechten, je bent slachtoffer.. vanuit dat punt. Het andere punt is dat je ook moet bedenken dat een groot deel van onze misdrijven worden opgelost van, van , van het publiek, en dat zijn ook ongedocumenteerden. En als je je realiseert dat ongedocumenteerden meer kans hebben om slachtoffer te worden van misdaad. Kan je je voorstellen dat zij ook veel informatie hebben over de groep. Maar zij gaan niet naar de politie dus voor je informatiepositie is het goed om ook in verbinding te zijn

met die groep. We hebben ons wel eens afgevraagd over hoeveel mensen gaat het? De cijfers lopen helemaal uiteen. Als je vraagt aan stichtingen of organisaties die op een of andere manier subsidie krijgen, die zullen altijd zeggen dat het er heel veel zijn.. 30.000. Als je kijkt naar organisaties die op zich geen belang er bij hebben dan zeggen zij 15.000. dus nou, ik hou het op de 20.000.

Oke, ja wij kwamen zelf ook heel uiteenlopende cijfers tegen. Van verschillende bronnen.

Ja klopt.

Ja je ziet daar, en daar zit wel een belang bij. Het is niet te meten, ze staan nergens geregistreerd, maar ehm.. als je eh... eh.. een bepaald steunpunt vluchtelingen bent. Uitgeprocedeerde vluchtelingen of andere organisatie die geld krijgt van de gemeente. Dan heb je er natuurlijk wel belang bij om te zeggen dat het er heel veel zijn. Geld is ook belangrijk. Dus om daar.. het gaat best om een grote groep, om een significante groep in onze samenleving die wij eigenlijk niet of nauwelijks kennen.. ehm.. niet iedereen wordt uitgebuit er zijn er heel veel in huishoudens. Die krijgen een redelijk uurloon krijgen ze. Dus.. maar er is ook een groot deel wat wel wordt uitgebuit en niet alleen, niet betaald krijgen maar ook seksueel worden uitgebuit en ik ken een geval dat een mevrouw naar een advocaat gaat, eigenlijk voor hulp.. dat die advocaat zeg, mwa ik wil je wel helpen maar er staat wel wat voor tegenover. He, met een dikke knipoog, die wilde gewoon in natura betaald krijgen. Dat is ook een vorm van uitbuiting. Die mensen zijn kwetsbaar. Een ander geval d'r kwam een advocaat, die advocaten die voor vluchtelingen werken dat zijn allemaal mensen die het werk uit een soort intrinsieke motivatie doen. Want ze krijgen er nop voor betaald.

Hmm..

Je kan het verhaal van een client van haar. Die werkte bij een café. Die maakte daar elke ochtend, 6 uur tot 8 uur ging die daar de boel schoonmaken. Dus moet je voorstellen. Zo'n café wordt daar 's avonds verlaten, die eigenaar doet de deur op slot en alles staat er nog en zo'n persoon gaat daar gewoon 2 uur of 3 uur keihard werken en die kreeg gewoon een paar maanden niet uitbetaald en het verhaal ging, joh het komt wel en dan krijg je nog wat extra's er bij ook nog bij. Dus die persoon heeft daar een paar maanden voor noppes gewerkt. Dus op een goede ochtend kwam die persoon weer bij het pand. En die doet de deur open en toetst de alarmcode in en het alarm werkt niet, en de deur is al open. Ging het alarm af. Toen kwam de politie. En die denkt natuurlijk, braakalarm, dat is een inbraak met zo'n vreemde voor de deur. Dus meegenomen, nou inbraak werd niet hard gemaakt. Maar oh.. u bent ongedocumenteerd, geen papieren etc. dus die persoon dreigde in eerste instantie in vreemdelingentraject te komen. Nou die advocaat heeft het uiteindelijk kunnen voorkomen dat die persoon, hij bleek niet uitzetbaar te zijn. Als je niet uitzetbaar bent dan is vreemdelingenbewaring geen optie.

Nee..

Vreemdelingenbewaring is een optie dat je terug gaat en in die tijd wordt er onderzocht, kan je terug, kan je niet terug, kom je vrij. Maar goed in eerste aanleg wel vast en toen die advocaat erbij. Die heeft het verhaal aangehoord en die wist van het verhaal waar hij had gewerkt, dus die heeft een civiele procedure begonnen. Ze kon het redelijk goed bewijzen

dat eh.. eh.. hij daar gewerkt had. En uiteindelijk is er iets van 20.000 euro uitgekeerd aan die ongedocumenteerde..

Zo..

Ja.. plus dat is wel weer leuk. Als ik weet krijg van zo'n situatie dan zal ik ook de arbeidsinspectie informeren..

Oke..

Dan denk ik van wacht even, vriend, als je dat flikt dan moet je maar helemaal geschoren worden. Dus dat probeer je ook wel te doen. Dus ik heb ook wel contact met andere overheidsinstanties. Maar vooral om te kijken van, hoe kan je het voor die ongedocumenteerden zo goed mogelijk maken nu hij hier toch is. En, want laat ik voorop stellen. Jullie mogen hier niet zijn, dat voorop, jullie mogen hier niet zijn en als je echt crimineel bent dan zal ik er alles aan doen om je uit het land te roeten. Ehm.. maar dat vinden andere ongedocumenteerden ook. Die moeten niets van die criminele ongedocumenteerden hebben.

Nee..

Die werken daar graag aan mee. Maar als jij hier bent en je kan niet terug. Ehm.. dan moet je maar het beste er van maken. Dan zit je in een soort hiaad. En de overheid heeft geen oplossing voor. Ehm.. dus ik hoop, ik propageer niet kom lekker hier heen en kom lekker werken. Het liefste heb ik ook dat ze lekker wegblijven. Dat is gewoon, ik ga niet de wet.. Maar je moet wel een oplossing bedenken.. die mensen zijn hier, ze gaan niet terug, je kan ze niet negeren. Dan moet je wel voor een basis zorgen. En dat is wel.. in mijn geval een basis.

En dit geval kwam dan aan het licht doordat de politie op een melding was afgekomen van inbraak. Maar dat wil dus niet zeggen dat de ongedocumenteerden vaak zelf de aangifte doen..

Nee, nee, het is...

Vorige week hebben wij met Emanuelle Koney gesproken, ik weet niet of u die kent?

Oooh, jaa Koney, die ken ik wel, die ken ik wel..

Nou en die..

Hoe vond je hem??

Indrukwekkend.. Hoe die praat..

Hij kan je betoveren he...

Ja, hij had het er dus over dat hij ongedocumenteerden zelf wil stimuleren, als er iets gebeurd, doe het zelf en ga er zelf naartoe.. eventueel met hem als tussenpersoon dan.

Ja klopt.. Hij is een van die sleutelfiguren.. er zijn er nog veel meer en we proberen er ook steeds meer te krijgen want je moet altijd voorkomen dat er iemand is.. Het geval is dat als je heel belangrijk wordt voor een bepaalde groep, dat jij zeg maar letterlijk en figuurlijk de sleutel bent naar veiligheid toe.. De meeste zullen daar goed mee omgaan maar sommige zullen dat gaan misbruiken.

Als je daar een monopolie op hebt..

Als je daar een monopolie op hebt dan moet je altijd heel erg voorzichtig zijn.. dat geldt zelfs voor de staat.. kijk nu naar de ns bijvoorbeeld. Dat is eigenlijk een staatsbedrijf. Maar ze zeggen toch nee toch niet. Je moet altijd scherp zijn in dit geval als politie, van kunnen we nog andere sleutelfiguren hebben? In andere richtingen. Dus dat proberen we wel te doen.

En die andere personen, zijn dat dan.. wat voor personen zijn dat?

Dat zijn... ehm... eh.. om een, ik zal er gewoon even, even een paar noemen van mijn contactpersonen.. Dat is het ASKV, misschien ook wel voor jullie een idee. Steunpunt vluchtelingen amsterdam. Die zijn voornamelijk in leefgroepen om uitgeprocedeerde asielzoekers.. en ehm.. daar heb ik regelmatig contact mee. Dan hebben we nog het wereldhuis. En het mooie van het wereldhuis is dat, het is een kerkelijke organisatie, maar wat ik het mooie vind, het is heel divers. Gewoon niet alleen donkere mensen uit Afrika maar er komen ook Aziaten, komen mensen uit oostbloklanden, zuid amerika. Echt heel diverse club. Dus zeg maar mensen die zich niet aangetrokken voelen tot een van mijn andere contactpersonen, Koney bijvoorbeeld, vind ik daar. En ehm.. zij doen gewoon ontzettend goed werk. Ook in maatschappelijk werk. Ehmm.. Cor Offmans, die is pastoor maar hij is ook voornamelijk maatschappelijk werker.

Oke Cor offmans..

Ik kan je wel in contact brengen met hem.. Hij heeft zoveel kennis heeft die. Hij is, ik denk voor mij de meest belangrijke persoon. Ja, we hebben niet heel veel contact met elkaar maar hij heeft zoveel zicht op deze problematiek. ehm.. hij is ook heel erg betrokken bij slachtoffers en om die te verwijzen. Dus hij is wel echt iemand die ik hoog heb zitten. Ja

Is hij gekoppeld aan het wereldhuis?

Ja, hij is werkzaam daar..

Is er in Amsterdam een locatie van? Een locatie?

Zit op de nieuwe herengracht. Vlakbij het stadhuis van Amsterdam. Die locatie daar komen echt heel veel mensen. En dat is ook een locatie waarvan ik persoonlijk vind dat die gewoon heel goed werk doen. Dat die voor iedereen.. ze zijn niet.. als je nou gelovig bent, of katholiek of moslim of heidens of wat dan ook, iedereen kan daar heen. Dat spreekt mij heel erg aan. Dat er niet een soort van verzuiling is. Of je moet asielzoeker zijn of je moet bij een

kerk horen. Daar wordt gewoon iedereen geholpen. Uiteraard wel binnen de christelijke waarden en normen maar die zijn vrij universeel.

Ja precies..

Dat is ook een organisatie die ik zelf ook een beetje privé sponsor. Dat ik met eigen ogen zie dat ze gewoon goede dingen doen. Je kan wel naar een of andere grote club overmaken maar dan heb ik het idee dat er een grote strijkstok is. En daar weet ik zeker van niet.

En als een ongedocumenteerde persoon nou bijvoorbeeld hier benden komt. Om aangifte te doen van bijvoorbeeld beroving. Hoe gaat dat dan in z'n werk?

Eh.. beneden kan je geen aangifte doen want we zijn wel een gebouw van de politie maar geen politiebureau in die zin dat je hier aangifte kan doen.

Oh.. oke..

En gebeurt er als je bij een politiebureau komt..

In Amsterdam.

In Amsterdam.. ik kan je zeggen de theorie en de praktijk

Dat is goed..

Als je komt in Amsterdam Zuid-oost. Bij dat bureau wat bij de pilot hoort. En dit moet allemaal geïmplementeerd worden he. Dus dit is eventjes nog.. eh.. het is papier. Ik heb even de werkinstructie uitgeprint. Die wordt op dit moment geïmplementeerd. Als deze is geïmplementeerd, dan gaat hetzelfde gebeuren als in amsterdam zuid oost waar wij veilige aangifte hebben. Dan komt iemand aan het bureau, die zegt ik ben slachtoffer geworden van.. eh.. van eh.. mensenhandel of iets dergelijks.. dan wordt er aangifte opgenomen, al dan niet met een tolk. Als de persoon de nederlandse taal niet spreekt moeten wij een tolk er bij hebben. Dat zijn wij ook verplicht in verband met de richtlijn. Wij moeten wel kunnen vaststellen wie ben jij? Dat is ook een soort rechtszekerheid. Je moet je voorstellen. Dat ik aan jou een hekel heb en nu ga ik naar het politiebureau toe en ik zeg, ik ben piet de jong en ik heb geen paspoort, ik heb geen papieren, maar ik doe aangifte tegen mensenhandel tegen jou. Dan wil jij weten, en zeker jouw advocaat, wie is de aangever? Kan ik die herleiden? Kan ik die horen? Weet ik wie hij is? Dus we moeten wel vaststellen wie ben je? Soms hebben mensen geen paspoort meer. Dan proberen we een biometrische identiteit vast te stellen. Dat is eigenlijk dat iemand zegt. Ik ben die en die. En dat wij een foto erbij plakken en een vingerafdruk doen. Dat we in ieder geval weten, we hebben je identiteit. Over de naam twifelen. Maar we hebben in ieder geval je koppie en we hebben je vinger afdrukken. Ehm.. er wordt zoveel gesjoemeld met identiteit dat wil je niet weten. Vooral in zuidoost. Sommige van die donkere menen en mevrouwen hebben wel drie of vier verschillende paspoorten met allemaal verschillende namen er op. Dus het is heel belangrijk om vast te stellen, wie ben jij? Ook in het belang van de verdachte. Dus, maar er vanuit gaande, de meeste hebben wel een document. Heel veel willen ook wel terug. Die komen

hier een paar jaar werken en die willen ook weer terug. Dus we accepteren het als jouw identiteit en dan gaat het gewoon het proces in zoals met iedere aangever die wij hebben. Het is niet zo dat we zeggen, hee, wat is jouw verblijfsstatus? Je mag hier niet zijn. O wacht even, u meldt wel dat u berooft bent geweest maar daar doen we even niets mee, even met mij meekomen. Ik moet wel bekennen dat het zo nu en dan nog wel gebeurt. Met name horen wij dat van buiten amsterdam. Dat een.. een voorbeeld. Er is een meneer die heeft gewoon de nederlandse papieren. Die mag hier gewoon blijven, die heeft een vrouw, die vrouw is ongedocumenteerd, die man en vrouw wonen samen. Die hebben samen een huis, het gebeurt gewoon dat de een wel mag en de andere niet. En de vrouw is heel erg kwetsbaar. En we hebben ook huiselijk geweld en mijn ervaring is dat bij ongedocumenteerden huiselijk geweld best wel vaak voorkomt. Deze mevrouw die is zou vaak slachtoffer geworden van mishandelingen en op gegeven moment, met ruggenspraak met een vriendin van haar, belde ze de politie. De politie komt naar het huis toe, hoort het verhaal aan, en die vent zegt, ze is illegaal, ze is illegaal. In plaats van dat de politie onderzoekt waarvoor ze in eerste instantie komen, huiselijk geweld...

Nemen ze haar mee..

Stappen ze gelijk over op die ongedocumenteerde. Dus wat gebeurt er, de vrouw gaat naar het politiebureau, de man blijft, ja dat kan gewoon niet. Dat is gewoon echt tegen ieder stukje fatsoen in en tegen iedere richtlijn die er ook is. Ook zonder dit hoor. Het is gewoon niet, geen goede zaak. Ehm... Dus ik verwacht, op je vraag van wat gebeurt er, wat er gebeurt als ik even op dit moment Amsterdam zuid oost neem. Wordt iedereen gewoon behandeld, of je nou gedocumenteerd bent of niet. En dat gaat langzamerhand, met deze nieuwe richtlijn, in heel nederland gaat dat plaats vinden. Mensen worden geïnstrueerd, geïnformeerd over deze nieuwe richtlijn. En ik heb net de interne werkinstructies heb ik hier binnen gekregen. Ehm.. Die hier op toezien wat er gedaan moet worden, ik heb hier zelfs nog een factsheet. Deze eh... even kijken hoor. Deze wil ik wel aan jullie geven, maar dan wel aan de restrictie, dat jullie hem alleen aan jullie zelf houden om te lezen.

Oke.. dat we hem niet gebruiken als bron bedoelt u?

Naja, weet je, je kan mij als bron nemen. En dit is wat ik jullie mededeel.

Oke, en als een ongedocumenteerde aangifte doet. Dan heeft de tegenpartij recht om de naam te weten te komen. Dat moet duidelijk worden.

Ja, in heel veel gevallen is dat zo. Er zijn een aantal zaken te noemen waarbij dat niet het geval is.

Ja..

Dan krijgt iemand een administratieve identiteit.. Een nummer. Maar dat is alleen bij heel, heel ernstige zaken. Waarbij zeg maar, je moet je voorstellen dat gebeurt ook bij getuigen gebeurt dat, dat zij dan beschermd worden.

Ja, check..

Maar dat kan alleen als een rechter dat goedkeurd.

Dus niet bij een beroving.. over het algemeen niet? Maar hoe werkt het dan bij een ongedocumenteerd persoon? Want de advocaat kan dan gewoon zeggen van, ja.. ik weet niet of ze daar moeilijk over gaan doen.. die persoon zegt wel dat die is wie die is, maar..

Ja, nee het is wel zo.. ehm.. kijk zo'n persoon.. het kan zo zijn dat als jij getuige bent, of een aangever bent. En het wordt een zaak, het komt voor de rechter, dan kan de rechter of de advocaat zeggen. Ik wil even de aangever of de getuige, want het kan ook een getuige zijn he. Die wil ik even horen. En dat is een recht. Dat zou jij ook willen als er tegen jou aangifte wordt gedaan.

Ja precies..

Zeker als het gaat om zedendelicten, het kan niet zo zijn dat iemand een getuigeverklaring doet en vervolgens nooit meer zijn gezicht laat zien en jij gaat hangen op die verklaring. Dat kan niet. Dus dan kan je iemand horen als advocaat. Een rechter kan indien hij er twijfel over heeft, dan kan hij er ook vragen over stellen.

Hoe wordt er dan weer contact opgenomen? Hoe kan je zo iemand als getuige oproepen?

Nouja zo iemand zou toch een adres moeten opgeven waarop iemand te bereiken is. En dat kan zo zijn dat dat zeg maar een adres wordt opgegeven van het wereldhuis. Waar iemand zeg maar wel regelmatig komt. Kerk organisatie, je moet je voorstellen dat iemand ook wel eens post krijgt. Tegenwoordig met email is dat veel makkelijker. Je hebt een smartphone en overal waar je bent kan je met de hele wereld in contact zijn. Dat zal meestal zijn het wereldhuis of een andere locatie. Vaak gaat er iemand mee met zo'n organisatie.

Maar dat zijn wel dingen die bij jullie in het systeem neergezet kunnen worden? Zo van, meneer woont bij het wereldhuis zogenaamd, of komt daar vaak? Daar is wel ruimte voor?

Daar is wel ruimte voor, normaal gesproken is het wel zo dat als we iemand met een nederlandse nationaliteit hebben dan is het gekoppeld aan het bsn nummer en dan moet het allemaal kloppen wat daarin staat. Maar als je hier als toerist komt in nederland, dan kan je hier ook aangifte doen.. Je staat nergens in de systemen, dan staat er gewoon bij dat je een toerist bent of dat je geen verblijfsstatus hebt. Eigenlijk zijn het een soort toeristen.

Maar een toerist heeft natuurlijk wel een verblijfsplaats, woonplaats in zijn eigen land. Een eigen straat.

Klopt, en dat is te achterhalen in een ander land.. en in europese landen is dat een stuk makkelijker, maar er zijn ook landen. Aangevers die ver, heel ver weg wonen, en aangifte van iets heel zwaars doen. Geen kleine dingetjes, die zelfs nog op afstand worden gehoord. En je hebt mensen die worden via een soort telefoonfrequentie, dat ze gewoon gehoord

worden. En dan is er iemand bij van de ambassade of iemand van de politie organisatie die aan de andere kant online zit. Dus het kan wel maar het is wel even iets anders.

Oke..

Maar voor mensenhandelzaken, er zijn ook zaken, ik weet niet of je toevallig een beetje hebt gevolgt, de nieuwe documentaire van Koen Verbraak? Over, de aanklager? Hij interviewd, in het verleden heeft hij rechters geïnterviewd, en nu doet hij officieren van justitie. In Hongarije met een telecomfrequentie wordt er iemand bevraagd over een zaak, dus dat kan wel. Dus je hoeft niet de hele tijd hier fysiek zijn. Dus afstand is niet meer een groot beletsel.

Want zoals u het nu ook schetst klinkt het alsof een dader een, iemand met een nederlandse nationaliteit berooft, of hij berooft iemand die ongedocumenteerd is, dat in het hele proces van aangifte doen en.. dat er eigenlijk niet zo'n heel groot verschil is.

Nee, er is geen verschil en zeker hier wordt het.. na de implementatie is er helemaal geen verschil. Het enige verschil is dat de een wel gedocumenteerd is en de andere niet. Maar dat maakt voor de zaak niet uit.

En dat is nu met de implementatie, en daarvoor hoe was het dan?

Nou daarvoor was het zo, dan zat je eigenlijk in een soort niemandsland. Er staat nergens in de wet of waar dan ook dat je als politie voorrang moet geven aan een ongedocumenteerde. Dat je dat eerst moet aanpakken en dan pas aan het strafrecht moet komen. Maar ik denk, je hebt een beetje algemene regels, iets als fair play. Als iemand in vrijheid naar de politie komt. En diegene wordt niet gezocht ofzo door de politie, actief gezocht door de politie, en die komt iets melden. Dan is het niet eerlijk om die persoon dan voor iets anders te zeggen van je blijft hier. Het kan wel, maar het is niet fair, niet fair politiewerk. Maar kom jij bij de politie, dat geldt voor jou als nederlandse jongen, en je wordt gezocht en je staat gesignaleerd, ja weet je, dan moet je gewoon uit de buurt van de politie en het politiebureau blijven. Want dan gaan ze ook kijken van hee, even kijken, wordt je naam ingetikt en dan denken ze, hee shit, je moet nog 1000 euro boete betalen, net als je op schiphol er uit gepikt wordt weet je wel. Ga je lekker op vakantie en dan zeggen ze, hee, je moet nog even aftikken of je moet nog even gehoord worden in een zaak want je bent niet verschenen. Dat geldt voor ongedocumenteerden idem dito. Daar zit geen verschil in. Dit is gewoon, zoals het hier staat, doen wij het al in zuidoost, amsterdam zuidoost. Ehm.. Is aan 2 kanten wel goed. Goed aan de kant van het slachtoffer, in de termen van mensenrechten. De recht op veiligheid, recht op bescherming. En aan de andere kant is het ook goed voor ons als politie omdat wij er niet zijn om niets te doen. Wij willen ook gewoon boeven vangen en daar hebben wij gewoon de hulp van deze mensen bij nodig. Een voorbeeld: ik heb nu contact met een collega van mij, die doet cold cases. Oude moordzaken.

Hmhm...

Een lijk zonder identiteit, zijn er echt heel veel.. Ik heb het getal niet meer voor ogen maar het zijn niet tientallen maar dik honderd.. ehm.. waarbij heel waarschijnlijk ook

ongedocumenteerden zitten. En mensen uit de ongedocumenteerde wereld moeten iemand missen. Want ze kennen elkaar wel hè..

Ja dat is zeker zo.

Ze kennen elkaar allemaal. Zeker filipino's kennen elkaar, indonesiers kennen elkaar, ehm.. ghanezen die kennen elkaar ook.

Eritreeërs..

Eritreeërs die zijn hier eigenlijk gedocumenteerd. Die krijgen, die krijgen net als Syriërs vaak een procedure.

Dus ik ben nu met haar aan het kijken, aan DNA kan je ongeveer zien waar iemand vandaan komt. Binnen Europa kan je zelfs zien waar mensen vandaan komen uit het gebied waar de Rijn doorheen stroomt.

Op welke manier kan dat?

Ja.. je hebt allerlei.. DNA zegt heel veel.. sterker nog.. DNA van baby's zegt ook vaak waar de kans bestaat waar die later aan overlijdt..

Oke..

Je kan zien of jij aanleg hebt om hart en vaatziekten te ontwikkelen, je kan zien of je aanleg hebt om bepaalde vormen van kanker te krijgen. Dus aan de ene kant zou je zeggen, nou dat zou ik wel willen weten omdat ik dan bepaalde dingen eet om dat te voorkomen. Maar je kan ook zien wat voor water iemand gedronken heeft. Aan de hand van water kan je zien. Als je hier water drinkt uit amsterdam. Dan is dat duinwater. Op die manier.. dat gaat in je botten gaat dat zitten. Ik ben geen forensisch deskundige maar ze kunnen dat.. heel goed kunnen ze dat nagaan. Dus het is belangrijk als zij een lichaam hebben. Uit azie of mogelijk uit de filipijnen vandaan komt. Dat ik ga kijken, binnen de filipijnse gemeenschap, of ze iemand missen die voldoet aan een bepaald signalement. Dus we gaan nu kijken of we dat ook kunnen doen. Dus daarom is het belangrijk dat wij contact hebben met die mensen. Dus het is voor heel veel kanten is deze regeling goed. Voor hun, de ongedocumenteerden. Voor de samenleving, want zij zijn ook een deel van onze samenleving.

En ik dacht qua cijfers, heeft u enig idee hoeveel personen er afgelopen.. naja.. sinds de pilot aangifte hebben gedaan hier in amsterdam?

Nee, ik heb... het wordt niet bijgehouden. Wij houden sowieso geen etniciteit bij, dat ligt gevoelig. Het zou handig zijn. ehm.. nou aan de ene kant is het ook niet zo relevant. Of er veel binnenkomen of niet. Stel als er één of twee komen, moet je dan zeggen, we gaan er niet mee verder? Als je zegt, er wordt bijna geen aangifte meer gedaan van bepaalde strafbare feiten, dus we gaan de artikelen maar schrappen uit het wetboek van strafrecht. Ik kan mij voorstellen dat, bij het beledigen van een bevriend staatshoofd, dat ze dat nu willen doen. Maar andere artikelen daar doen we dat natuurlijk niet. We houden het niet bij. Maar, koney houdt het wel bij, heeft die gezegd en die zegt het zijn er veel. Sterker nog, wat hij doet, in samenspraak met leo wilde en het plaatselijke wijkteam, is dat zij de mogelijkheid

hebben om het te doen bij Koney in zijn kerk. Dus dan nemen zij hun laptop mee en dan worden ze ter plaatse opgenomen.

Ja dat hebben wij gehoord.

Om de drempel nog wat lager te leggen. Ja, ik ben daar zelf niet helemaal kapot van. Ik vind dat, ik begrijp het wel. Het is een makkelijke stap om daar naartoe te gaan. Maar eigenlijk moet iedereen gewoon bij de politie terecht kunnen komen.

Hoe doen jullie dat? Het contact maken met die doelgroep? Misschien met de hulpverlening? Over dat ze veilige aangifte kunnen doen. Koney die doet dat door die kaartjes te geven.

Ja die kaartjes komen bij ons vandaan. Die kaartjes hebben wij.

Ohja, check.

Hoe doen we dat, we hebben een netwerk van organisaties en via dat netwerk verspreiden wij dat.

Op een actieve manier?

Ja, redelijk wel. Toevallig belde ik een collega op, dat dit er aan zit te komen, dat het geïmplementeerd wordt. Dus je probeert het wel via een warme overdracht aan elkaar door te geven.

En is er dan een datum waarop dit geïmplementeerd moet zijn?

Nee, we zijn toevallig als een van de laatste om deze slachtofferrichtlijn te implementeren.

In Nederland?

Ja, wel een van de laatste, dus ik weet ook niet hoe actief ze dit doen in andere eenheden. Het implementeren. Maar kijk, wij hebben natuurlijk al een deel geïmplementeerd in zuidoost. Dus bij ons is er niet een hele grote haast.. of ze nou naar zuidoost gaan of een ander politiebureau, maakt ze niet uit. Als er echt iets belangrijk is, dan reizen ze wel. Dat hebben we wel gehad dat er ook mensen uit een ander deel van het land hier naartoe komen om aangifte te doen.

Ja, dat zei Koney ook. En is het dan ook zo dat een ongedocumenteerde persoon aangifte doet en die zegt: ik kom vaak in het wereldhuis, dat jullie dan om meer van die persoon te weten willen te komen gaan informeren bij het wereldhuis? Checken wie het precies is.

Ehm.. nee, kijk je moet je voorstellen als iemand aangifte gaat doen dan ga je niet nog meer checken achter die aangifte. In veel gevallen is het zo dat als een persoon veel bij het wereldhuis komt, dat het wereldhuis zelf wel even contact opneemt.

Oke, dus het wereldhuis is een voorbeeld van een organisatie die er best wel actief mee bezig is?

Ja ik vind van wel ja. Voorheen hadden wij wel iets meer mensen die zich wel bezig hielden met ongedocumenteerden en aangiften, maar door allerlei veranderingen in capaciteit is dat minder geworden. Maar er is wel een aantal collega's die daar goed voor benaderbaar zijn, die daar ook werken in dat gebied.

Ja het is ons opgevallen dat bijvoorbeeld in utrecht hebben wij met een organisatie gesproken, stichting Seguro, weet niet of u die kent? Dat is ook een opvang voor ongedocumenteerden. Dat die personen, ook de ongedocumenteerden zelf, die er wonen, totaal geen weten hebben met aangifte doen. En die waren allemaal doodsbang om opgepakt te worden.

Ja sterker nog, binnen de ongedocumenteerde wereld gaat ook een mythe, politie is gevaarlijk, politie moet je niet hebben. Ene kant komt het omdat er een referentiekader is aan het land waar zij vandaan komen. Daar is de politie niet zoals wij dat kennen hier in nederland. Grotendeels. Andere kant wordt het ook in stand gehouden door mensen die deze groep uitbuiten, die zeggen: ja nee politie, kan je wel heen gaan maar dan weet je wat er gebeurd. Dus het wordt in stand gehouden. Kijk, een beetje organisatie die zich bezig houdt met ongedocumenteerden, rian ederveen met LOS, kijk Rian weet ook dat er mogelijkheden zijn voor ongedocumenteerden. Die kan verwijzen naar amsterdam toe. En het gebeurd ook wel hoor, dat er organisaties zijn uit het land die dan even vragen, hoe doen jullie dat hier? Ik heb collega's uit het land die zeggen van joh, we weten dat jullie veilige aangifte hebben in samenspraak met dialoogavonden die wij hebben. Die twee gaan goed samen. Die dat dan willen overnemen, die dat willen adopteren. En daar zijn wij eigenlijk, niet alleen binnen nederland maar ook binnen de wereld, zijn we daar wel echt uniek in. Dat we met ongedocumenteerden in verbinding zijn gegaan. En ze ook de veilige aangifte te laten doen. Het is ook wel grappig, er komen allerlei universiteiten uit de hele wereld, die willen kijken, hoe werkt het dan? Hè politie? Werken die er aan mee? Als je het uitlegt dan begrijpen ze het wel. In heel veel landen heb je.. ik weet niet of jullie het verschil kennen tussen police force en police service? In heel veel landen is het georganiseerd als een police force, enforce the law.

Hmhm..

Maar het nederlandse en engels model is eigenlijk meer, ja, we willen in dienst zijn van de samenleving..

Dienstbaar..

Dienstbaar zijn.. precies dat staat hier ook.

Waakzaam en dienstbaar, ja ja ja.. Politie is je beste vriend.

Nou niet altijd... Hahaha.. maar dat willen we zijn, en in Amerika merk je het verschil daar.. kom je in Los Angeles, daar hebben ze zoveel illegale mexicanen en die kunnen we niet allemaal eruit zetten maar we moeten er wel mee dealen. Dus we moeten er iets op vinden.

Gebieden waar heel weinig illegalen zitten, dan heb je er eentje en dan gaat die ook weg. We kunnen moeilijk een muur er omheen zetten, dus we moeten er iets op bedenken. Je kan het niet uitbannen. En dat geldt voor ongedocumenteerden idem dito, ze zijn er. En het grootste deel van de ongedocumenteerden zijn gewoon hardwerkende mensen die niet de intentie hebben om crimineel te zijn hier. Ze mogen hier zijn. En in dat wereldje is een hele eigen dynamiek, eigen economie, eigen systeem. Dus dat is eh.. wel goed om daar zicht op te krijgen. Zeker als je nu kijkt, dan wordt het wel weer wat belangrijker met het terrorisme. Nou zitten er binnen deze groep geen terroristen. Maar het geeft aan dat er een wereld kan zijn waar binnen onze samenleving waar je totaal geen zicht op hebt. Of vat op hebt. Maar dat proberen we dus wel te krijgen. En pro actief. Niet op het moment dat er iets gebeurt, het pas in kaart brengen. Dat is wel een beetje de huidige politiek hè. We gaan pas aan het werk als er een probleem is, en niet eerder.

Ja precies.

Dit hebben wij dan al langer in amsterdam gezien. Het is een hele grote groep en we kunnen dat niet negeren.

Maar hoe kan het nou dat het in amsterdam zo is. En in rotterdam en den haag een stuk minder?

Nou ik denk dat we in amsterdam een nog grotere groep hebben. En dat er meer organisaties zijn.

Ja.. want in rotterdam en den haag heb je dan het wereldhuis. Maar daar hield het een beetje op met de organisaties. En hier en in utrecht heb je er eigenlijk hartstikke veel.

Ja sommige mensen weten er niet zo goed raad mee, wat ze er mee moeten doen. Ehm.. en hier wordt het ook door de gemeente gestimuleerd. Er zijn potjes voor. Het is eigenlijk.. is het raar, je gaat iets financieren uit overheidsgeld dat illegaal is. Maarja toch doe je het. Omdat je toch een probleem hebt anders. Want ze zijn er wel. En je hebt ook brood bad bed regeling. Dat is ook zo'n dingetje dat is ontstaan uit een soort van: wat moeten we er mee? Ik vind je moet ook streng zijn. mensen die echt moeten vluchten, he als je kijkt naar de huidige stroom. Daar zitten.. ik geloof wel dat ze allemaal vluchteling zijn, maar niet allemaal politiek. Veel economisch. Ja begrijpelijk wel, maar daar is geen plaats voor. Je ziet dat je ook streng moet zijn. anders kan je niet je systeem in stand houden, zoals we dat hebben. En de echte vluchtelingen. En daarmee bedoel ik de mensen die echt voor hun leven moeten vluchten. Die begrijpen ook wel dat die groep die met hun meeloopt, het voor hun ook heel moeilijk maken.

Ja..

Het is zo dat als je het hebt over acceptatie in de samenleving. Nou kijk maar eens om je heen. Het is niet zo geaccepteerd meer dat grote groepen komen. Het heeft er ook mee te maken dat er veel mensen komen uit veilige landen. Ik vind ook dat je daar streng in moet zijn. juist om voor de echte vluchtelingen het veilig moet stellen.

De slachtofferrichtlijn is een europese richtlijn.

Ja die heet minimumnormen voor slachtoffers of iets dergelijks.

Maar hoe verhoudt die richtlijn zich tot nederlandse wetten, zijn er nog punten waarop het botst?

Nee in principe niet, maar als zou het zo botsen. Het is zo dat. Je hebt een soort hiërarchie in wetgeving. Je hebt gewoon de lokale eh... verordeningen. Je hebt eh... wetten en je hebt de grondwet en je hebt de internationale verdragen. Dit valt onder het laatste en die overrulen. Ook de grondwet zo nodig. En dit is een richtlijn uit europa en die moeten wij nakomen. En ik realiseer mij ook dat niet ieder europees land dat even snel doet. Wij in nederland willen toch vaak het beste jongetje van de klas zijn.

Nouja, op het moment van bed bad brood was het toch zo dat het in richtlijnen stond, maar dat nederland zich er niet goed aan hield?

Klopt, er was zeg maar een discrepantie in dat aan de ene kant de overheid de nationale overheid zei, we gaan dit niet doen. Met name de burgemeesters uit de grote steden die zei: joh, we hebben een probleem en moeten het gaan oplossen, dus is er een soort compromis gesloten. Voor een bepaalde groep. Of het nou uit europa vandaan komt dat weet ik niet. En als je goed om je heen kijkt, met name in oost europese landen. Dan denk ik van, ja.. dan doen wij het niet zo slecht. Niet dat dat je benchmark moet zijn, die landen. Daar heb je hele burgermilities die aan.. asielzoekers gaan opsporen die over de grens zijn gekomen.

Oke, ik heb alle vragen wel zo'n beetje gesteld. Ik zit nog even te denken. Wij willen ook de andere steden de politie benaderen, heeft u nog een beetje een idee wie wij moeten benaderen daarvoor?

Interview hulpverlening Rotterdam

Pauluskerk, Sjany

Zo dan leg ik hem daar neer...

En dan doet hij het?

Ja dan doet de opnameapparatuur het.

Ik heb vroeger ook onderzoek gedaan, en dan moest je altijd hele grote apparaten meenemen enzo..

Ja dat gaat dan nu veel makkelijker.

Ja ja dus ik zit eigenlijk een beetje te grinniken van nou is dat het. Haha

Haha ja het is tegenwoordig heel makkelijk.

Uumm ja uu dus over veilig aangifte doen, u heeft veel contact met ongedocumenteerden?

Ja ik ben hier adjunct-directeur maar daarnaast ook vluchtelingen werkster dus ik heb heel veel contact met ongedocumenteerden... dus.. Ja en veilig aangifte, eigenlijk denk ik dat in Rotterdam niet echt een specifiek belijd daarvoor is, ik neem niet aan dat het er is, ik heb het nog nooit gezien. Ik heb wel de indruk dat het hier kan. Alleen mensen zijn verschrikkelijk bang. En dan zeggen wij, je hoeft niet bang te wezen het gaat gewoon om wat er is gebeurd, en niet dat je geen documenten hebt. Maar dat is echt heel moeilijk om ze te bewegen om aangifte te doen. Dus dat is de de, er heerst wel een verschrikkelijke angst. Terwijl als wij hier zaken hebben waarvoor aangifte gedaan moet worden dan kunnen we contact opnemen met de wijkagente,

Ja

Daar hebben we goed contact mee. En die legt dan contact met iemand die dat interview afneemt. Ja en eigenlijk gaat dat gewoon goed.

Oke,

Ik weet niet hoe dat ergens anders gaat maar dat gaat hier gewoon goed. En de wijkagent weet gewoon waar de Pauluskerk voor staat. En mensen komen dan terug en zeggen het viel zo erg mee.

Aa ja dus een hele opluchting eigenlijk?

Ja

Dus jullie hebben wel echt te maken met mensen die aangifte willen doen..

Een enkele keer wel.

Komt dat vaak voor?

Nee een keer was er iemand die heeft ook aangifte gedaan omdat die werd aangevallen. Hij was naar een park toe gelokt. En daar hebben ze hem flink in elkaar geslagen. Toen kon hij net nog vluchten. En toen wilde hij nog wel aangifte doen. En daar is een afspraak voor gemaakt. Dat heeft hij zelf gemaakt, dus daar heeft hij niet met onze wijkagent over

gesproken. Maar zelf gedaan. Ik heb hem daarna niet meer gezien maar volgens mij was dat hier gewoon op het hoofdbureau achter het station. En dat was goed gegaan.

En iemand anders had ook aangifte gedaan uuu die ik had afgeraden want hij blowt ontzettend en drinken en dan die combinatie weet je niet helemaal goed wat je deed. Dus dat heb ik afgeraden om aangifte te doen. maarja hij wou het toch perse dus dan moet je het vooral doen. En dat is ook gewoon goed afgelopen.

Dus eigenlijk niet via de wijkagent.

Maar we hebben wel de afspraak hier dat als het nodig is dan kunnen we bij haar terecht. Maar tot nog toe is het via haar nog niet nodig geweest.

Oke dus dus als organisatie is er wel een soort van beleid, van uuu ja als jullie aangifte willen doen dan kan dat bij de wijkagente, en komt die wijk agent dan ook langs of hoe werkt dat?

Ja die is regelmatig hier, maar dan in burger he. Wante politie mag hier niet binnen komen, want dan vooral voor de ongedocumenteerden die zijn er toch bang voor.

Ja dat schept toch onrust.

Ja en wij zeggen voor deze mensen is het een huis en bij mij komt er ook geen politie thuis als ik niets gedaan heb. En je ziet ze gewoon alle kanten opschieten als hier politie is. Naar de wc naar boven enz. dus we hebben gezegd als iemand zich misdraagt wel maar niet ongevraagd. Dus een enkele keer komt ze binnen maar dan als burger. Dan is ze wel in functie maar niet met kleding.

En neemt ze dan hier aangifte op? Of uu

Nee zij legt contact met Piet of Kees en ze maakt de afspraak en zegt zal ik uitleggen hoe het zit met ongedocumenteerden en dan kunnen ze aangifte doen. En zij staat er dan voor in dat ze dan weer veilig terugkomen.

En uu dus dan is zij een soort van contactpersoon tussen het bureau en jullie.

Ja

En gaat ze dan ook mee?

Nee

We hebben wel gezegd van uu als, het is eigenlijk niet voorgekomen dan mensen echt aangifte moesten doen... maar we hebben wel gezegd als het echt nodig is, dan willen wij wel mee. Al is het alleen even om ze te brengen, het eerste stukje, gewoon even op weg helpen.

Ja gewoon om daar te zijn.

Ja

Ja, oke.

En daar naartoe begeleiden, want het is ook wel eens een groot gebouw.

En hoe uu, dus het is best wel duidelijk voor de organisatie, en binnen de organisatie, voor de mensen

Ja

En hoe wordt dat gecommuniceerd naar de ongedocumenteerden die hier wonen?

Eigenlijk niet, als het aan de orde is.

Stel dat een jongen zegt ik ga aangifte doen en dan zeg ik is dat al geregeld, en dan zegt hij ja ik heb een afspraak gemaakt met de politie. En ze hebben ook al een datum gegeven... en ik zeg dan oke. Want anders kwam het via ons en zo en zo. Dus als het aan de orde is vertellen we het, we gaan het niet breed communiceren.

Oke pas als het aan de orde is.

Ja

En uu

Hier intern, de medewerkers weten het allemaal wel, maar de mensen niet.

En waarom heeft u er voor gekozen om zo te doen, en de mensen niet te informeren?

Kijk het is zo ontstaan omdat het zo sporadisch voorkomt. De mensen krijgen toch als genoeg informatie en dan krijgen ze dit er ook al bij.

Dat is waar.

En dan zijn ze het al lang vergeten of ze weten al niet meer precies hoe het werkt.

Nee

Dus dan kan je het net zo goed dan uitleggen hoe het zit.

Ja dat is wel interessant dat het zonder dat er beleid voor gemaakt is dat het dan allemaal goed loopt?

Bij ons wel, ik weet niet hoe dat gaat in de rest van de stad. Ik weet wel zeker dat het bij de politie enzo het ooit eens een keer.... Wij hebben iedere maand eens een overleg, dat heet Brio, breed Rotterdams illegalen overleg, en daar is het ook wel eens een keer aan de orde geweest. En daar vond een gemeenteambtenaar.. die zei: ja eigenlijk is het helemaal niet nodig, want volgens mij is het in Rotterdam helemaal niet aan de orde dat ze vast gezet worden, maar ik begreep van ROS bij Theo, dat het daar wel eens gebeurd was dus je moet natuurlijk niet zo hard roepen dat het niet gebeurd.

Ja.

En ik dacht ook ow daar is dus helemaal niet zo over nagedacht, het beleid. Nee dat kwam wel duidelijk naar voren. Het had eigenlijk weinig zin om daar iets aan te doen.

Ow ja ik heb een afspraak met Theo binnenkort, dus dan zal ik het daar ook wel horen hoe het daar gaat.

Ja owja dat is waar.

Misschien dat het maar een aantal keer voorkomt, dat het daardoor niet wordt behandeld.

Ja dan nog, zouden ze het moeten doen.

Um.. dus ik moet zeggen ik heb nooit, ik ga al een aantal jaren mee, ik heb bij de straatkrant gewerkt en bij de oude Pauluskerk, en toen was er iemand uit algerije en die had heel goed straatkranten verkocht en die was ook van zijn geld beroofd, en ja dat was al in 2010 of 2009

ofzo, en die durfde in eerste instantie ook niet, maar toen zei iemand, nee jo maar dat moet je doen want ben je helemaal mal je laat toch zo niet je geld afhandig maken. En dat ging toe ook prima hoor. Dat ging helemaal niet via de wijkagent. Dus ik heb zelf in mijn werkzame leven niet meegemaakt dat mensen moeilijk aangifte konden doen.

Ik weet dat er denk in begin 2000 een mevrouw was die zei dat ze verkracht was door een van onze medewerkers. En wat was er nou gebeurd, die man had een kamer ene zei had geen plek en het was een landgenoot en toe zegt hij je mag wel bij mij slapen. En toen was het heel gezellig geweest s 'nachts en ik denk dat die mevrouw toch geschrokken was en dat ze denk owjee wat heb ik nu gedaan en toen ging ze aangifte doen. Dus die is ook aangifte wezen doen en die meneer is ook op het matje geroepen. En toen ben ik als getuige erbij geweest. Die mevrouw was ook ongedocumenteerd. Maar dat was ook geen probleem.

Ik heb nou nog nooit meegemaakt dat mensen gelijk vast gezet werden.

En heeft u wel eens gehoord dat mensen tijdens het aangifte doen er dan op gewezen worden op het ongedocumenteerd zijn? En dat ze daar op doorgaan?

Nee,

Dat zijn dan allemaal goede ervaringen geweest in Rotterdam, in ieder geval van de Pauluskerk.

Ik ben ook het eerste aanspreek punt, dus mensen zullen dat ook zeker tegen mij zeggen als dat zo was.

Wat mij opvalt is dat mensen ook gewoon zelf aangifte willen en durven doen.

Ja, eigenlijk die drie voorbeelden die ik noem, dus dat zijn dan de laatste 5 jaar dat mensen gewoon zelf aangifte gingen doen en dat het gewoon goed gegaan is.

En zouden er mensen zijn die het niet doen omdat ze niet durven?

Die zullen er zeker zijn alleen die ken ik dan niet. Maar die zullen er zeker zijn.

En wordt dat contact via de Pauluskerk.. uu want als er aangifte wordt gedaan heeft meneer natuurlijk wel een soort verblijfsadres nodig, is dat dan de Pauluskerk?

Ja dat is dan de Pauluskerk.

Ja, ik spiek eventjes...

Ja tuurlijk.

Wat vindt u eigenlijk van het huidige beleid? Hoe dat dan nu geregeld is?

Ja, Ik vind eigenlijk dat er beleid moet komen. En dat is er natuurlijk niet, dus mocht je eens een keer een kwade agent treffen, en die zijn er natuurlijk best. Dan zou je best wel een keer de pineut kunnen zijn. En als je dan niet zo contactpersoon had als eeee... en nouwja ik ga op haar af en dat is jou afdeling niet, dat is de onze, daar moet je niet mee bemoeien, dat zou natuurlijk ook zo nog kunnen. Wij gaan daar zo maar op af dat zei de juiste persoon en een vloertje legt en zegt je moet die jongens met rust laten want zo zo en zo. Maar je weet het niet want het is eigenlijk blind vertrouwen. Maar er is helemaal geen beleid.

Dus eigenlijk beleid rondom veilig aangifte gebaseerd op vertrouwen en goed contact.

Hier wel, ik weet niet hoe het ergens anders is, maar hier wel. Want er is niets op papier. Dus dan zouden ze het eigenlijk mooi op papier gezet moeten worden. Ja vind ik wel want deze mensen zouden gewoon veilig aangifte moeten kunnen doen.

En kan je in het huidige beleid overal aangifte doen? Of moet je naar een speciaal bureau?

Er moet in ieder geval een afspraak gemaakt worden. Dat moet via internet. De aangifte kan ook via internet.
Bij beide voorbeelden hebben ze gewoon een afspraak gemaakt en zijn ze op het bureau geweest.

En is er verder naast... u zegt er is dus een wijkagent zegt u die komt dan af en toe langs en er is één keer in de maand een bijeenkomst. Is er verder nog contact met de politie verder?

Nee.

Volgens mij heb ik dan alles wel gevraagd, dat is dan snel gegaan.

Ja.

Weet u of er mensen zijn van de politie of er mensen zijn van de politie die over dit onderwerp gaan?

Nee Rotterdam is dat niet zo.

Dus er zijn dan niet echt contactgegevens voor mij om de politie te kunnen benaderen.

Je zou het eens een keer op Doelwater, dat is het hoofdkantoor daar zou je het eens moeten vragen.

En zijn er in Rotterdam nog andere hulporganisaties voor ongedocumenteerden?

Ja vluchtelingen werk, ROS, en om de GGD hebben ook uuuu.... Het leger des Heils, die heeft ook een opvang plek in Capelle. Voor ongedocumenteerden, zieke, langdurige ongedocumenteerden. Dat zijn mensen die zijn al bijna 25 jaar in Nederland of langer, en die mensen worden daar natuurlijk niet beter op.

OW dan heb je ook nog stichting NAS (Nico Adriaan Stichting) die zit aan de vijver Hofstraat en die hebben ook ongedocumenteerden, die hebben twee panden ik geloof twee van twintig panden voor de bed bad en brood regeling. Dat is een opvang voor dak en thuislozen en die hebben ook wel eens ongedocumenteerden. Ik doe daar de juridische zaken voor die mensen.

En dat zijn wel de organisaties, de grote spelers voor de ongedocumenteerden.

Oke dank je wel, dan ga ik die benaderen.

Ja geen dank.

Interview hulpverlening Amsterdam

Ghanese kerk, Emmanuel Koney

I'm Emmanuel Koney and I'm a pastor and also a social worker.

So welcome to the bijlmer, sorry for being late. I was here and then there was a emergency and I had to take my car en help the police.

Well it was a good cause..

Yes it was a good cause. You are welcome. Any question you can ask me. Maybe you heard about the project for veilige aangifte.

Yes we have.

Its the initiative that me and Leo Wilde, the police commissioner started. He's a great guy. He has passion for humanity, easy to work with hand very committed. We're be able to realise is, now I think, its in Rotterdam, Dordrecht, eindhoven. And I think Utrecht also. Because we met in Eindhoven parlement. The LOS lady was also there. I heard the European union wanted it, and now the police accepted it.

Me, I started it because i get a lot of complanes on violent illegals. Who were here for one reason or another, to get political asile. But they didnt accept the asile, or they accept it for a while but when the country was safe, they want them to return back en they taught, well I still dont feel safe to go there. I don't like the word illegal.. So I will use undocumented, forgive me.

Undocumented yes.. We also use that word.

And we took the initiative for undocumented because I have more than 5000 who i registerd, in case there is a problem. Some of them are vulnerable and these maffias they use them. And they have no where to support them. So what i've decided, is to register them. I have their names, there telephone numbers. I dont ask for a adress. I told the police. The police knows that i was register them in de kandelaar. We normally have every three months a dialog with the police. We became a network partner. Because some of them have relevant information. Most of the undocumented knows the criminals and know there identity, so if its legalize they can go to the police and report. In some cases hand have been amputated.

And how does the contact started with Leo?

Oh, I started police dialog. 8 or 9 years ago, i was a chaplin to justice in the detention. So I preached in the detention. For these undocumented.

Here in the bijlmer?

Not in the bijlmer but schiphol, utrecht, zeist. And then I took the initiative to, well, me myself i didnt trust the police because the cultural differences. But then I realised that de difference between the police and the community is also far. There is like a division. We saw people

jump of the ninth floor, just because the police knocked on their door. They just panicked and jumped. I started, having the passion that life is better than death. I said well, let me go the the police, invite them for a dialog. So i took initiative for the dialogs, free in ,free out. The unocumented people will be there, documented people will be there. But on the dialog day they didnt have the right to control anybody. In that days, Smit was the head chief, and he rejected it. but i still pushed it. By that time Leo was het diversity chief in a new office so I taught let me check. If the head chef said, you cant get a dialog with undocumented people, let me go to the diversity compartment.

Oke, and that was the time that the project started? Because we heard that the project started in 2010?

The project started in 2009. After that was the main time we came togheter. But when I started with dialoging it was 2009.

And what was the difference between 2009 and 2012 with the pilot?

What happened is that the official dialog started in 2011. To get the partners we took the time, because nobody wanted to be a part of it. It was something new so we took the time. And there was one guy, also in the office of diversity, he was a police antillian. He is now senior inspector in the acadamy. And he was a black guy, so they send him if they wanted that a relationship was build. So we started dialoging with the community leaders.

Oke, and in the present? Is there still once in every three months that you have the dialog?

Yes, the first one in 2016 was on the 18th of march. And the second one wil be on the 24th of june. And then august en november. So every year we have four times.

And are there many people at a dialog evening?

A lot, a lot.

And how do you contact them?

I have the network. We do flyers. I can look if I have some flyers from the previous one.

zoekende naar flyer, bellen naar kantoor.

We also saw a card we get from Rian Ederveen that you can use for veilige aangifte?

Yes, I also have some cards over here. We share it among the undocumented.

laat design van flyers zien

What is the date?

November 2008.

So this was before the project started?

No, we started it like this. This was the first one.

We do it in a African style.

And do you give this in the church?

No not in the church. The majority of the people who come to the church are documented. I will print the flyer for you. This is the first one.

And Im wondering how a day like that looks like. Can you describe that to us?

Well Im with Leo and partners, and the police are there, sometimes we bring some lawyers, sometime we bring some.. depends on the subject. Sometimes we bring some doctors. Sometimes we bring the belasting people. Im the moderator. And I start it, feel free to peak. You can even watch it on youtube.

And is it in this building?

It's in my church hall. You know im also a pastor. So we eat first at the first floor. The people, the undocumented eat together with the police. They prepare african food. You want to build a bridge to bring them together. So you create a athomsphere from friendship.

I can imagine that the police officers do not wear their uniforms?

Their uniformed.

Yes?

Yes, yes, yes, all of them. Everybody is uniformed. Because i promised the illegals this is free in free out. So this promise is whats keeping them.

We talked to some undocumented people at stichting Seguro and they said that even now the know they can do veilige aangifte, they still didnt want to go to the police.

Hmm.. We give them a card over here. I can give you some of the cards.

zoekende naar kaartjes

Those people who are afraid, they come to me and I bring them to the police.

This card is my ID and the police accept it. And I launched this on the dialog day. We share it.

This is their own card and every police employee who do not know about this, when you get a card you can go to the website and check.

So Im proud of the dutch police to be honoust. Of the relationship we have reached.

We were wondering if somebody who has no documents does aangifte, how much energy the police will put in de aangifte.

They will put the same energy they put in every aangifte.

They will treat you the same.. I did a presentation for them. I will show you the presentation.
laat presentatie zien In the head office. I can not send it to you but i can show it to you.
Some people, the way they behave when they wear a police uniform. Its strange. If your a good person, you threat others fairly.

If you where born in Nigera, Sudan, Iraq, Syria. And you succeed your first or second degree en you have a wife and children. And somebody said to you that he can take you to the west. And if they come to the Netherlands, they very often do the donkey jobs that we dont want to do. So they dont competing with us for a job. They do the bad jobs. If your were in their situation you will do the same. And everybody is talking about the law, but in every law their is a human factor.

This illegal is an example from a person who got a bullet in the hand and they cut the hand.

laat foto's zien

He was afraid to go to the police and this bullet were there for 6 months.

Horrible.

Yes, and someone told him about me. The friend came to me first and I said I can help him. So I took him. I first took him to the police because I know that if we first go to the hospital they will call the police. So we first go to the police and told him to show his hands. And they took him to the hospital and they took care of him.

So you were the save person to go to.

Yes.

And in other city's are there any initiatives like this?

Now we are planning to start the initiative in The Hague. The police is planning to start it. Den Haag will start soon. But now every undocumented can go to any police station in Holland. And if they are afraid they can come to me and I will bring them.

Oke, so it doesnt matter were they live?

It doenst matter. Even if they live in Eindhoven I will drive there and I wil take them to the police.

The biggest problem seems to be that the most undocumented people dont know that they can do veilige aangifte. Because nobody told them.

That's a disgrace. Its all over.

But we went to Utrecht and the people we asked didnt know. All of them.

All of them?!

Yes, for now we only asked at Seguro, so maybe in other organisations they are more familiar with it.

We sent it to the newspapers and the nieuwsbrief and all that. It will be, maybe I will give them the benefit of doubt. Maybe they are new undocumented.

Not all of them.

Then what we have to do is find more partners and spread the news.
Because right now, is the news mostly spread by church? Or other ways.
Well here I spread it at the Parool.

O the newspaper?

Yes! It was. The parlement took it. so it became big in Holland. Maybe the dutch language is a problem? First we translate it also in English but now we translate it to spanish and portugese because we have some Spanish churches.

So we try every way to get the way across. And if any police abuse any undocumented I say you come to me and we go to the police.

And Im proud of Leo because i took him here in the office and I shared my idea and he has also an idea and we shared and shared and shared. We were busy for almost 2 months I said, I bring 10 illegals. Interview them. And then he realized.

I said I have 5000 illegals and dont go after them because im honest to you.

They said at first that the idea will manipulate the system but I said, no, I dont want to manipulate the system. If you happen to have a daughter from 15 who gets raped in the lift in Amsterdam South east Bijlmer, and that daughter, she is undocumented. This is a true story, that girl could not go to the police, being raped at such a age. Because she is afraid, if she go and report the case they will ask for her ID. And if she has no ID, she will end up in detention and the perpetrator will walk free and abuse another wife.

So she is punished for something that came to her.

Yes, and I said to the police, that girl will have that pain for the rest of her life.

They are helpless.

Yes This is inhumane. And this frustrated me. And Leo said I will do it with you.

And that article that tells you to obey the rules, it doesn't say to obey your heart, who you are. Your identity. Before you swear. Than the commissioner said, can you talk to my boss?

And now we are all good friend. They have reason. I said I know your putting your job to danger. But be who you are. The next day he came back and said when can we start this project? He said I come back to you and he did. He came back and said that he want to interview 15 undocumented people together with me. I said, if you want 1000, I ll give them to you. We took a whole month, every day we have like 1. He was sitting were you are sitting now and I said, ask any question. The undocumented people said they trust me in stead of the police. And why? Not because Im black? But because of my ideology and philosophy. Go and watch the documentary calling for Kony. It was on NL 1 NL2. All the stories.

We will.

I have more cards so if there are more people. Tell the other people that they can come to me. So they invited me to the newyears party from the police. This is Leo and pieter Jaap.
showing pictures

Interview hulpverlening Den Haag

Wereldhuis, Mpanzu Bamenga

Want in Eindhoven hadden wij ook iets gehoord, dat daar iets was gestart en ook vanuit jouw initiatief.

Ja dat klopt ja. Ik had toen in januari 2015 een motie ingediend. En ehm.. de motie heette volgens mij ook iets van veilige aangifte. En naar aanleiding daarvan is uiteindelijk in Eindhoven mogelijk gemaakt dat er, ja, veilige aangifte gedaan kan worden. En er is uiteindelijk in oktober 2015 is het helemaal in orde gemaakt in de zin van, dat het gewoon ter alle tijden kan.

En in de praktijk, zijn er dan ook mensen geweest die dit in Eindhoven hebben uitgevoerd?

Ja.

Ja? Oke.

Want in Amsterdam heb je dan het veilige aangifte project, daar zijn wij ook langs geweest en hebben wij iemand van de politie gesproken en de hulpverlening. Emmanuelle Koney, ken je die ook?

Zeker.

En die gaf aan hoe dat dan ging en hoe zij dan ook met dialoogavonden bijvoorbeeld zeg maar contact leggen tussen politie en ongedocumenteerden in dit geval zelf. En dat was toch wel een manier zeiden zij om het bekend te maken. Wordt dat hier ook op een of andere manier gedaan?

Mhm

En is dat ook in samenwerking met de politie?

Ehm.. Nou wat wij hier gedaan hebben is in eindhoven hebben wij bijvoorbeeld een organisatie die heet vluchtelingen in de Knel. En die organisatie ontvangt heel veel, echt heel veel, ehm.. en wat zij vervolgens doen. Zij informeren ongedocumenteerden. Verder hebben wij andere organisatie, die ontvangen ook ongedocumenteerden en die informeren ze ook. En tot slot hebben wij hier een basisrechten boekje en daarin staan alle rechten in. En die krijgen alle ongedocumenteerden in principe overal waar zij terecht komen. En daar staan alle rechten in en ehmm.. en zo komen zij er eigenlijk achter. Dat zij gewoon veilige aangifte kunnen doen.

Het is zo dat mensen zonder verblijfsvergunning. Nu eenmaal een soort van wantrouwen hebben richting politie.

Ja, ja

Dus ookal weten zij dat, dat die mogelijk er is. Zij zullen niet zo snel rechtstreeks naar de politie gaan. Ze zullen dit eerder doen via een organisatie die zij nog meer vertrouwen.

Ja precies.

En het is aan die organisatie om te weten dat die mogelijkheid er is. En en en, ik denk dat rustig bij rustig dat er voor gaat zorgen dat meer en meer mensen daar achter komen. En dat het op gegeven moment natuurlijk is, want wettelijk gezien is het mogelijk. Wettelijk gezien wordt er geen onderscheid gemaakt tussen mensen met of zonder papieren. In het strafrecht staat dat iedereen d mogelijkheid heeft om aangifte te doen. Maar in de praktijk. Wat gebeurd er.. Dan heb je geen papieren en dan kun je gewoon aangifte doen maar vervolgens heb je de kans dat je dan aangehouden wordt en dat je in bewaring geplaatst wordt. En dat brengt dus angst mee waardoor mensen uberhaupt niet gaan eh, gaan eh, aangifte gaan doen. En het is een hele reeee kans, en waarom is dit een hele reeee kans? Er zijn gevallen van mensen die gewoon opgepakt zijn terwijl zij veilige aangifte gingen doen.

Jaa wij hebben zelf ook voorbeelden gekregen. Eergister zijn wij in Amsterdam geweest. Bij de persoon die adviseert over discriminatie en vluchtelingen volgens mij ook en die zij dan ook, die had een aantal voorbeelden van politieagenten die dan begonnen, het gesprek eigenlijk begonnen met, ja je komt hier aangifte doen maar je moet wel weten, eigenlijk mag je hier niet zijn. En op zo'n manier beginnen dan is het natuurlijk al zo gestuurd dat het lastig is voor die ongedocumenteerden om nog verder te gaan in wat ze willen zeggen. En de politie zei ook dat het voor hun heel belangrijk is. Als eerste natuurlijk ze willen iedereen helpen. Ongeacht waar diegene vandaan komt. En aan de andere kant kunnen ongedocumenteerden ook voor informatie zorgen omdat de ongedocumenteerden zich vaker in een milieu begeven waarbij ze te maken kunnen krijgen met eh.. ja eh.. met strafrechtelijke feiten. Ook van anderen. Dus daardoor gaf hij ook aan dat het zo belangrijk was. En in den Haag is dat hetzelfde? Wij hoorde dat er niet zoveel geregeld is en dat er eigenlijk ook niet zoveel organisaties zijn voor ongedocumenteerden vooral.

Hmm..

Klopt dat?

Nee.

Oke...

In Den Haag zijn er veel meer organisaties dan in eindhoven bijvoorbeeld. In eindhoven is er een grote organisatie en één andere die ook wel iets doen. Maar het is heel centraal geregeld. Wat het makkelijk natuurlijk maakt. Er hoeft maar een organisatie te zijn. In den haag zijn er heel veel organisaties voor vluchtelingen.

Oke, oke

En dat maakt het ook, dat is goed, want dat zorgt voor meer draagvlak allen dat maakt het ook moeilijker, want niet alle organisaties zijn genoeg geïnformeerd.

Nee precies

En onze ervaring met veilige aangifte doen is gewoon goed. Daar gaat altijd iemand mee, van het wereldhuis en dan kan de persoon gewoon aangifte doen en dan wordt er verder naar mijn weten. Wordt er verder niets op ondernomen.

Met de aangifte zelf?

Nee nee, met de persoon die aangifte doen zelf.

O ja, inderdaad.

Dus de ervaringen daarvan zijn goed en het is, het zou dan ook geen, is het dan ook niet nodig om een pilot die in Amsterdam is gehouden te initiëren.

Hmm..

Zeg maar een centrale pilot die voor heel den haag geldt.

Een pilot voor wat?

Nou bijvoorbeeld, wij spraken Koney en die zei dat hij ook gesprekken heeft gehad in den haag om ook zoiets in amsterdam te starten.

Waarom zou je dat willen?

Nou het contact tussen de politie en ongedocumenteerden, om dat verschil kleiner te maken en te laten zien aan die ongedocumenteerde mensen van, de politie is hier om jou te helpen. Door middel van die dialoogavonden. Dat was hetgeen dat hij als reden aandroeg. Zou dat in den haag een optie zijn? Zou het werken? Of is het nodig? Laat ik daar mee beginnen, is het nodig?

Ik denk dat het geen kwaad kan. Ik denk dat het alleen maar helpt. Als je als politie een keer in de zoveel tijd een presentatie komt geven en zeggen dat, he, dat je altijd bij de politie terecht kan. Ik bedoel, dat moet men altijd doen. Ik denk dat dat goed is om te doen. Dat daar aandacht voor is. De vraag is alleen, tuurlijk, en als de politie alle capaciteit van de wereld zou hebben dan moet je daar zeker mensen op zetten om te werken aan vertrouwen. Dat is gewoon. Kijk hoe moet ik dat zeggen. Je kunt drie man daar neerzetten die iedere week werken aan vertrouwen maar er hoeft maar 1 incident te zijn en het vertrouwen is weg. Het is echt een cultuur wat meer past bij het politiecurs zelf dat eigenlijk nog belangrijker is dan de benadering van de politie.

Dus eigenlijk van alle agenten, niet dat er een tussen ziet die het op een andere manier doet.

Nou, ik zeg wel, soms presentaties geven, dit en dat, mwa.

Dat zou kunnen bijdragen? Aan meer vertrouwen.

Ja, maar dat zijn dingen die je ook per politiecorps met de wijkpolitie of wat dan ook kunt regelen. Dat hoeft niet perse heel groot middels een project volgens mij. Het was nodig via een project omdat het op dat moment, hoe moet ik het zeggen, semi-illegaal was. Dan heb je een project en pilot nodig. Dan heb je toestemming van de staat om dat te doen. Maar inmiddels zijn er instructies dat alle politieambtenaren moeten handelen. Is er een richtlijn er voor. De slachtoffersrichtlijn. Dus de situatie van toen die is er eigenlijk niet meer.

Nee.

Het is nu een heldere situatie dat je gewoon moet helpen.

En ik had dan ehm.. twee weken geleden ben ik langs gegaan bij de mannen van Seguro. Ik heb er een paar gesproken en gevraagd van, stel je voor d'r overkomt je wat. Iemand pleegt een misdrijf, je wordt bedreigt. Iets in die trend. En jij wilt aangifte doen. Wat zou je doen? En eigenlijk van de vijf mensen die ik heb gesproken daar over, wist niemand daar vanaf. Is dat in den haag ook? Wat doen jullie als wereldhuis om dit duidelijk te maken? In amsterdam hadden ze van de politie kaartjes die ze meegaven. En in Utrecht is het blijkbaar nog niet overal zo. Hebben jullie daar een manier voor?

Kijk, wat we als manieren hebben is dat wij vooral vertrouwen hebben van onze doelgroep. En onze doelgroep komt naar ons toe als ze ons nodig hebben. Mijn fiets kan gestolen worden maar dan ga ik niet naar de politie toe. Als ik iets erg genoeg vind om naar de politie te gaan, dan doe ik dat. Dat verwacht je eigenlijk ook van de ongedocumenteerden. Dat als er iets ergs gebeurd. Dat ze naar ons toe komen. Ook al kunnen ze rechtstreeks naar de politie. En dat wij duidelijk maken dat ze naar de politie kunnen en aangifte moeten doen. Dan zorgen wij dat er een afspraak gemaakt wordt en dat die persoon er naartoe kan.

Onder begeleiding dus?

Onder begeleiding. Maar dat is allemaal voor het veiligheidsgevoel van de persoon zelf. Dat doen we ook als ze naar de rechtbank willen gaan.

Dat is inderdaad belangrijk. Want ken jij gevallen dat mensen echt uit zichzelf naar de politie zijn gegaan?

Zeldzaam. Ik ken ze niet. Nee.

Ben je zelf wel eens meegeweest die aangifte ging doen?

Nee.

Nee, oke. En de mensen die bij jullie werken. Zijn allemaal vrijwilligers? Die gaan dan mee met de personen.

Wij krijgen daar achteraf altijd verslag van. Hoe het is gegaan.

En zijn er, volgens mij als er aangifte wordt gedaan dan is het ook verplicht in sommige gevallen om een tolk te regelen. Gaat dat via jullie of via de politie?

Wij regelen geen tolk, dat regelen zij dan.

Ik moet zeggen dat ik zelf ook wel verbaasd was dat er weinig mensen in utrecht vanaf wisten. En ik had het ook tegen de begeleiders gezegd en ik kreeg de indruk dat zij er ook nog niet heel erg hadden. Dat vond ik wel bijzonder. Zeker in utrecht waar het dan nog bekender wordt gemaakt dan in rotterdam of den haag. Maar in den haag gaat het vooralsnog dus goed?

Ja eigenlijk wel.

Oke, goed om te weten.

En dan kan je actief iets doen als overheid maar je kunt ook passief iets doen. Wat je ziet is dat bijvoorbeeld eindhoven er voor kiest om het passief te doen. Wij regelen het. Zij hebben een persbericht uitgestuurd. Zij hebben contact met de organisaties, zij hebben hier dat laten weten, klaar. In den haag heeft volgens mij de burgemeester gezegd, bij ons kan dat al lang. Punt. Wij doen het al. Dus een passieve manier van, en dan is het aan de hulporganisaties om zelf actief de mensen te informeren. Want de politie kan heel hard zijn best doen om het vertrouwen te krijgen. Tuurlijk zal het beter gaan ,tuurlijk. Alleen ja, de inzet. Tenminste je kunt het ook op een andere manier doen. Het is niet alleen maar dat het via zo'n , weet je wel. Zo'n intensieve manier, zo'n project moet.

En volgens mij is de intentie van het project, juist omdat het toen niet mogelijk was. Moesten ze toen een project starten om toestemming te krijgen van de staatsecretaris. Anders ben je tegen de wet in aan het handelen. En op het moment dat je toestemming krijgt. En amsterdam had zo'n toestemming. Dan heeft het toegevoegde waarde. En begrijp mij niet verkeerd. Tuurlijk als je alle capaciteiten hebt. Ja , doen maar. Waarom niet. En sowieso, capaciteiten of niet. Mensen moeten wel, als ik bijvoorbeeld politie uitnodig dan moeten ze een keer een presentatie geven dat ze gewoon veilige aangifte hoeven doen. Dat ze niet bang hoeven te zijn. maarja aan de andere kant, het is ook weer de waarheid dat als ze ergens opgepakt worden omdat ze geen papieren hebben. Dat ze het recht hebben om ze in bewaring te plaatsen snap je,

Nee tuurlijk.

Dus daar moeten we ook niet over liggen.

Nee, volgens mij is het ook begrijpelijk dat ze zo bang zijn. Als iemand mij kon oppakken dan is het natuurlijk ook raar dat het bij deze situatie dan weer niet kan en dan zou ik ook mijn twijfels hebben. Moet ik het wel of niet doen. En dat zou dan, ja als het echt ernstige gevallen zijn dan is het inderdaad goed dat er hulpverleningsorganisaties zijn die mee kunnen denken. Het is een duidelijk verhaal in ieder geval voor den haag.

Wij willen ook naar politie om te kijken wat er precies met een aangifte gebeurd. Misschien heb jij nog wel een tip wie wij daarvoor moeten benaderen?

Interview hulpverlening Utrecht

Noodopvang Utrecht

Goedemiddag, wat fijn dat je even tijd hebt om een paar vragen te beantwoorden!
Geen probleem, waar wil je beginnen?

Nou ik vraag mijn ten eerste af of jullie weleens te maken hebben gehad met een ongedocumenteerde die aangifte wilde doen.

Ehh, ja. Af en toe, maar niet heel vaak, want meestal gaat alles gewoon wel goed, dus..

Oke ja. En in het geval dat, hoe gaan jullie daarmee om als organisatie?

Nou eigenlijk omdat wij alleen opvang bieden, houden wij ons daar een beetje vanaf . Er zijn 2 organisaties die meer doen met het juridische deel en dat zijn STIL en vluchtelingenwerk. En zij begeleiden eigenlijk bij een aangifte.

Maar we hebben een keer gehad dat iemand aangifte wilde doen van een voorval. En toen hebben wij wel ook de politie gebeld om te zeker te zijn of zij er goed mee om zouden gaan.

Jaa.. En hoe ging dat dan in z'n werk verder? Hoe heeft de politie dat opgepakt dan?

In Utrecht is het voorstel van veilig aangifte doen al aangenomen, dus politie heeft de plicht om de aangifte op te nemen. Ik moet wel zeggen die niet in de smaak vielen bij onze bewoner.

Heb je een voorbeeld daarvan?

Bijvoorbeeld een vraag naar documenten en een beetje zeggen van ja dit document is niet geldig dus heb je een ander document? Nou, maar onze bewoners hebben vaak geen geldige documenten. Dus daar schrok hij wel een beetje van.

Ja snap ik. En werd de aangifte bij jullie opgenomen of op het bureau?

Ja op het bureau en er ging een van onze medewerkers mee.

Helder. En heb je enig hoelang geleden dit was?

Ehm.. Ja toen waren wij nog alleen nachtopvang, dus ik denk 3/4 maanden geleden?

Oh oke oke. Want ik heb namelijk ook met de politie gesproken, met de contactpersoon die het beleid mede heeft opgesteld voor Utrecht en hij zei er is sinds 2015 nog geen aangifte gedaan door een ongedocumenteerde persoon.

Oke.....

Heb je nog een ander voorbeeld van iemand die aangifte wilde doen?

Hm nee heb ik niet, want er gebeurt niet zoveel. En de betreffende bewoner twijfelde ook heel erg en vertrouwde het niet helemaal. Het was wel moeilijk om degene over te halen aangifte te doen.

En hoe hebben jullie die bewoner dan overgehaald?

Nou niet door te pushen, maar door te zeggen je mag het doen. En ik zei er gaat iemand mee en het is niet gevaarlijk ofzo.

En in welke richting moet ik denken als het gaat om een strafbaar feit?

Ja er was hem geweld aangedaan, maar buiten de deur om. Ik weet niet hoe je het noemt, maar ik noem het mishandeling.

Ja een geweldsdelict. En over jullie als organisatie, hoe stimuleren jullie de aangifte?

Wij laten het eigenlijk vooral bij de mensen. Wij dragen het niet te ver uit nee.

Vind je dat dan een taak voor de politie of hulpverlening?

Ja, wel door de hulpverlening, want al deze mensen komen bij verschillende instanties en iedereen moet ervan weten. Overigens hebben wij weinig zicht op hun juridische dossier. En al onze bewoners die bij ons slapen die lopen ook bij STIL of Vluchtelingenwerk.

En in hoeverre is het bij jullie bekend dat er veilig aangifte gedaan kan worden?

Jaa. Ik heb dus zelf ook onderzoek gedaan naar ongedocumenteerden en politie. Dus het kan zijn dat ik het weet en anderen het niet weten. Maar ik denk nu wel dat iedereen het bij ons weet, omdat wij een keer hebben geholpen om de aangifte mogelijk te maken. En goed om je hierover te spreken, want ik ga het nog wel bij m'n collega's neerleggen. Ik denk dat elke organisatie zo bezig is met haar eigen taken dat het een beetje blijft hangen.

Precies en dat zei de man van de politie ook en daarnaast is het ook niet iets wat dagelijks voorkomt.

Ja klopt. En wij hebben ook folders liggen in onze ruimte zodat een ongedocumenteerde bijvoorbeeld weet wat zijn rechten zijn als hij wordt uitgebuit met werken, maar we dragen het niet actief uit naar bewoners. Alleen bewoners die de folders lezen die weten ervan. En ik moet ook zeggen dat de politie niet door iedereen even makkelijk wordt vertrouwd. En dat bleek ook bij de aangifte want eentje die ging er heel goed mee om en de ander stelde vragen waarop de bewoner zich niet op zijn gemak voelde.

Interviews ongedocumenteerden Amsterdam

Respondent 1, Vrouw, ongeveer 40 jaar, Ethiopië, in NL sinds 2007

Hello

Hello haha

My name is Robbert, I have some questions about doing aangifte bij the police. For example for me, when someone is stealing my phone I can go to the police and do aangifte. So then I talk to them and then i say i am Robbert and he stoll something

form me and it was happened there and there. And they writhe it all down. And then they are looking for the person who did it. So that is aangifte. And i am investigating that if it is the same for people with no documents. Do you know what I mean?

Yes I understand, because three years ago somebody with a car drove against me. With a auto.

Wow

And the student see me and they talk to a man and they did a report because I was in the hospital. I have the papier. and the driver ran off. The police went after him.

I can imagine that It was a scary situation.. Did you recover from it?

Yes, I was lucky, I could go home after a couple of eh.. days.
But I was glad they catch him.

And did you know at the time that you can report it to the police?

Yes I heard from some people.

But did they asked you for your papers when you reported it?

No, I went there and they just helped me.

and how it was it at the police station?

Police station?

No the police came and people who can speak Nederlands have talked to the police for me.

It is good that other people have talked because if I see the police I run away.

But are you afraid for the police?

No I am not afraid for the police.

Why?

Because if they want me they can find me here in wereldhuis. And I have the card of wereldhuis so they can call them.

Sorry I have to go.

Mevrouw was afgeleid en moest weg...

Interview ongedocumenteerde Amsterdam

Respondent 2- Vrouw, 28 jaar, Angola, in NL sinds 2006

Hey *, wat fijn dat je even tijd had om een paar vragen te beantwoorden.**

Is geen probleem, wat wil je vragen?

Ik wil het graag met je hebben over het 'veilig aangifte' kunnen doen voor mensen die ongedocumenteerd zijn. Weet je wat dat best?

Veilige aangifte?

Ja precies. Stel jij bent slachtoffer van een misdrijf, maar je bent ongedocumenteerd toch, dat je dan naar de politie durft te gaan om aangifte te doen.

Mag dat?

Haha, ja dat mag in Amsterdam zeker ja. Wist je dat niet?

Nee ik weet dat niet, maar ik vind het heel goed.

Snap je wat er bedoelt wordt met veilig aangifte doen?

Ja ik ga naar politie om misdaad te melden en zij doen mij niet in de gevangenis.

Precies! Wist je dat dat kan Amsterdam?

Nee nee, kan dat nu?

Ja al een paar jaar, wat vind je daarvan?

Ja ik vind het super. Ik ben niet bang voor politie, maar wel voor vreemdelingenpolitie.

Daarom ga ik geen aangifte doen, maar misschien nu wel.

Goed om te horen. Heb jij weleens iets meegemaakt dat je eigenlijk de politie erbij zou willen hale, maar dat niet durfde?

Jaaa.. Ik heb heel veel meegemaakt op de straten. Toen ik in de Bijlmer sliep bijna elke dag wilde ik politie bellen voor dingen die ik zag, maar dat deed ik niet natuurlijk.

Kan je een voorbeeld geven van dingen die je dan zag?

Ik heb zoveel gezien jongen.. Mijn hoofd is zo vol. Ik heb gezien dat een jongen een meisje met haar haren trok over de straat en zij gilte in de nacht en mijn zusje en ik hebben alles gezien. Hij heeft haar geslagen met zijn vuist, maar wij zijn een andere kant op gelopen.

Wow dat klinkt heel heftig, en je durfde niet de politie te bellen?

Nee nee absoluut niet, maar als jij zegt dat het kan dan bel ik volgende keer wel.

Ja ik zal je zo een kaartje geven waar op staat dat dit mogelijk is. Kan je nog een voorbeeld geven van iets wat je hebt gezien op straat?

Ik heb zoveel gezien!! Junkies die vechten met een mes, een meneer die autoruiten inslaat en een computer pakte en 3 jongens die een opa en oma overvallen op straat.

Zo.. En wat wilde je toen het liefste doen?

Ja natuurlijk de politie bellen, maar ik durfde niet.

En heb je enig idee hoe het zou gaan als je aangifte zou doen?

Ik bel eerst 112 en dan komt politie. Daarna moet ik mee naar het kantoor en dan praten over het probleem.

Ja dat kan! De politie kan ook naar jou thuis komen of naar een café.

Oh echt? Ik vind het heel goed van de politie. Politie is beste vriend toch? Hahaha

stilte

Maar echt goed. Volgende keer ga ik bellen.

En als je aangifte zou doen, in welke taal zou je dat dan willen? Je kan een tolk krijgen bijvoorbeeld.

Oohhh.. Nee geen tolk! Ik wil Nederland worden dus ik doe in jouw taal.

Haha oke. Wat denk jij nu tijdens ons gesprek over de politie?

Ik ben blij met de politie. Ik heb een beeld dat is nu meer goed dan eerder. Vroeger de politie wilde mij pakken of de vreemdelingenpolitie. Maar als ik een probleem heb dan kan ik nu de politie bellen, 112, en politie gaat mij helpen. Is dat overal in Nederland?

Nee niet overal in Nederland, dus wees voorzichtig. In Utrecht en Amsterdam wel in ieder geval!

Utrecht kom ik nooit, Amsterdam is beter he? Hahaha..

Haha, wat voetbal betreft ben ik het met je eens! Dankje wel voor je tijd!

Aahh.. Maar Eindhoven kampioen he? Hahah jij vindt stom he? Hahahah...

Interview ongedocumenteerde Amsterdam

Respondent 3– Man, 52 jaar, Egypte, in NL sinds 1987

Nou, om te beginnen fijn dat je tijd hebt om een paar vragen te beantwoorden!

Ja zeg het maar.

Ik doen samen met een paar andere jongens onderzoek naar mensen die niet legaal in Nederland wonen en die aangifte willen doen van een misdrijf.

Ja ik heb paar keer gezien. Een vrouw loopt buiten en een man slaat haar en andere mensen bellen de politie. De politie komt naar mij en vraagt wat heb jij gezien? Ik zeg dit en dat en de politie zegt dankjewel, mag ik je legitimatiebewijs zien? Ik zeg sorry ik ben vergeten ik heb bankpas en politie zegt oke is goed geen probleem.

Oke oke, ben je vaker met politie in aanraking geweest?

Politie geen probleem! 2010 beste buitenlandse man was ik, echt waar! Een keer ik heb gevonden portemonnee en paspoort, buitenlandse paspoort. Politie op straat zegt ga maar naar politiebureau en ik zeg oke geen probleem. De politie kent mij, is geen probleem!

En u was nooit bang?

Nee nooit bang! Achter Paradiso een motor pakt tasje van mevrouw en ik pak hem zo van achter, mensen denken ik ben rechercheur. Politie zegt heel dankbaar!

U bent de eerste die ik spreek die niet bang is voor de politie.

Waarom?! Waarom jongen? Als je niet iets heb gedaan je hoeft niet bang. Als geen crimineel je hoeft niet bang. Ook andere keer ik loop in Osdorp en jongen loop achter mij en richt pistool op mij maar ik zag gelijk is van Bart Smit haha. Hij was net hond, veel blaffen maar niet bijten. Ik gaf hem helemaal niks en hij werd eh... zenuwachtig. Ik zag zijn pistool is nep! Dus ik pakte en duwde hem op de grond met nog andere man. Daarna andere man politie gebeld en was geen probleem!

En heeft u toen ook aangifte gedaan?

Nee nee, is geen probleem klein pistool van Bart Smit! Andere man aangifte gedaan ik moest werken dus ik ben heel snel weggegaan. Maar ik niet bang!

Kent u andere mensen zonder legale documenten die weleens aangifte hebben gedaan?

Nee ik weet niet.. Maar veel politie komen hier he. Ik weet wel soms mensen werken zwart maar krijgen niks niks geld. Dan mensen kunnen onder de tunnel naar politiebureau.

Onder de tunnel?

Ja bij IJ tunnel! Mensen moeten heel eerlijk zijn en zeggen ik krijg geen geld. Jij werkt illegaal en eigenaar krijgt problemen met jou dus jij alles vertellen je werkt zo zo en 3 maanden geen geld en je krijgt precies terug!

Oh dat klinkt goed.

Ja is goed! Eigenaar denkt illegaal is niet betalen, maar is niet eerlijk wat denk jij? Mensen veel werken 10 uur, 12 uur, 14 uur, maar krijgen niks! Dan eerlijk om geld te krijgen, maar je moet alles schrijven van wanneer hoe laat en alles.

Hmm..

Maar jullie zijn dom. Jullie geven gratis geld. Iemand komt hier, krijgt verblijfsvergunning en zegt ik heb pijn ik kan niet werken. Dan hij krijgt uitkering en krijgt hij gratis geld. Af en toe Nederland beetje blind.

Ik begrijp wat je bedoelt. Heb je nog meer voorbeelden dat je de politie erbij hebt gehaald bij een situatie?

Ja héél vaak jongen. Één keer in de buurt van Leidseplein er was een, hoe noem je dat? Een sloot in de tuin?

Ehmm.. een vijver?

Ja vijver! Ik zie een jongen met zijn kop uit het water helemaal wild doen. Hij geen diploma om te zwemmen haha! Dus mensen kijken en kijken maar niemand belt politie. Ik weet hij Leidse altijd politie maar deze keer niemand te zien dus ik rennen, rennen en achter Leidse ik zie ze op paard. Dus ik achterop springen, nee grapje hahaha. Ik zeg mevrouw mevrouw, u moet meekomen deze meneer gaat dood! Dus politie achter mij aan naar sloot en helpt meneer uit water en ik lachen jongen hahahah. Daarna politie vragen aan mij de gegevens, maar ik zeg nee ik kan niet geven. Zij begrijpen het en zeggen dankjewel meneer dankjewel.

Zo, dus je was een echte held!

Haha ik niet zeggen over mijzelf, maar is belangrijk om goed te doen in Nederland.

Maar kan ik concluderen dat je best aangifte zou doen van een misdrijf?

Ja ik niet bang! Is geen probleem, maar is tijd weet je. En tijd is money haha. Dus ik zou wel doen als echt belangrijk is voor mijzelf of iets, maar niet elke dag.

Oke duidelijk. En hoe denk je nu over de politie?

Politie is goed! Ik ken iedereen bij de politie in Amsterdam en altijd aardig tegen mij doen. Politie is vriend en collega, soms voel ik mij net recherche elke dag moeilijke situaties hahaha.

Dankjewel voor je tijd!

Graag gedaan is geen probleem, wij nu samen drinken ergens?

Interview ongedocumenteerde Amsterdam

Respondent 4- Man, Eritrea, rond de 30, in NL sinds 2005

voorstellen, uitleg, permissie om op te nemen

Goed dat we jou kunnen spreken. Ik begreep dat jij al langere tijd hier ook komt en contact hebt met S.

Ja, redelijk vaak heb ik uh.. contact nog wel. Zie hem af en toe nog wel hier, we hebben samen ook in dat restaurant gewerkt toen.

Ja precies, nou goed dat ik jou hier even over kan spreken. Wij doen dus onderzoek naar de veilige aangifte van ongedocumenteerden zoals ik net heb uitgelegd. Ehm.. Ja ik wilde graag weten of jij daar misschien ook wel eens ervaring mee hebt gehad.

Of ik zelf de veilige aangifte heb gedaan?

Ja of dat je mensen kent die dat hebben?

Mwa.. Ik heb zelf nooit contact met politie gehad. Wel vrienden hebben soms problemen ofzo met politie maar nooit grote dingen.

Oke, en bedoel je dan ook dat hun dingen zijn aangedaan of dat zij iets vervelends hebben meegemaakt?

Ja wel vervelende dingen maar eh.. veel willen niet naar de politie gaan. Ze hebben vaak angst om daar te komen gaan. Zij willen niet opgepakt worden en terug gestuurd worden.

Oke, ja dat is precies de reden dat wij onderzoek doen. Want sinds een tijd terug is er een regel dat iedereen zonder papieren veilig naar de politie kan zonder dat zij worden opgepakt. Wist jij dat het zo was?

Niet precies. Ik zou ook niet zo snel gaan denk ik. Een vriend van mij die is wel eens bijna terug gezet maar toch net niet. Maar ik weet niet of ik wil dat ik naar het politiebureau moet.

En waarom zou je dat niet willen?

Zij zijn the police, zij willen soms mensen oppakken.

Ja dat was voorheen zo, maar sinds de invoering van die regel is dat dus niet meer mogelijk. Dus als jou nu iets overkomt dan kan je er gewoon heen. Heb je zelf wel iets gehad wat gestolen was ofzo?

Ja my phone is wel weg geweest. Ik was in het park en toen kwamen mensen eraan die later mijn phone hadden gepakt.

Oh.. Waar jij bij was? Eh.. van jou zelf afgepakt?

Nee, nee, was wel later daar gebeurt.

Oke, maar als jij nu wist dat je dan aangifte kan doen voor zoiets? En dan wordt je niet opgepakt.. Zou je dat dan doen?

Hm... not for my phone. Ik weet niet.. Misschien als het heel erg is en zij mij dreigen weet je wel. Zo'n kind die ik ken die had laatst mannen daar die ruzie hadden gemaakt. Hij had helemaal blauw overal enzo.

Hoe oud was die dan?

Oei.. misschien 25 jaren ofzo.

Ooh.. ik dacht een klein kind.

Nee nee, geen papieren had die jongen. Maar hij was ook niet naar politie gegaan. Misschien als er zoiets gebeurd dat het wel goed is. Er zijn veel gevaarlijke mensen daar.

Oke, dus misschien zou je in zo'n gevaarlijke situatie daar wel heen gaan? En heb jij wel eens met een politieagent gesproken zelf?

Nee, soms komen zij wel bij plaatsen waar ik ook ben maar ik praat niet.

En stel je voor er zou iets ergs gebeuren.. Zou je dan willen dat er iemand meeking met jou? Iemand eh.. een vriend of misschien iemand van een organisatie?

I dont know.. misschien voor de zeker.. misschien is wel een goede persoon daarvoor? Ik denk dat ik sowieso eerder ergens anders heen ga. Zij kunnen dan misschien aangifte doen.

Interview ongedocumenteerde Amsterdam

Respondent 4- Man, afkomst onbekend, rond de 30

inleiding, voorstellen.

If something happens to you, you can go safely to the police and tell them what happened. I was wondering ..

Yes I'm happy that this is what they are doing now. Because before it never existed. You can take if you go to the police. And now it's not anymore.

Well before there were cases that they did it indeed. That people came to them with something and that they didn't look at the crime but they started to talk about the person without papers. But since 2012 there is a new rule from Europe that says that everybody, doesn't matter if somebody has papers or not they can go to the police. And they don't look at your legal status, they only look at the crime. And I was wondering if you have some experience with that? Maybe there is something happened to you in the past and you went to the police or you didn't go?

Not me, but I have a lot of friends. I tell you something that happened four years ago, maybe five. I think four five years ago, a friend of mine, he was hit by a car. But he is an undocumented guy so what happened? He knew he was right, because the car was on the wrong side, and it's like he just got up and he was just looking at him and somebody said he just hit you and he didn't say anything because he thought he was right and the other one was wrong. The other guy asked to go to the police. He said, no, because he was in the illusion that if he was taken to the police, they were asking for papers and the next thing he went away. So he didn't go.

Yes so he was really scared?

He was scared. The only thing, it was a minor accident but the bottomline is that the whole notion that he didn't go to the police and what they will do bla bla bla. Yes..

telefoon gaat over

If it's an urgent call you should take him.

No, no, no I call him back later. And there was another case that he was renting a room in the Bijlmer. He was a guy also, at a woman. And the lady works in the weekends, but she didn't allow him to use the hot water. She said: Hooo, the water is expensive, she didn't allow him to use the heater, even in the winter and the TV, he pays like 250 euro's in the month every month, and even the shower she said you can use the shower only 3 times a week. This is absolute exploitation.

Yes ofcourse..

He's paying 250 euros for just a small room and he cannot use the other things in the house. But he couldn't go to the police. He said no I'm too scared for the police.. they will ask me first for my ID or I will get arrested so.. a lot of times I see that this happened people don't come to the police. But it's good that some things are changing now.

Yes, they are. We went to the Bijlmer and talked to Emmanuel Koney, do you know him?

Yes I know him

He started together with the police a pilot to make the contact between the police and the undocumented people better. Do you know that project?

No?

Oke, because he has every three months, together with the police and sometimes other organisations are there, and they talk with each other and they make it known that they can do the veilige aangifte. We talk also to some people in Utrecht en Den Haag and Rotterdam and they didn't know it is possible to do it.

Who doesn't know? I know. Because I work as a volunteer at the diaconie and ones or more times a year we have the police coming here. To tell people about their basic right in the Netherlands. So a lot of people here are aware of it.

Oke..

But I don't know for people outside.

Yes exactly and that's sometimes the problem and we want to know, what can we do, or what can the police do, or the organisations. What can they do to make it known? Because you're the lucky one to work here but for the other people.

I think the police have to give workshop, symposiums, maybe some tv programs, go on the television, Nederland 1, 2, 3, 4, bring it out there. Because a lot of people watch TV this days. And they have to know its their right to go to the police. Being documented or undocumented, they have to go. And we have a lot of workshops here. So we have discussions every Wednesday. We start at six till ten.

Oke, that sounds like active promotion. And except for Kony in the bijlmer and you over here, do you think here in Amsterdam there are other organisations who make it known?

I don't know but im not sure. Sometimes I go other organisations, get some coffee and see how they do things. But I never talked about this before. To be franc to you. Most organisations in Holland don't discuss that. Because I never see them doing that. And im going to a lot of them but I never heard something like that coming up.

And in your case do you spread the word only with talking or also other ways?

Most of the time we only do it by word. The most people don't read flyers. But we have a big group especially on Wednesday with like 80, 90 people. And were just making the announcement. When we have discussion and we let them know.

Oke, because in the bijlmer they have cards with two sides. One in English one in dutch and when they want to do aangifte they can show it to the police.

Oke that's a good idea, I think I can discuss that with F.

Yes but the cards are from the police.

Oke they are from the police. And how can we get them? Is that possible?

Yes ofcourse. I wil give you the email address from someone at the police and you can ask. Or I can bring it if you like? Michael zwart do you know him?

Yes he was here on a couple occasions. I can ask f. to contact him.

Interviews ongedocumenteerden Rotterdam

Respondent 1– Man, 25 jaar, Guinee, in NL sinds 2005

Hoi je zal wel denken, Spreek je Nederlands of Engels? Je zal wel denken he er wil iemand met mij praten.

Ik had aan Sjany gevraagd of ik wat mensen kon spreken voor het doen van veilig aangiften. Had Sjany al zoiets verteld?

Ja ze had zoiets verteld.

Oke oke ik doe samen met twee andere jongens onderzoek naar veilig aangifte in Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Utrecht wat het verschil is.

Oke.

Wij vragen politie, hulpverlening en ongedocumenteerden.

Ja oke.

Is het goed als ik u wat vragen stel.

Ja is goed.

Uh.. wat als je veilig...

Wat wil je weten?

Uh.. ik wil graag weten uh.. hoe dat gaat, veilig aangifte doen.

Veilig aangifte doen bij de politie?

Ja bij de politie ja, heb je wel eens veilig aangifte gedaan?

Ja ik heb wel aangifte gedaan.

En hoe ging dat?

U ik vroeg gewoon kan ik hier aangifte doen.

Bij de politie?

Ja bij de politiebureau.

Ja

Ja je gaat gewoon een afspraak hebben, en dan gaat het personeel horen wat er is gebeurd. En dan jij gaat alles vertellen wat er is gebeurt. En dan was ik klaar en dan zegt de politie wij gaan onderzoek doen. En dan krijg je een brief van het onderzoek.

En hebt geen documenten toch? Hebben ze daar iets over gezegd.

Ja politie heeft mij uitgevraagd en gezegd jij hebt geen documenten dus. En de politie heeft gezegd je moet zorgen dat je documenten hebt want eigenlijk wordt je zonder documenten opgepakt en vastgezet.

Ja, en hebben ze lang gevraagd?

Nee even maar, maar ik laat gewoon het pasje zien.

Een pasje van hier?

Ja van de Pauluskerk.

Van dat je hier woont?

Ja van dat ik hier woon.

Oke en dan kunnen de brieven ook hier naartoe.

Ja dan krijgen ze bij de pauluskerk de brief.

Oke, en toe er iets was gebeurt, toen... wat was er gebeurd toen?

Het was gewoon vechten in de keuken. Hier.

Ow oke het ging om vechten, en daarvan ging je aangifte doen, hoe wist je dat je aangifte kon doen.

Ik wist wel want woon lang in Nederland en wist je kan aangifte doen.

Hoelang woon je Nederland?

11 jaar.

11 jaar?

Ja.

Dus het is voor jou normaal om aangifte te doen?

Ja wel normaal.

Ben je nog naar Sjany geweest om te vragen of het kon?

Twee keer iets gebeurd, eerste keer Sjany was weg en ik dacht ga gewoon zelf aangifte doen. Dan de tweede keer ik heb aan Sjany gevraagd of dat handig was om te doen. Toen zei Sjany als je het nodig vindt om te doen, moet je het gewoon doen.

Oke. En vond je het spannend om naar de politie te gaan?

Nee ik vond niet spannend, want, ik weet dat de fout is niet van mij, snapje.

Ja

Maar je voelt wel spanning want je bent niet gewend voor politieman te staan.

Ja oke.

Maar de politie moet ons verdedigen.

Ja oke dus dat is ook jou instelling, ook, de politie moet ons verdedigen.

Ja.

En maakte het niets uit dat je geen documenten hebt? Had je daar spanning voor.

Nee niet echt want ik voelde daar geen spanning voor.

Omdat je wist dat het niets uitmaakte?

Nee ik dacht, als ik word opgesloten maakt het me niet uit, het gaat om mijn eigen veiligheid.

Ja het gaat om jouw veiligheid.

Uh en oke dus voor dat je naar de politie ging wist je dat je niet zou worden opgepakt door de politie?

Na dat wist ik niet, dat ik zou worden opgepakt ofzo. Ik ging gewoon voor mijn eigen veiligheid.

Aa oke.

En heb je van anderen wel eens gehoord hoe dat ging met aangifte doen?

Nee dat heb ik nog nooit gehoord.

Ah dat is wel goed.

Ja maar de politie heb toen tegen mij gezegd je moet zorgen dat je krijgt nieuwe papieren.

Omdat je anders wordt opgepakt zeg maar. Sjanya zie tegen mij dat als je zoiets gaat doen in Utrecht en je hebt geen verblijfsvergunning dat je dan wordt opgepakt zeg maar.

Oke je bent gehoord dat als je in Utrecht het wil doen dat het dan wel anders gaat?

Ja dus Sjanya zij tegen mij dat ik het in Rotterdam moest doen en niet in een andere stad.

Een andere vraag, um hoe is het beeld van de politie voor jou.

Beeld van de politie voor mij?

Ja hoe zie jij de politie.

De politie moet gewoon met criminelen bezig zijn, en met veiligheid.

Ja,

En je kan heel goed Nederlands praten, mocht je je aangifte ook in een andere taal doen?

Nou dan wordt het voor mij moeilijk, Nederlands is voor mij het beste.

Ken jij andere mensen die ook veilig aangifte hebben gedaan?

Nee niet.

Ook niet in hier in de Pauluskerk?

Nee ook niet.

Ow dan ben je de enige die aangifte heeft gedaan.

Ja misschien, ik weet niet, ik weet niet van andere mensen wat zij hebben gedaan..

Oke goed dankjewel.

Dit was het?

Ja dit was het.
Ow ging snel.

Interview ongedocumenteerde Rotterdam

Respondent 2– Man, 30 jaar, Ghana, in NL sinds 2000

Zo, hallo, ik was Robbert.
Jinior is mijn naam.

Jinior?
Jinior

Ow oke., uuuhmm ja had u al gehoord ehm
Ja ze zij tegen mij jullie werken voor IND..

Nee stichting LOS.
Die gene zegt tegen mij veilige aangifte.

Ja ik doe onderzoek naar hoe veilig aangifte beter gedaan kan worden. Dus ik doe onderzoek in Utrecht, Amsterdam Rotterdam en Den Haag. En dat is dus in verschillende steden hoe het dan gaan met veilig aangifte.
Ik heb 3 aangifte gedaan.

3 aangiftes zelfs?
Ja vorig jaar 1 en in dit jaar 2. Ik was uh.. vaak aangevallen.

Ja.
Ik was geslagen, ze hebben mij vaak geslagen en soms ik word wakker in het ziekenhuis en pijn hier en daar.

Je bent naar het ziekenhuis geweest?
Ja 3 keer, ik heb nog foto's van. (meneer laat foto's zien op zijn mobiel)
Van deze had ik aangifte gedaan.

Zo een heel blauw oog..
En de tweede keer hebben ze mij geslagen met een honkbal knuppel. Ik heb nog steeds pijn in mijn kop. Ik verlies ook soms mijn concentratie en moet daarvoor naar de psychiater voor medicijnen.

Zo
Ik heb vaak aangifte gedaan maar er gebeurt niets mee.'

Er gebeurt niets?
Nee, Ik zie die mensen nog steeds op straat. Ze lachen om mij omdat zij zeggen jij bent illegaal, jij bent niks, Nederland heeft jou niet nodig..... (onverstaanbaar) zij woont hier, zij gewoon buitenland als mij.

Die mensen die jou hebben aangevallen?

Ja,

Ja, maar toch uh zijn hebben goede life, goede leven als mij, goede positie. Werken familie alles zo zo.

Ja.

En in onze situatie, wij vechten gewoon tegen het systeem.

Ja.

Maar ik heb drie keer aangifte gedaan. Maar er gebeurt helemaal niets. Ik woon al 16 jaar in Nederland he. Maar ik word daar moe van.

En de eerste keer aangifte, uh, hoe ging dat? Wist je dat je veilig aangifte kon doen?

Nee ik wist dat niet, ik ga gewoon aangifte doen. ik doe aangifte en die aangifte blijft gewoon bij die systeem van politie. Eerst zagen ze mij bij de kleine dingetje en zeiden ze tegen mij kom hier. Jij bent vaak bij ons geweest je moet aangifte doen.

Ben je toen opgepakt?

Nee dat niet

Dus als je aangifte wil doen, dan wordt je niet opgepakt?

Nee Ik praat ook wel een beetje Nederlands., Dus aangifte doen, ik doe gewoon aangifte, je moet je legitimeren maar ik heb alleen maar pasje van Pauluskerk en oude legitimatie. Ik had verblijfsvergunning alleen wel een ouwe.

Ow een oudere.

Ja ik had een kopietje bij me die die die.....(onverstaanbaar)

Oke dus op die manier kon je laten zien wie je was.

En hebben ze nog iets gezegd over dat je geen documenten hebt?

Ja politie heeft mij gestuurd bij schade zozozo (een organisatie die help bij letselschade) zij zeggen tegen mij ik kan jou niet helpen, we moeten wachten tot jij hebt een legitimatie.

En daarna kun je verder beginnen met de zaak.

Ik zeg ja stel dat ik binnen 10/ 20 jaar geen legitimatie, dan gaat er niets gebeuren.

Ja dan gaat er dus niets gebeuren.

Ja.

Uu en maar en en moest je nog naar een speciaal bureau of kon je naar elk politiebureau gaan in Rotterdam?

Jaa ik ben naar een politiebureau geweest, naar ander politiebureau gegaan, dokter geweest om te kijken naar mij en zo zo.

Ow oke

En eeuu,.

Ja maar het probleem is er gebeurt helemaal niets want ik ben illegaal.

Dus ze schrijven ze het wel op maar..

Ja ze doen er niets mee.

Hoort u later nog wat van de aangifte zoals brieven ofzo?

Nee, Ik had de laatste keer een briefje gekregen van de laatste keer aangifte, want ik was erg boos en huilen enzo, en die brief zei ik heb jouw zaak ergens anders naar gestuurd, naar de rechter, en moet daar verder vechten. Ik moest een advocaat zoeken en ben daar geweest, die heeft mij ook geholpen met zijn collega. Hij is goed met zulke zaken. Uhm, ja ik moet alleen maar betalen naar die advocaat en dan die zaak gaat gewoon door.

Dus je hebt wel wat van de politie gehoord, maar dat het een zaak is geworden.

Ik ben hiervoor naar het Juridisch Loket geweest, maar moet veel betalen voor de advocaat. Ik moet dat zelf betalen. 143 euro.
143 euro... dat is veel geld.

Ja dat is mijn eigen geld. Ik moet sparen.

Maar ik wordt niet opgepakt bij aangifte, wel door vreemdelingenpolitie. Ik ben 15 keer opgepakt in de 16 jaar dat ik hier ben. Dan ben ik 5 maanden 6 maanden weg, opgepakt.

Ja? 6 maanden zitten?

Ja 6 maanden in detentie, 9 maanden geleden nog. En er gebeurt niets, ze willen mij terug sturen maar gebeurt niets, is niet normaal.

En ik had nog een vraag, Veel mensen zijn bang voor de politie denk ik omdat ze geen documenten hebben.. toch?

Ja veel mensen zijn bang maar ik niet.. Ik ben bang voor als ik probleem doet.

Ja,

Dan wordt ik opgepakt, maar niet zo als ik politie zie. Ik ben Nederlander, bijna 16 jaar.. dus.

Dat is het verschil.

Ik ben hier, ik ben geïntegreerd. Ik weet hoe het systeem werkt. Andere mensen niet. Maar ik ga niet provoceren of ruzie maken. Ik wil geen problemen omdat ik geen legitimatie heb.

En doet de politie nog iets om jullie te benaderen, om te zeggen dat politie goed is, en kan helpen. En dat je veilig aangifte kan doen bij de politie?

Hier?

Ja.

Nee nooit. Niemand van de politie komt hier.

Hoe zouden ze dat moeten doen? Zouden ze..

Nee Wij moeten naar politie. Als er iets gebeurt, de politie moet weten wat er op straat gebeurt.

Ja, nou ik vind het heel knap dat u zo veel keer veilig aangifte heeft gedaan en nog steeds wil doen, ondanks dat er niets meer gebeurt. Ik hoop dat er iets mee gebeurt.

Ja..

Bedankt in ieder geval.

Ja graag gedaan.

Interview ongedocumenteerde Rotterdam

Respondent 3– Man, 48 jaar, Afghanistan, in NL sinds 2011

Woon jij hier ook?

Ja hier, en ik werk in DOG en een restaurant.

Ah oké,

Kan ik je wat vragen stellen over aangifte doen? ik weet niet of je dat wel eens hebt gedaan?

Wat betekent dat? Kun je dat in het Engels uitleggen.

Ah ja zeker.

It means that if you go to the police, because someone steals something from you, then they write a report.

Ah oke when I come here?

No not when you came to the Netherlands, but for example for me, when someone is stealing my phone i can go to the police and do aangifte. So then I talk to them and then I say I am Robbert and he stole something from me and it was happen there and there. And they write it all down. And then they are looking for the person who did it. So that is aangifte. And I am investigating that if it is the same for people with no documents. Do you know what i mean?

Ja ja ja, oke if i recognize this kind of problem?

Yes if you recognize this.

Well it depends, for me it is no problem because I know students from criminology in the (onverstaanbaar) university. For the ISS international social studies, in Den Haag. They also researched the health of undocumented people. And what you tell, for myself it is no problem. Also because I like to work with police. And i have also connections with beand borders, in Utrecht. The organisation. Deze mensen komen van Utrecht 3, 4 student.

Huhu,

So this I think, myself is no problem.

Your point of view about the police is good?

Yes of course of course, i am staying 5 years in the Netherlands and..

5?

5 yes, and i don't have any documents, and i don't care. For myself no problem, but for some people they are very scared. They go to the police and they say well give me your number

and give your ID. So of course it is scary and some people are scary about the police saying that it might be that the police think, okay now we're no longer looking at the crime but to the fact that you have no documents.

Yes.

Well i don't know if they can arrest you directly. But I went to detention for 5 months.

Because of the?

Onderzoeken.

Oke.

Well il don 't care, then I also get money, 500 a month for detention, because they have no right to put me there.

So this kind of thing is scary but for myself because I whent to the police several times, and I also like to work with the police... so.

Why did you go there?

Because of DT&V (dienst terugkeer en vertrek)

Oke, ja i know what you mean.

And the police knows everything of me so if they want me they can knock on my door and take me anytime they want.

So with the new laws, about the free in free out rules, if something happens, are you going to the police then?

Yes I think I will.

Oke thank you for this interview.

Oke no thanks.

Interview ongedocumenteerde Rotterdam

Respondent 4 – Man, leeftijd onbekend, Bangladesh, in NL sinds 2001

So i am investigating for Stichting LOS, it is for undocumented people. I am investigating if people without documents could go to the police. To report for a stolen bike. Sometimes it is very difficult for people without a document in order to go to the police.

Yes.

Have you ever gone to the police for this?

Yes i have.

And do you want to tell what for?

It was a special reason.

Oke, and when you went to the police, did they have said something about that you have no documents?

No.

So they said nothing about documents?

No because they wanted to know what I wanted to tell them. Maybe they knew that I had no documents.

Oke so..

But many people who have no documents are scared of the police.

Are you scared for the police?

Nee,

and umm.

I am not scared for the police.

You are not scared.

Because I know I am not a criminal.

Yes, that is true

But some are scared.

Because?

Because of the documents, or because of their situation, they have a difficult situation and they are afraid that they are taken. And then you put into prison

but today the police is not authorized to do so.

Ow.

because European laws, they say that each person can go to the police. In all of Europe. Dit you know?

No, But i think people are still scared.

Yes they could be.

Because you do not know what is in there mind.

Do you know other people who are scared for the police?

Yes some are afraid, I do not. If they run out there somewhere, I'm not afraid, I just walk along. But maybe it's the uniform that people are afraid. Maybe by the police from the home country.

And today, if someone takes your bike, do you go to the police do you go to the police.

Yes i will.

Oke thank you for this interview.

Interview ongedocumenteerde Rotterdam

Respondent 5– Mn, 22 jaar, Afghanistan, in NL sinds 2011

Ik werk voor stichting LOS. Ik doe onderzoek naar hoe veilig aangifte beter gedaan kan worden. Dus ik doe onderzoek in Utrecht, Amsterdam Rotterdam en Den Haag. En dat is dus in verschillende steden hoe het dan gaan met veilig aangifte.

Veilig aangifte.

Ja

Oke

Dus um ik heb wat vragen voor je wil je die beantwoorden?

Ja

Heb je al een keer aangifte gedaan?

Ja ik heb aangifte gedaan. Ik was in het AZC en ben Christen geworden. Ik heb heel veel contact met Iranese mensen. En die mensen zijn een beetje streng. Ik was bezig met een jongen om hem over god te vertellen en een andere jongen kwam erbij en hij heette ****. En hij beetje boos. En altijd vieze dingen en worden tegen mij en mij pesten altijd. En hij is bokser en hij heeft mij toen pijn gedaan. Mijn neus was gebroken en mijn lever was kapot. Toen moest ik naar het ziekenhuis en zeiden zij je moet aangifte doen. En ik dacht vergeving is beter.

Ow je hebt hem vergeven?

Ja ik dacht vergeving is beter en heb daarna geen aangifte meer gedaan. Maar hij zei ik ben niet klaar met jou, dus hij dreigt wel. Hij noemt mij een virus. Nu ik heb nog steeds last van mijn lever, hij is nog altijd pijn dus ik denk misschien nu wel aangifte. Ook omdat hij zegt altijd mij nog pijn te willen doen. Ik denk hier bij ROS ben ik veilig maar ik weet niet. Ik denk dat het toch wel veilig is om aangifte te doen. (respondent laat foto's zien van zijn gebroken neus)

Wow dat ziet er ernstig uit.

En nog mijn neus is niet goed. En ik heb hem vergeven en nu moet ik nog een keer geopereerd worden. En ik heb helemaal geen geld om geopereerd te worden. Want als ik aangifte doen kan dat wel. Maar ik weet niet of ik aangifte kan doen.

Ja dat zou wel moeten kunnen. Wist u daar niets over?

Nee ik weten niet. En ook die dader zei ik ben nog niet klaar met jou dus dat is ook dreigen,.

Maar eigenlijk hoor ik dat je nog niet aangifte hebt gedaan omdat je nog niet weet hoe het werkt?

Ja.

Ken je andere verhalen van mensen die aangifte hebben gedaan hier in den haag?

Nee ik heb niet gehoord. Ik 5 jaar in Nederland maar niet gehoord.

Zijn mensen bang voor het doen van aangifte?

Ja mensen zijn bang van aangifte in een AZC mensen denken als ik aangifte ga doen bij politie ik krijgen niet papieren.

Ben jij daar bang voor?

Ja ik heb geen documenten en was daar wel bang voor in het AZC.
In het AZC was het niet veilig.

Jeetje. Jouw vraag was of je veilig aangifte kan doen het hier in Rotterdam

Ja, dat was mijn vraag, bij wie. Misschien ik wel jou nummer hebben dat we samen kunnen gaan.

Nou wat je kan doen is met iemand van stichting ROS mee kan gaan om aangifte te doen.

Ja misschien wel. Maar ik ben nu bezig met mijn procedure met advocaat dus moet eerst dat regelen en dan misschien ik aangifte doen.

Oke, dan moet je tegen die tijd maar kijken of je iemand mee kan krijgen.

Ja

Nog een laatste vraag, wat is jouw beeld van de politie?

Mijn beeld?

Ja hoe zie jij politie? Ben je bang of?

Ik voel niets voor de politie. Politie is veilig. In Afgaanse landen politie is niet veilig. Je weten niet is echte politie of hij is slecht of maffia. Ik voel me Nederlandse politie veilig. Ik vind prachtig. Misschien als ik hier kan zijn ik ook politie willen worden. Eerst sport bewegen opleiding en verder en dan politie.

Wow bedankt voor het interview.

Ja graag gedaan

ander onderwerp

Interviews ongedocumenteerden Den Haag

Respondent 1- Man, Afkomst onbekend, 40 jaar ongeveer.

So I am aa..

I was a klant van vluchtelingen werk, when I kom and asked for some money for some leefgeld. Dus ik ga vragen, en when he is oke I can get every month something. And I get a foodpacked and a had to find a room.

Yes.

Ik dat vragen and I get positive, so I get the money and a food pakket.

The first time when the money come he begin to touch me, say its oke and say that i can do something for him for in exchange. I said no and then he got mad.

And then?

I talked with the boss. Because he had a boss and then I hear everything. The guy was calling me the whole time.

The boss gave me somebody else to help me. The helper got sick and the guy came back. And when he come back I was talking to other people from the organisation and they say that he said he want me dead. And I go and talk tot him and he said. Jij bent niet meer een klant van mij. So I wanted to talk to his boss, but his boss was sick. So they said to me i have to go to an other organisation to help me.

And he said you have a attitude so that is the reason I am not welcome anymore.

So for that I want to report it. Because that man was touching me and I had to do things for him to get my living money. I have proof that it happened. because the boss knows. but now the boss is gone so I have to find her.

And everyone said you should report but when I got someone else who was going to help me.

How long is it ago?

1 year.

And you want to do aangifte.

Maybe because I am not sure.

I am nog sure if police is friendly because of the documents.

Oke so you are afraid that they take you?

Yes, And I know that Amsterdam police is better, they are more free.

Here in Den Haag this morning i was looking for work. With Polish people. And the police come and said to me wat are you doing? I said nothing. And they said are you looking for work? I said no because I have no papers. And i they know they take me.

Hhhmm and do you know stories of other people they want to do aangifte?

No

But i know people can go do aangifte via internet. But never see it.

Did you have help of other organisations? To do aangifte?

No

Maybe wereldhuis kan jou helpen?

Maybe yes.

Lets ask.

Interview ongedocumenteerde Den Haag

Respondent 2- Man, rond de 45 jaar, 12 jaar in NL.

Hoi ik ben Robbert.

Hoi ik ben David.

Ik ben dus aan het onderzoeken hoe je in verschillende steden veilig aangifte kan doen. en hoe dat gaat.

Ja dat ze jou accepteren om aangifte te doen en dat ze er ook wat mee doen.

Ja.

Ja ik zeg tegen jou eerlijk ik ben ook trainer van voetbal team en ik ben zelf ongedocumenteerd. Die jongens die ik train ook. Ik heb ook meegemaakt dat mensen aangifte hebben gedaan van die jongens. Maar ikzelf heb het niet gedaan. Ik doe veel vrijwilligerswerk. Dan raak ik mijn tijd een beetje kwijt.

En als er iets gebeurd kan je dan aangifte doen in den Haag?

Ja voor mij ik kan aangifte doen maar dat heeft geen nut. Voor mij ik ben ongedocumenteerd maar ik mag alleen naar de IND achter de tralies, dat is de oplossing.

Dus als je aangifte doet wordt je dan opgepakt?

Nee ik weet niet, ik heb het niet gedaan. Maar er word daar niet mee gedaan.

Ik heb veel achter de tralies gezeten van de vreemdelingen politie, een keer 6 maanden andere keer 5 maanden.

Zo

Ja en ik heb niets gedaan, ik heb niet eens een bank overvallen. Die mensen komen sneller vrij. En mijn vrijwilligerswerk stopt dan ook als dat gebeurt.

Ja dat stopt ook meteen ja.

En ze zeggen je moet het land uit en dan komt er een taxi voor de deur en zetten ze me naar België. Maar daar kan ik niet heen.

Stel je voor iemand steelt je fiets, ga je dan naar de politie?

Ja dat is goed wat je zegt nu weet ik het weer, ik heb wel aangifte gedaan. In den Haag tegen de grens van delft. In de avond. 3 jongens waren dronken en waren ruzie aan het maken. Dus ik heb politie gebeld en ze hebben dan mij opgepakt. Moest ik 3 dagen zitten. Ze hebben mijn telefoon in beslag genomen.

En moest je daar nog zeggen wat er was gebeurd?

Ja maar ik had zelf de politie gebeld. Dat staat op mijn telefoon maar ik kon dat niet bewijzen want die politie hadden mijn telefoon in beslag genomen meteen. Dus sinds dien je weet toch, eigen rechter.

Wanneer was dit?

In 2006 was dit.

Maar aangifte gewoon op papier heb je geen aangifte gedaan?

Nee op papier niet.

Zou je dat in de toekomst wel nog doen dan?

Ja als het goed behandeld is dan wel. Als ik net zo ben als iedereen dan wel.

Heb je het wel eens met het wereldhuis over gehad in Den Haag?

Nee niet maar dat is wel een goede van jou!

En wat is jou beeld van de politie op dit moment?

Dat is wel goed omdat politie je wel help en boeven pakt. Ik kan wel praten met politie.

Oke dank je wel,

Ja je weet het leven gaat door, dank je wel. En succes man.

Interview ongedocumenteerde Den Haag

Respondent 3- Afghaanse vrouw. Moeder van 2 kinderen, moeder woont al 16 jaar in Nederland.

*** gesprek ervoor over ander onderwerp****

Ik hoor van veel mensen wel eens opgepakt zijn omdat ze geen documenten hebben, bent u ook wel eens opgepakt.

Ja hier, ja zeker. Ik probeer hier met IND maar veel negatief.

Uuhhmm

Maar ik nu procederen hier wereldhuis helpt.

Het ergste vind ik voor mijn kinderen. Ik niet in het land, oké maar mijn kinderen hier woon en niet ander kennen dan Nederland. Mijn kinderen geen kennis of familie in Afghanistan.

Ja dat is wel erg zeg.

Ja.

Mag ik u misschien een vraag stellen over het doen van aangifte?

Ja, ja, ja, ja.

Heeft u wel eens aangifte gedaan voor iets wat er gestolen was?

Nee ik niet

Ow en wel eens in de situatie geweest dat u aangifte wilde doen bij de politie?

Nou misschien heel lang geleden. Ik had foute man en ben daar weg gegaan. Ik kon toen aangifte doen, maar heb niet gedaan.

En waarom niet?

Ik geen papier.

Ja daarom deed u geen aangifte.

Ja, maar is lang geleden. Nu zou ik wel doen. Want nu ik kan goed Nederlands.

Aahh oke toen kon u dat nog niet.

Nee toen nog niet. Ik bang voor IND enzo. Nu ik zoveel contact met IND dat ik wel bekend ben bij hun. Zei kennen mij goed en weten wie ik ben en waar ik woon. Ik niet bang mee. Ik ook niet bang voor politie hier. Ik krijg daar niet mee te maken.

Maar ik wel contact met burgemeester. Burgemeester kijken voor mijn kinderen, kinderpardon. Ik 2 keer gezien burgemeester. Mijn kinderen ook op tv en proberen nu papieren te krijgen voor mijn kinderen. Mijn kinderen al zo lang in Nederland.

Aa daarom bent u minder bang voor de politie.

Ja.

Kent u mensen die wel bang zijn voor de politie? En voor het doen van aangifte?

Ja ik ken. Mensen die hier komen in het wereldhuis zijn soms wel bang en leven echt met angst voor politie. Maar ik niet.

Aan oke.

kind komt binnen in de opvang, einde gesprek

Interview ongedocumenteerde Den Haag

Respondent 4 – Man, 33 jaar, Guinee, in NL sinds 2007

Goedemiddag, dankjewel voor je tijd alvast.

Ey jongen, geen probleem en ik heb er zin in! Wat wil je mij allemaal vragen?

Haha goed om te horen. Nou ik zal je eerst kort vertellen wat ik doe: samen met een paar andere jongens doe ik onderzoek naar mensen die ongedocumenteerd zijn en die op een veilige manier aangifte willen doen?

Jajaja, aangifte doe ik niet. Is code van de straat jongen haha.

Je bent niet de eerste die dat zegt.

Nee is normaal voor jongen als ik. Luister ik zal uitleggen. Ik kom naar Nederland in 2007. Eerst in azielzoekerscentrum en daarna op de straat. Leven op straat is niet leven als jouw leven weet je? Ik weet jij gaat naar school en sport en daarna kan jij naar papa en mama terug komen toch?

Maar ik was uit asielzoekerscentrum en waar moest ik slapen? Waar zou jij slapen het was - 10 in de nacht in de winter 2010? Begrijp je? Ik slaap op station in Amsterdam in Utrecht in

Den Haag, overall!

Ik was op station Den Haag en het was nacht weet je. Station was helemaal leeg en ik lag op bankje te slapen en opeens krijg ik een tik tegen mijn been. Ik zeg AU wat doe jij? Ik open ogen en kijk in ogen van politie. Politie zegt jij mag niet slapen hier en waar is je ID kaart wij willen controleren. Ik zeg ik heb niet, zij zeggen jij hebt groot probleem. Zij nemen mij mee naar bureau en ik vond prima, was lekker warm haha. Maar daarna vreemdelingenpolitie komen en nemen mij mee naar gevangenis. Hoelang zat ik daar? Één maand! Voor slapen op station en geen documenten. Vind jij normaal? Is -10 buiten waar moet ik slapen? Dus toen ik háát politie. Daarna kerk helpt mij met slaapplek maar soms ik slaap op station, rechtop zitten en zonnebril op zodat politie niet ziet dat ik heb mijn ogen dicht! Haha politie is dom he?

Je hebt er zin in he haha.

Hahahaha ja ik waarschuw jou haha.

Dus ik begrijp dat de politie niet je beste vriend is.

Politie geen vriend! Politie is voor mij slechte mensen.

Je had het net over de code van de straat, wat bedoelde je daarmee?

Ahh, jij nieuwsgierig he! Net journalist allemaal vragen, vragen. Ben jij recherche? Hahaha. Oke ik leg jou uit is geen probleem. Ik leef op straat 5 jaar, 6 jaar en is moeilijk leven. Ik maak veel mee, goede dingen slechte dingen, goede mensen, slechte mensen. Als je politie roept, heb je een probleem op de straat begrijp je? Als je probleem hebt, je gaat zelf oplossen en zelf uitvechten begrijp je? Ik ook niet altijd goede dingen doen. Waarom politie bellen? Als iemand slecht doet, misschien vriend heb ik slecht gedaan en allebei politie? Is niet slim toch jongen? Kan beter op straat regelen tussen elkaar.

Oke duidelijk. Ben je vaker met politie in aanraking geweest?

Nee niet vaak. Op station een keer en soms bij ruzie op straat worden mensen uit elkaar gehaald door politie. Dan ik ren snel weg haha.

En heb je weleens gehoord van veilig aangifte?

Ja ik weet. Zij pakken mij niet op als ik kom daar. Is heel goed voor de andere mensen, voor mij maakt niet uit haha.

Ah, voor anderen vind je het wel goed?

Jaaa natuurlijk mijn jongen! Jij ook niet slim he haha. Tuurlijk is goed voor andere mensen, maar ik ben van de straat is voor mij geen probleem. **Als vrouw wordt geslagen op straat politie moet moet moet komen. Ik bel politie, is ook geen probleem. Maar voor mijzelf niemand hoeft politie te bellen anders ik maak jou kapot.**

Duidelijk, maar je zou wel de politie bellen voor een vrouw in nood?

Ja vrouw, man, maakt niet uit. Ik heb nooit gedaan, maar 112 ik ken de nummer!

Oh dat vind ik goed om te horen!

Hahah ik niet alleen slecht mens jongen! Als vrouw of man in nood ik bellen. Als jongetje in nood ik bellen, meisje of baby in nood ik ook bellen. Politie komt ik leg situatie uit en daarna

ik ben weg.

Mag ik je bedanken voor je tijd?

Ja jij mag haha. Is geen probleem jij bent gezellige jongen!

Interview ongedocumenteerde Den Haag

Respondent 5- Man, rond de 50, 10 jaar in NL.

*Voorstellen, Inleiding, permissie om op te nemen. *

Well as I told you before I want to ask some questions about the veilige aangifte.

Yes I know that. Wij hebben hier eh.. sometimes een gesprek over.

Haha, oke good to hear that. Do you prefer this interview in dutch or English?

Nederlands is goed hoor..

Oke fijn. Maar je zegt dat je wel eens een gesprek daar over hebt gehad?

Ja klopt. Eh.. ik heb wel gepraat hier over met die mensen van hier en soms met vrienden wel.

Oke, en waar hebben jullie het dan zoal over? Is dat dan of jullie aangifte gaan doen, of dat er iets is gebeurd?

Both, wij hebben zelf niet gedaan. Eh.. ik niet precies. Er zijn wel andere die mee zijn gedaan.

Soms dingen gebeuren op straat of in de huizen en dan gaan die naar politie of bellen.

En over wat voor dingen heb je het dan?

Dingen op straat?

Ja..

Oeh.. kan van alles, kan zijn beroven, stelen, pijn doen.. veel dingen kunnen gebeuren. Soms mensen hebben geen huis en dan zijn zij op straat en is het gevaarlijk om te leven daar. Veel violence..

Ja begrijpelijk dat mensen die eh.. op straat leven daar vaak mee te maken hebben.. En hoe is dan het contact met de politie? Heb jij zelf bijvoorbeeld wel eens contact hiermee?

Yes, sometimes komt de wijkagent hier wel langs en komt hello zeggen. Ik zou wel naar de politie gaan als ik bedreigt wordt. Als iemand wapen heeft en ik niet, dan ziet het niet goed uit voor mij. Ik vind die gevaarlijke mensen niet goed doen dus wil ik wel naar de politie.

Oke, maar je bent er dus nog nooit geweest?

Bij de politie? Nee daar niet. Eh.. Wel soms dat ik agenten zie of hallo komen zeggen hier.

Oke, en stel je voor dat er misschien zo iemand is die jou kwaad wilt doen. Naar wie zou je dan eerst gaan?

De politie.

Oke, en deze organisatie? Zou je bijvoorbeeld eh.. naar M. toegaan om te zeggen wat er is gebeurd? Misschien willen die ook mee naar de politie?

Hmm.. eh... ja misschien. Ik weet niet ook als er iets gebeurt ligt er beetje aan wat.

Oke.. dus je zou je er niet perse veiliger door voelen?

Eh.. more safe.. ehm.. nee, ik weet het niet. Ligt echt aan de situation.

En de ervaring met de politie? Is die dan goed?

Ja geen slechte dingen. Zelf ben ik niemand die iemand kwaad doet. Ik heb soms werk en doe daar geld maken. Het is niet zo dat ik ehh.. steel. Het is zo dat zij mij op kunnen pakken als ik geen papers heb, maar nog niet voorgekomen. I think that when u are scared, they also see it.

Maar denk je dat de band tussen mensen zonder papieren en ongedocumenteerden nog beter kan op een bepaalde manier? Wij zijn in Amsterdam geweest en daar hebben zij een keer in de zoveel maanden een avond waarop ongedocumenteerden samen met de politie eten en waar zij dingen uitleggen. Eh.. het is in een kerk en daar kunnen mensen ook aangifte doen. Zou zoiets hier ook werken?

Yes ofcourse. Maybe people are less scared for the police when they eat together and be kind. Me myself Im not scared for the police but many people without documents are.. If they see the police and the notice that they didn't do anything to them. I think they will become less scared.

Hmm.. dus als ik het goed begrijp zijn er nog veel mensen bang, maar zou het wellicht helpen om een avond met de politie te organiseren waarop zij kunnen zien dat er niet iets is van eh.. een gevaar is?

Ja.

En jij zou als je het nodig had, wel aangifte doen ook bij de politie?

Ja, ik denk dat ik zelf zou gaan, maar misschien ook met iemand van het huis.

Oke, nou hartelijk bedankt voor de tijd. Ik heb genoeg gehoord over de veilige aangifte. Heb jij nog vragen?

No, niet voor nu niet.

afsluiting, ander onderwerp

Interviews ongedocumenteerden Utrecht

Interview 1 – Man, 27 jaar, Eritrea, in NL sinds 2013

Thanks for making some time to answer some questions.

No problem man, please ask

I'm curious about your life in the Netherlands, you know what 'aangifte' means?

Yes ofcourse i know, but I never go.

That's exactly the subject I would like to talk with you about. During your life in the Netherlands, was there any moment you thought about doing aangifte?

I know what you mean and there were some moments yes.

Oke.. Can you give me an example?

I was in Amsterdam and as I walked on the street three man jumped on me trying to robb me. I had a little cash on me so they took it and ran away. Luckily they didn' hit me hard.

Ai... That must have been a difficult situation. So what was your first step after this happened?

Good question.. The police station was not very far away but I can not go there, so I went home. Some weeks later I spoke about it in the church, so now it's oke for me you know.

Good to hear that, but why didn't you go to the police station?

Hahahaha, I see your face you know why. I have no legal documents man! The police scares the shit out of me!

Yes that first thing is true, but even in Amsterdam it's safe for you to go to the police.

No no, it's not for people like me. I gort a lot of friends who were in this situation as well. It's difficult, but I understand it.

Oke, I'll tell you later how it Works with 'veilige aangifte' in Amsterdam and Utrecht. I'm wondering if you know any people without legal documents who did aangifte?

No man.. they don't even try.. My friends are like me!

Hmm, and what would be a good way to do veilig aangifte you think?

The best way is to get my ass in a safe way into the police station you know. I would tell my story and hope that the police takes my story seriously. You understand?

Yeah sure. And in what language do you feel safe?

English is oke for me man.

*** In dit gedeelte leg ik hem het doen en mogelijkheden van veilige aangifte in Utrecht uit ***

What do you think of it now I told you this?

Man...I don't know. Maybe i believe you in the future, but for now i don't know.

Imagine everything I just told you is true. Three man would jump on you in Utrecht or Amsterdam, what would you do?

Hmm.. maybe I would go to the police.. But first I would like to see it on paper what you told me.

Interview ongedocumenteerde Utrecht

Interview 2 – Man, 43 jaar, Ghana, in NL sinds 2011

I appreciate that you have time for this short interview.

Ofcourse Rafa.

I would like to talk with you about ‘veilige aangifte’, do you know what ‘aangifte’ means?

No I don't know, please explain me.

*** In dit gedeelte leg ik hem het doen en mogelijkheden van veilige aangifte in Utrecht uit ***

I have never heard of it.

So now you know because I just told you, what do you think about it?

I am happy. I am afraid of the police, but now I feel more safe in Utrecht. It's very important that people feel safe in this country you know.

You are right. If you look back in the past, has there been a moment that you would have done aangifte?

Hmm.. Yes but not by myself.

That's no problem, was it a friend?

Yes. He got stabbed with a knife in the center and the man, he just walked away. The man he knew me and my friend don't have the legal documents you know. So i helped him going

to the Nachtopvang en there they helped him very well.

That's a situation where a Dutch person would have called the police.

Yes I know man! But they could take us to jail you know. In the streets it's different than in your life. We will solve our own problems without the police. Maybe we are in danger, but we know how to survive you know?

I can understand that. So If that situation will hapen now, what would you do?

Now i have this card (*kaartje met gegevens van organisatie en waarop staat dat meneer ongedocumenteerd is*) and the number of the police is on the card. I believe you so maybe i call the police. But only in a very difficult situation.

And would you go to the police station or would you like the police come to your house?

If possible i would go the police station. So they don't know my home you know, hahaha.

And in what language would you talk to the police?

Just english is fine for me. Maybe my contactperson can help me going so they don't take me to jail.

But I can imagine that if you live on the street that you see a lot of criminal activities.

Ofcouse! I've seen too much, but it is between me and god you know. I have seen a lot of bad things, you know the Voorstraat?

Yes.

Please don't go there man! Hahaha.. There happens a lot of bad shit. I see junkies fighting, people stealing, dealing drugs and maybe more..

So would you help the police to tell what you've seen if...

No never! In the streets the things are different you know. Maybe for myself or a friend i go, as i just told you. But for people i don't know? I'm sorry, but no, never ever. People have to understand that. **If you come to this country you are scared for everything! So after some months you learn how to survive in the streets and you have to keep quiet and don't talk to much, oke?** I thank you for your information, I appreciate that.

That's good to hear! And besides the police, what are other possibilities for you to tell about the bad things you see in the streets?

Church man! I go there twice a week and i have my contactperson. She is good to me, always listening, haha.

Interview ongedocumenteerde Utrecht

Respondent 3– Man, 25 jaar, China, in NL sinds 2000

Hey man, hoe is het met je?

Jaa lekker hoor! Net getraind, net als jij haha. Vertel op dan.

Haha ja klopt, prima training. Het gaat over het kunnen doen van veilig aangifte doen voor ongedocumenteerden.

Ja ik hoorde al zoiets. Blijft het wel anoniem?

Ja tuurlijk. Ik noem jouw naam niet en ik weet dat je het niet openlijk vertelt aan iedereen. Waarom is dat eigenlijk?

Ja zo heeft dat altijd voor mij gevoeld man. Mensen kijken altijd moeilijk of anders naar jou als zij weten dat je ongedocumenteerd bent weet je.

Ja? Ervoer je dat ook zo bij mij?

Nou, nee eigenlijk niet. Maar jij bent maatschappelijk werker toch, haha.

Nou, nog niet helemaal he?

Nee nee ik snap wat je bedoelt. Als het goed voelt dan heb ik er minder moeite mee.

En kan je nog een keer vertellen hoelang je ongedocumenteerd bent?

Ja ik ben 15 jaar ongedocumenteerd geweest. Sinds 2015 heb ik een verblijfsvergunning en in 2000 ben ik met mijn ouders en zusje naar Nederland gekomen. We hebben eerst in een asielzoekerscentrum gezeten en later hebben wij illegaal een woning gehuurd van een woningbouw vereniging.

Oh, hoe ging dat in z'n werk dan, dat huren?

Er waren mensen in de buurt waar wij tijdelijk verbleven die zich voor ons wilde inzetten om een goed onderkomen te hebben. Ik denk dat die mensen ook zagen dat wij net als hen waren, maar dan illegaal zeg maar. Toen is er via via wat geregeld met een woningbouwvereniging en hebben wij iedere maand netjes de huur overgemaakt.

Mooi om te horen dat dit zo is gegaan. Ken jij het begrip veilig aangifte doen?

Ja dat ken ik wel en ik heb het zelf ook gedaan in 2014.

Oh? Kan je daar meer over vertellen?

Ja tuurlijk, want er was bij ons ingebroken.

Thuis bedoel je?

Ja in de schuur. En toen ben ik aangifte gaan doen bij de politie.

Oke oke, in je eentje?

Nee met mijn ouders samen. En het was geen probleem hoor. Gewoon aangifte zoals iedereen aangifte doet en daarna konden wij weer gewoon terug naar huis, haha.

En hoe voelde je je op het politiebureau?

Ja prima hoor, niks aan de hand. Wij hebben niks verkeerd gedaan toch? En de wijkagent kent ons wel een beetje , dus sowieso voelde het veilig voor ons.

Goed om te horen. En heb je ook weleens meegemaakt dat iemand uit jouw omgeving aangifte wilde doen?

Eehh, ja bij mijn zusje wel. Maar dat hou ik liever voor mijzelf .

Ja snap ik, maar begrijp ik dan dat er toen geen aangifte gedaan werd?

Nee klopt inderdaad. Maar die periode was ook anders qua politie enzo. Is al zeker 5 jaar geleden snap je?

En wat is jouw beeld van de politie op dit moment?

Hmm.. Nou ik wilde eerst ook bij de politie dus ik vind het werk heel goed. Maar soms moet er minder vanuit de regeltjes gedacht worden vind ik, snap je?

Ja ik begrijp, thanks dat je even tijd had voor deze vragen!

Ahh.. graag gedaan man.

Interview ongedocumenteerde Utrecht

Respondent 4- Vrouw, 22 jaar, China, in NL sinds 2000

Ah, mijn eerste interview in het Nederlands!

Haha, weer eens wat anders he?

Ja! En je wijkt ook iets af van de gemiddelde persoon die wij hebben geïnterviewd voor dit onderzoek. Kan je iets meer over jezelf vertellen.

Haha ja snap ik wel. En ja hoor dat kan ik. Ik ben A en ik ben geboren in China. Toen ik 6 jaar was, ben ik naar Nederland gekomen met mijn ouders. Mijn ouders praten moeilijk over die periode, waardoor ik niet weet in hoeverre wij nou vluchteling waren. Ik neem aan dat dat een van je vragen zou zijn?

Daar was ik inderdaad wel benieuwd naar ja, maar vertel verder.

Nou ik heb dus ook een oudere broer die je kent en we hebben lange tijd in de illegaliteit geleefd.

Kan je omschrijven hoe die periode er voor jou uitzag en hoelang deze periode was?

Wij hebben vanaf 2000 tot 2015 illegaal in Nederland geleefd. Dat is best een lange tijd voor opgroeiende kinderen, maar gelukkig hebben wij veel hulp van de buurt gekregen.

Ja als ik dit zo hoor, moet dat ook haast wel, hoe kwamen jullie aan huisvesting bijvoorbeeld?

Mijn ouders doen zwart werk in de schoonmaak en via via kwamen zij in contact met iemand van een woningcorporatie die een huis kon regelen. Wij hebben dit huis jarenlang zwart gehuurd en zijn daar eigenlijk nooit mee in de problemen gekomen.

Gelukkig maar! Ben je bekend met het doen van veilig aangifte voor mensen zonder geldige verblijfsdocumenten?

Nee daar ben ik niet mee bekend, maar dat ga je me nu vast uitleggen.

*** In dit gedeelte leg ik haar het doen en mogelijkheden van veilige aangifte in Utrecht uit ***

Wat is het eerste wat je denkt nu je dit hebt gehoord?

Jeetje ja.. Heel goed dat dit nu kan is het eerste wat in mij opkomt. Het tweede wat ik

mij dan meteen afvraag is in hoeverre mensen die ongedocumenteerd zijn aangifte zullen doen van een misdrijf als zij weten dat dit veilig kan.

Dat is iets wat ik mij ook afvraag inderdaad.

Ja natuurlijk, want hoe wordt dit dan aangemoedigd?

In Utrecht worden zoveel mogelijk hulpverleningsorganisaties op de hoogte gebracht van de mogelijkheden door politie en gemeente.

Ah zo, ik begrijp het. Maar je wilt vast weten of ik situaties heb meegemaakt?

Jup.

Ik kan mij heel goed een discussie tussen mijn ouders en de buurvrouw herinneren waarbij het erom ging dat er iets was gebeurd en dat mijn buurvrouw riep “ga toch gewoon naar de politie” en dat mijn ouders haar probeerden ervan te overtuigen dat dit levensgevaarlijk voor ons zou kunnen zijn.

Mijn ouders spreken natuurlijk niet vloeiend Nederlands dus opgegeven moment gingen zij ook schreeuwen naar mijn buurvrouw omdat zij het maar niet begreep. Ik was toen 9 jaar geloof ik. Ik heb dus ook geen idee wat er gebeurd was.

Hmm.. heftig..

Maar voor mijzelf heb ik ook wat meegemaakt ja. Ik was 16 en liep in de avond op straat toen een paar Turkse of Marokkaanse jongens mij achterna kwamen op scooters en mij insloten. Ik was doodsbang, omdat zij vooral aan het schreeuwen waren en racistische dingen naar mij riepen. Het was niet dat zij mij beroofden ofzo..

En toen opgegeven moment begon er een jongen aan mij te zitten en pakte mij van achteren vast. Ik schrok mij dood en gilde de hele buurt bij elkaar, dus toen waren er mensen die uit het raam begonnen te roepen naar de jongens. Een man die zijn hond uitliet kwam naar mij toe gerend en dat was het moment dat de jongens er heel hard vandoor gingen..

Wow..

Ja en toen begon ik natuurlijk heel hard te huilen en de meneer die naar mij toekwam was heel bezorgd en wilde mijn ouders en de politie bellen. Ik gaf het nummer van mijn ouders, maar toen kwam er nog iemand anders bij die de politie wilde bellen terwijl de man die de hond uitliet mijn ouder belde. Opeens besepte ik dat hij al aan het bellen was en ik vloog hem bijna aan joh..

Ja..?

Ja hij schrok helemaal en hing gelukkig wel meteen op en hij vroeg waarom ik niet de politie wilde bellen. Ik kende hem niet dus ik moest liegen tegen hem en zei dat een van die jongens mijn huisnummer wist en dat zij anders naar mijn huis zouden komen en er nog ergere dingen zouden gebeuren. Dus toen begon die man te twifelen en liet het er even bij zitten. Intussen was mijn broer al op de fiets naar mij toegestuurd door mijn ouders en zijn wij zo snel mogelijk naar huis toe gegaan.

Wat een heftig verhaal... En je bent dus een soort aangerand?

Ja die jongen had mij bij m'n tieten gepakt dus ik denk het wel ja. Ik denk dat ik geluk heb gehad dat ik niet bevriesde maar heel hard ging gillen..

En toen durfde je dus uiteindelijk ook niet de politie erbij te halen..

Nee en daarom is het een goed voorbeeld toch? Want als ik had geweten dat dit veilig kon zonder in de problemen te komen had ik het natuurlijk meteen gedaan!

Ja? Want dat was inderdaad meteen mijn volgende vraag inderdaad.

Haha ik ben je steeds een beetje voor he? Maar ja natuurlijk, want dan had ik veilig aangifte kunnen doen en hadden die jongens gestraft kunnen worden. Misschien hebben zij het nu nog vaker gedaan zonder een straf en dat is toch heel erg?

Ja natuurlijk, ik hoop dat zij uiteindelijk hun straf nog gekregen hebben.. Stel het zou nu gebeuren, hoe zou je dan aangifte doen?

Oh op elke mogelijke manier, maar op het bureau doen is normaal toch? Het zou me niks uitmaken, want ik zou niet meer bang zijn als het veilig kan.

Ken je mensen die veilig aangifte hebben gedaan?

Ehmm.. nee eigenlijk niet. Jij wel?

Haha, nou ik ben eerlijk gezegd tot nu toe nog niemand tegengekomen inderdaad. Via welke wegen zou er veilig aangifte gedaan moeten kunnen worden?

Oh goeie vraag, want dan bedoel je niet alleen op politie bureau toch?

Inderdaad.

Ja precies. Nou ehmm.. De omgeving moet voor de ongedocumenteerde veilig aanvoelen snap je? Dus bij een organisatie waar zij vaak komen of in de kerk of dat de politie naar hem thuis toekomt. Of, nu ik erover nadenk, gewoon buiten in het park zou ook mogelijk moeten zijn vind ik.

Is jouw beeld van de politie naar aanleiding van dit gesprek nog veranderd?

Ja mijn beeld is wel veranderd ja, want ik wist niet dat de politie hier mee bezig was. Ik vind het een positieve ontwikkeling en hoop dat jullie onderzoek kan bijdragen aan nog meer ontwikkeling op dit gebied!

Interview ongedocumenteerde Utrecht

Respondent 5- Man, Rond de 50, Ethiopië, In NL sinds 2003

Hey,

Mij document come for Ethiopia,

Nee echt waar?

Ja, maybe wait for advocaat.

Van het rode kruis? De documenten?

red cross talk big problem, Do you remember facebook,
And then some person talk all things, nou maybe wait 2 months,

O that is good.

Did you hear that Rafael Ties and me are in the last year of school.

This year we are klaar. We hope we are klaar. Then we work, we are investigating.

Aa for write paper?

Yes, we are investigating for people without documents, how it is to go to the police.

Of someone steals your bike. So you can report it to the police.

For normal people is is good but for me it is a bit difficult,

So we are investigating hou police can change this.

Yes so this is humanity.

Yes

It is so bad that i even can not do free work.

Yes dat is stupid he, difficult.

So we wanne ask people how it works.

But if something is stolen from you, do you go tot he police?

No, because for me it is a ploblem. Because police take. They go here and take. No documents, maybe afther, big ploblem.

Ja

But you have one document but no name, here i have a document

Ow you have? Ow you have with you, or?

Yes but this is no document.

You have a document of stichting seguro,

Yes but there is no name on the card so i can not say i am from Seguro. Because there is no picture and no name.

Yes is was better for you when it had a name of you on the card.

Yes,

So, But in Amsterdam it is possible to go to the police and say my bike is stolen, in Amsterdam it is possible. But you say in Utrecht it is not possible?

No but first police will come to me and say do you have documents?

And if you say i do not have documents?

No i do not do it.

In European rights they say all people are the same. I go tot he police and you go to the police, they must do the same.

But no ask for identity?

Yes they ask but if you say no, they must treat you the same.

But problem for me, they say, what is your name? Solomon.... Computer, ow you are Solomon, before 3 year you said... go out... because I no go.

So you are scared of the police.

Ya, special me for example, only one day police ask for me. And i was driving with a friend in a car. Police ask form my friend documents he give, they ask for mine, i said i have no documents and then he said oke never mind. It depends which policeman you get if he is friendly or not.

Yes, good example.

* ander onderwerp *